

374.013
ป 171 0
e.3

การศึกษามโนภาพแห่งตน (Self Concept)
และความคาดหวังแห่งตน (Self Expectation)
ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ในเขตการศึกษา 3

ปริญญาบัตร

ของ

ประเทือง แดงงาม

สำนักพัฒนาผลกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จตุจักร 25 ถนนพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร 10 โทร. 3321876. ๑๑16080

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มิถุนายน 2520

29 ก.ย. 2520

การศึกษามโนภาพตนเอง (Self Concept)
และความคาดหวังตนเอง (Self Expectation)
ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ในเขตการศึกษา 3

บทคัดย่อ

ของ

ประเทือง แดงงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มิถุนายน 2520

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อประเมิน ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผล ของหลักสูตรการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ต่อตนเอง ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้เกณฑ์ การวัดมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน เปรียบเทียบระหว่างผู้ใหญ่ที่เรียนและ ผู้ที่ไม่เรียนการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา คือผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักเรียน มัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2519 เพศชาย และเพศหญิง จำนวน 60 คน และผู้ใหญ่ ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา เพศชาย และเพศหญิง จำนวน 60 คน ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 3 ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างมาศึกษาโดยวิธีสุ่มตามระดับชั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างระหว่าง คะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม และใช้ Product Moment Correlation (r) ทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนของกลุ่ม ตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตน (ทุกประเภท) และความคาดหวัง แห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผู้ใหญ่ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตน (ทุกประเภท ยกเว้นมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม) สัมพันธ์กับความคาดหวังแห่งตน ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตน (ทุกประเภท) กับความคาดหวังแห่งตน สัมพันธ์ในทางบวกอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างตามตัวแปรเพศ พื้นฐานการศึกษา และ สถานภาพสมรส ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่เรียนพบว่า เพศชายมีมโนภาพแห่งตน (ทุกประเภท) และ ความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบชั้น ป. 1 - 3) และผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) มีมโนภาพแห่งตน (ทุกประเภท) และความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญ ทางสถิติและผู้ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และ มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส (เป็นโสด) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ แต่มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม และความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเฉพาะตัวแปรเพศ ในกลุ่มที่ไม่เรียนพบว่าเพศชาย
มีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพและทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ แต่มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมและ
ความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF THE SELF CONCEPT AND SELF EXPECTATION OF ADULT
GRADUATES OF THE ADULT EDUCATION FUNCTIONAL LITERACY
COURSE IN EDUCATIONAL REGION 3

ABSTRACT

BY

PRATUANG DANGNGAM

Presented in partial fulfilment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University Prasarnmitr

June, 1977

The purposes of this study were to evaluate the efficiency and effectiveness of the adult education functional literacy course in changing the attitudes of adult graduates toward self (including both self concept and self expectation). Comparisons were made between those who studied the functional literacy course, and those who did not. The effect of sex, educational status, and marital status in these changes were also studied.

The sample for this study was composed of 60 male and female from the academic year 2519 and 60 male and female adult who did not study the functional literacy course were taken by methods of stratified random sampling from sample educational region 3. The statistics used in the analysis of data were:(1) t-test to test differences between group mean scores and (2) product moment correlation (r) to find the correlation between self concept and self expectation dependent variables.

The results shows that the adult graduates of the functional literacy course had significantly higher self concept (in all areas) and self expectation than those who did not study the functional literacy course. Also, it was found that the self concept (in all areas except the concept of others ideal for one) of adult graduates was positively relates to self expectation. However, the self concept of adults who did not study the functional literacy course was not relates to self expectation. Furthermore, it was found that males

had significantly higher self concept (in all areas) and self expectation than females. The self concept and self expectation of those differing in educational status (prathon 1-3 composed to no formal education). Married persons shows significantly higher own-ideal-self concepts and concept of others for one than single persons. However, social norm attitudes and self expectation did not differ significantly.

For the group not studying the functional literacy course, it was found that males had significantly higher private-self concepts and social norm altitudes than females. There were no significant differences in own-ideal-self concepts, concept of others ideal for one and self expectation.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติไศ์พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไค้

ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ ประธาน
คณบดี คณะศึกษาศาสตร์
กรรมการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
จำนวน 5,000 บาท ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ประเทือง แดงงาม

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ อาจารย์คมเพชร นิตร์ศุภกุล และอาจารย์สมประสงค์ วิทย์เกียรติ ซึ่งได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ และอาจารย์วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนวิจัย และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ Dr. Kenneth Kampe ที่ได้กรุณาตรวจแก้บทคัดย่อ ฉบับภาษาอังกฤษให้แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จเรียบร้อย

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ศีกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการสอนการศึกษานอกโรงเรียน และครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดสงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช และชุมพร จึงขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

การวิจัยครั้งนี้ไม่อาจจะสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจาก คุณเถียน เพ็ชรขาว ที่ได้ช่วยเหลือด้านการพิมพ์จนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย และขอขอบคุณ คุณสมศักดิ์ ตันสกุล คุณศุภโชค เลี่ยมแก้ว คุณสุรพล สุวรรณกุล และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ไม่อาจจะกล่าวนามได้หมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

หากผลการวิจัยนี้จะมีคุณค่าอยู่บ้าง ผู้วิจัยขอกราบบูชา แด่คุณพ่อ - แม่ และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนส่งเสริมปัญญา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ ผู้วิจัย.

ประเทือง แคนงาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา	3
ความสำคัญในการศึกษาคนควา	3
ขอบเขตในการศึกษาคนควา	3
ขอทดลองเบื้องต้น	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
สมมุติฐานในการศึกษาวิจัย	38
ทฤษฎีและเหตุผลเบื้องหลังสมมุติฐาน	39
2 วิธีดำเนินการศึกษาคนควา	43
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	43
วิธีรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50
การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
-การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ตามลำดับตัวแปรอิสระ สถานภาพการศึกษา เพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส	56
-การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตาม มโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน	88

4. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	91
กลุ่มตัวอย่าง	91
เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	116
 บรรณานุกรม	 121
ภาคผนวก ก.	128
ภาคผนวก ข.	133
ภาคผนวก ค.	145

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบบเบ็ดเสร็จ ในเขตการศึกษา 3	50
2 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ	57
3 เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างประเภททัศนคติของผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ	59
4 เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างประเภททัศนคติของผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ	60
5 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างคานอนามัย กับคานการเกษตร ของผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ	61
6 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างคานอนามัย กับคานเศรษฐกิจ ของผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ	63
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย	65
8 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ เพศหญิง	67
9 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมี พื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3	69
10 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐาน การศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ	71

11	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ ซึ่งมี สถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว	73
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนและ ผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ ซึ่งมีสถานภาพ สมรสเป็นโสด	75
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ เพศชาย และ เพศหญิง	77
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่ไม่ เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ เพศชาย และ เพศหญิง ..	79
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ เพศชาย และ เพศหญิง ซึ่งมี พื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3	81
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ เพศชาย และ เพศหญิง ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว	83
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษา เรียนจบชั้นป. 1 - 3 และไม่เคยเรียนหนังสือ	85
18	เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ ซึ่งมีสถานภาพสมรส แต่งงานแล้วและเป็นโสด	87
19	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างมโนภาพแห่งตนและ ความคาดหวังแห่งตนในกลุ่มผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่ แบบเบ็คเสิร์จ	89

20	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความ คาดหวังแห่งตน ในกลุ่มผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่, แบบเบ็ดเสร็จ	90
----	--	----

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นสื่อสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ เพราะเป้าหมายของการศึกษาก็คือ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่อไป แต่เมื่อพิจารณาประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบัน แล้ว จะเห็นว่าหลายประเทศยังไม่สามารถพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายได้เท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากยังต้องประสบปัญหาประชากรผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศส่วนหนึ่ง อย่างไม่ได้รับการพัฒนาจนถึงขั้นที่จะมีคุณภาพได้ การแก้ปัญหาสำคัญนี้ ประเทศที่กำลัง พัฒนาทั้งหลาย รวมทั้งประเทศไทยเรา จึงหันมาคำนึงถึงการให้การศึกษ แก่ประชากร ผู้ใหญ่กลุ่มนี้มากขึ้น

การศึกษาที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาประเทศนั้น ดร.ลีปพนธ์ เกตุทัต (2515 : 50 - 63) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้พอสรุปได้ว่า จะต้องเป็นการจัดการ การศึกษาเพื่อให้คนรู้จักคิด ไม่ใช่สอนเนื้อหาวิชาการเพียงอย่างเดียว และเกี่ยวกับ ความจำเป็นที่จะต้องสอนให้คนรู้จักคิดนี้ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 59) กล่าวไว้ว่า "เนื้อหาวิชาการที่สอนอยู่ในโรงเรียนจะครอบคลุมไม่ไต่หมัก และถึงแม้จะให้ รู้เนื้อหาทั้งหมดในปัจจุบันก็คงไม่เกิดประโยชน์อันใด ในเมื่อ 10 - 20 ปีข้างหน้า ก็มีความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ..." จากทัศนะของนักการศึกษาทั้งสองท่าน แสดงว่า ความจำเป็นของการจัดการศึกษา เพื่อให้คนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้นั้น มีความสำคัญ อย่างยิ่ง เพราะการจัดการศึกษา จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไปควบ เสมอ

การศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ เป็นการศึกษาที่นอกโรงเรียนแบบหนึ่ง ที่มี เป้าหมายสุดขั้วออกเพื่อให้คนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และมีเครื่องมือที่จะใช้ในการแสวง หาข้อมูลมาประกอบความคิด การตัดสินใจให้สามารถอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว อย่างมีความสุขตามสมควร (กรมสามัญศึกษา , 2519 : 44)

m m

ในขบวนการจัดการศึกษาเพื่อให้นักคิดเป็น แก่ปัญหาเป็นนั้น มีหลายวิธีด้วยกัน แต่วิธีการที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้นำปัญหาที่ตน สังคม และสิ่งแวดล้อมของตนประสบบ่อยมาคิดวิจัย และแก้ปัญหากันในระหว่างเรียน วิธีนี้เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปในตัวด้วย เมื่อเรียนไปชั่วระยะหนึ่ง ก็อาจเกิดแนวความคิดที่จะแก้ปัญหา ซึ่งในลักษณะทำนองเดียวกับปัญหาที่ตนแก้ไปแล้ว อาจทำให้เกิดแนวคิดในปัญหาอื่น ๆ ต่อไป (โกวิท วรพิพัฒน์ , 2519 : 32)

เหตุที่ใช้วิธีการแก้ปัญหาคือวิธีนี้ ก็เพราะว่าผู้เรียนเป็นนักใหญ่ ที่มีหน้าที่แตกต่างกัน เช่น เป็นพอบาน แมบาน ชาวนา พอคคา ฯลฯ ทุกคนมีภาระหน้าที่ประจำวัน และทุกคนก็มีปัญหาของตนเองอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องนำเอาปัญหาที่ผู้เรียนประสบบ่อย มาคิดหาทางแก้ไข นอกจากจะทำให้ปัญหาที่กำลังประสบบ่อยหมดไปแล้ว ยังจะได้แนวคิดในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไปอีกด้วย (โกวิท วรพิพัฒน์ , 2519 : 33)

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายการสอนให้นักคิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น ของการศึกษานักใหญ่นั้น ตรงกับวิธีการจัดการศึกษาสำหรับระบบวิธีหนึ่ง ที่เน้นการแก้ปัญหาที่สำคัญ (Problem Solving Approach) ซึ่งเป็นวิธีที่เชื่อกันว่านอกจากจะสามารถทำให้ผู้เรียนรู้จักคิด และแก้ปัญหาเป็นแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย และเมื่อผู้เรียนมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป ย่อมเป็นเครื่องยืนยันว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามไปด้วย เพราะในทางจิตวิทยาสังคมถือว่า ทัศนคติและพฤติกรรม เป็นความเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กัน คือ ถ้าทัศนคติเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนตามด้วยเสมอ

เกี่ยวกับความเชื่อเบื้องต้นทางทัศนคติ ของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จนั้น สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2519 : 102) กล่าวว่า "การศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จได้เริ่มงานมาด้วยความเชื่อว่า หากประชาชนมีความรู้ ทัศนคติ ที่ดีถูกต้องแล้ว การเปลี่ยนแปลงขั้นสูงสุด คือ ชี้นำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันย่อมตามมา และผู้ที่มีความรู้ ทัศนคติต่อวิทยาการใหม่ ๆ ย่อมพร้อมที่จะหาความรู้เพิ่มเติม"

การจัดการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ นอกจากจะสอนให้นักคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น ตามเป้าหมายที่โลกกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยคิดว่า ทัศนคติของผู้เรียน น่าจะเปลี่ยนแปลงด้วย จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัย ทำการวิจัยเพื่อประเมินทัศนคติของนักใหญ่

ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียน การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยใช้เกณฑ์การวัดมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เป้าหมายสำคัญก็คือ เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองของผู้ที่ เรียนหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน ของผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน และความคาดหวัง แห่งตน โดยจำแนกตามเพศ พื้นฐานการศึกษา ของผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตร การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน ของผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

4. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดทัศนคติของตนเอง สำหรับใช้ประเมินค่านักศึกษา ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ ทั้งในด้าน จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน วิธีวัดผล และประเมินผล

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตร การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตร การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง และชุมพร โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนที่เปิดสอน และผู้ใหญ่ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งไม่ได้เรียนการศึกษานัก ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดละ 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย และเพศหญิง กลุ่มละ 30 คน

คือผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน และผู้ที่ไม่เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน

2. ตัวแปรคงที่ (Constants Variables) ที่นำมาเป็นตัวควบคุม
ตัวแปรแทรกซ้อน (Extraneous Variables) คือ

2.1 เพศ - เพศชาย

- เพศหญิง

2.2 อายุ แบ่งเป็น 4 ช่วง

15 - 25 ปี

26 - 35 ปี

36 - 45 ปี

45 ปีขึ้นไป

2.3 สถานภาพสมรส

- โสด

- แต่งงานแล้ว

2.4 อาชีพ

- เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน และทำไร่)

2.5 พื้นฐานการศึกษา

- เรียนจบชั้น ป. 1 - 3

- ไม่เคยเรียนหนังสือ

3. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

3.1.1 สถานภาพการเรียน

- ผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

- ผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

3.1.2 เพศ - เพศชาย

- เพศหญิง

3.1.3 พื้นฐานการศึกษา

- เรียนจบชั้น ป. 1 - 3

- ไม่เคยเรียนหนังสือ

3.1.4 สถานภาพสมรส

- โสด

- แต่งงานแล้ว

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- มโนภาพแห่งตน

- ความคาดหวังแห่งตน

ข้อตกลงเบื้องต้น

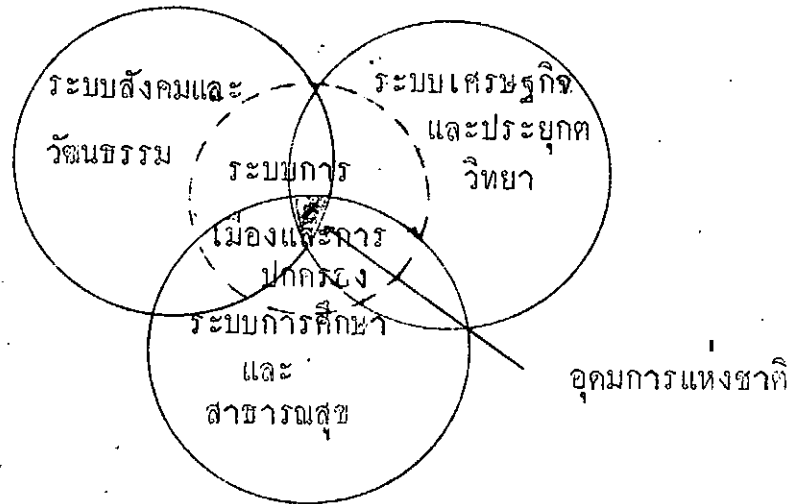
1. การศึกษาทัศนคติต่อตนเอง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอย้ายขอบข่ายออกไปจากแนวทาง การศึกษาทัศนคติต่อตนเอง ตามทฤษฎีจิตวิทยา

2. ขอบข่ายที่ขยายออกนี้คือ ทัศนคติต่อตนเองในด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง เหตุผลที่ขยายออกมาวัดทัศนคติต่อตนเอง ด้านเหล่านี้ก็เพราะต้องการประเมินหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนเหล่านี้ได้เพียงใด เมื่อใช้เกณฑ์การวัดมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน

3. บุคคลที่ยอมรับบทบาทเหล่านี้ คือ บทบาทการเกษตร บทบาททางคานอนามัย บทบาททางคานเศรษฐกิจ และบทบาททางคานหน้าที่พลเมือง เป็นต้น บุคคลจึงมีทัศนคติต่อตนเอง ในบทบาทเหล่านี้ บทบาทเหล่านี้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างระบบบุคลิกภาพกับระบบสังคม เรียกว่าระบบพฤติกรรม ประจำบทบาทในคานต่าง ๆ ในระบบสังคมตามแผนภูมิ ซึ่งได้จากเอกสารหลักสูตรการศึกษาตลอดชีพ ของภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2519)

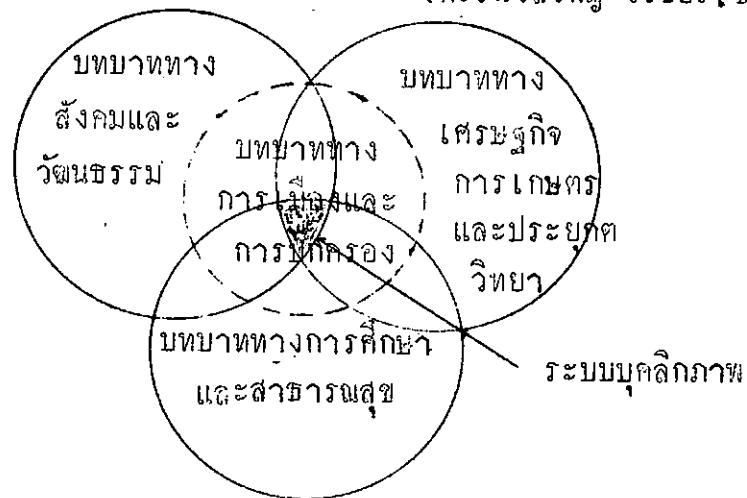
ระบบสังคม

(ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2519)

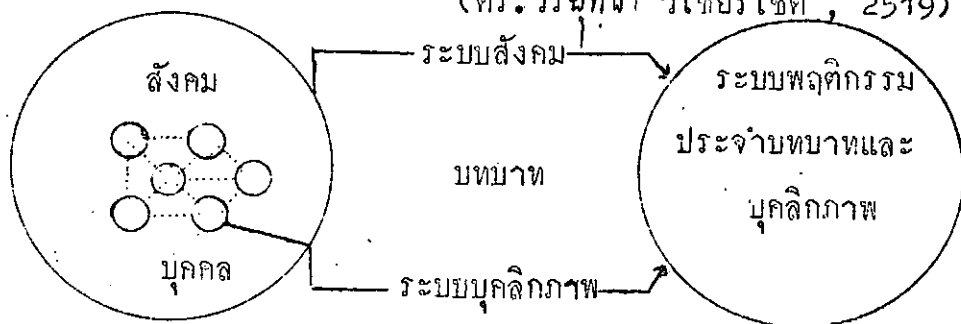
ระบบบทบาท

(ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ , 2519)

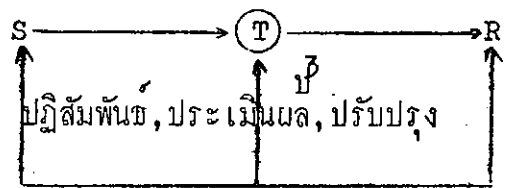

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม

(ดร.วิรัช พ. วิเชียรโชติ , 2519)

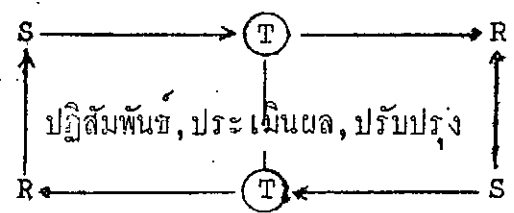

ระบบพฤติกรรมหรือระบบบุคลิกภาพ

(ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ ,2519)

ระบบบทบาท

- S คือ สิ่งเร้า
- คือ อินทรีย์
- R คือ พฤติกรรมตอบสนอง
- T คือ คุณลักษณะเฉพาะ (Trait)

จากแผนภูมิข้างบนทั้งหมดนี้ เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบสังคม กับระบบบุคลิกภาพ เรียกว่าระบบพฤติกรรมประจำบทบาท เพราะสังคมและบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ แต่เนื่องจากบุคคลมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม ค่านิยม ทัศนคติ แรงจูงใจ และความมุ่งหวังของสังคม ฯลฯ แตกต่างกันไป จึงทำให้การแสดงพฤติกรรม และบทบาททางสังคมของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย

ในการศึกษาทัศนคติต่อตนเองครั้งนี้ จึงอยู่ในขอบข่ายของระบบบทบาท ซึ่งบุคคลจะต้องแสดงบทบาททางสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ออกมาในรูปพฤติกรรม ประจำบทบาทแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาศนคติต่อตนเองครั้งนี้ใช้เกณฑ์การวัดมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนในลักษณะ ที่ให้บุคคลทดสอบสมบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้ววัดการตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. มโนภาพแห่งตน

มโนภาพแห่งตนตามทฤษฎีจิตวิทยา ไวล์ (Wylie, 1968 : 741)

ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ (Private-Self Concepts) หมายถึงทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองว่าตนเป็นคนอย่างไร เช่น (ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนมีเหตุผล..... เพียงใด (ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนฉลาด เพียงใด ฯลฯ เป็นต้น

1.2 มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพที่ตนรับรู้จากสังคม (Social- Self Concepts) หมายถึงทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดว่าคนอื่น ๆ ในสังคมนับว่าตนเป็นคนอย่างไร เช่น (ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนมีเหตุผล..... เพียงใด (ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนฉลาด เพียงใด ฯลฯ เป็นต้น

1.3 มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน (Own Ideal-Self Concepts) หมายถึงทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองว่าตนอยากจะเป็นตามอุดมคติอย่างไร เช่น (ข้าพเจ้าอยากจะเป็นคนมีเหตุผล..... เพียงใด (ข้าพเจ้าอยากเป็นคนฉลาด ... เพียงใด ฯลฯ เป็นต้น

1.4 มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม (Concept of Others' Ideal for One) หมายถึงทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดว่าอุดมคติของคนอื่นในสังคมเห็นตั้งไว้สำหรับตนอย่างไร เช่น (ข้าพเจ้าคิดว่าคนอื่น ๆ เห็นว่าข้าพเจ้าควรจะเป็นคนมีเหตุผลมากกว่าที่เป็นอยู่ เพียงใด ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับประเภททั้ง 4 ของมโนภาพแห่งตน ตามทฤษฎีของไวลส์ ช่างบนั้น ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาเพียง 3 ประเภท ยกเว้นประเภทที่ 2 คือ มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพที่ตนรับรู้จากสังคม โดยได้นำเอาทัศนคติต่อบทบาท ที่เป็นมาตรฐานสังคมมาศึกษาแทน ประเภทที่ 2 เหตุผลที่เปลี่ยนมาศึกษาทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม เพราะวามโนภาพแห่งตนตามอัตภาพที่ตนรับรู้จากสังคม เป็นการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาบุคลิกภาพของผู้ถูกศึกษา แต่สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจด้านบทบาททางสังคม (คุณความหมายของบทบาทขอ 3 ประกอบ) ของผู้ถูกศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มากกว่านำมาแก้ปัญหาบุคลิกภาพของผู้ถูกศึกษา จะได้อีกศึกษาทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแทน

สำหรับมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม ประเภทที่ 4 ที่นำมาศึกษานั้น แม่ว่าจะเป็นวิธีวัดเพื่อคุุปัญหาบุคลิกภาพในทางจิตวิทยาและการแนะแนวก็ตาม แต่ผู้วิจัยหวังว่าจะมีปัญหारे่องบุคลิกภาพเข้ามาน้อย เพราะเป็นการวัดปณิธานหรือการตั้งระดับความตองการ และผู้วิจัยอยากจะศึกษาว่ากิจกรรมต่าง ๆ ในอาชีพของบุคคล เป็นกิจกรรมที่บุคคลในสังคมยกย่องให้เป็นสิ่งที่อยู่ในปณิธานหรือไม่

เหตุที่ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีมาเกี่ยวข้องก็เพื่อจะให้ทราบว่า มีทฤษฎีทางจิตวิทยาที่วัดสภาพของคนที่ขึ้นอยู่กับสามสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีวัดมโนภาพแห่งตน แต่อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ยืนยันตามทฤษฎีจิตวิทยาโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ตามขอบข่ายในบทบาททางสังคม กานการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมืองของผู้ใหญ่ที่เรียน และผู้ใหญ่ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ดังต่อไปนี้

1.1 มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ (Private-Self Concepts) หมายถึงทัศนคติต่อบทบาทของตนเองในด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ วัดมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ

1.2 ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม (Social Norm) หมายถึงทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม ในด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนน จากแบบทดสอบ วัดทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม

1.3 มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน (Own Ideal-Self Concepts) หมายถึงทัศนคติต่อบทบาทของตนเองตามอุดมคติ ในด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ วัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน

1.4 มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม (Concept of Others' Ideal for One) หมายถึงทัศนคติต่อบทบาทของตนเองตามอุดมคติของสังคม ในด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนน จากแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม

2. ความคาดหวังแห่งตน (Self Expectation) หมายถึงทัศนคติต่อบทบาทตามความคาดหวังของตนเอง ตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทตามความ

มุ่งหวังของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนน จากแบบทดสอบวัดความคาดหวังแห่งตน

3. บทบาท หมายถึงการประพฤติ การปฏิบัติ ตามตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคล รับผิดชอบอยู่ เช่น บทบาทของพ่อ แม่ จะต้องอบรมเลี้ยงดูลูก เป็นต้น บทบาทแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) หมายถึงการประพฤติ การปฏิบัติ ของชาวชนบทในคานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ การเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และ หน้าที่พลเมือง

3.2 บทบาทที่มุ่งหวัง (Expectant Role) หมายถึงบทบาทที่ ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่เกี่ยวกับ การเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง

4. ผู้ใหญ่ หมายถึง บุคคลที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 15 ขึ้นไป ซึ่งเป็นอายุที่ต้นเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ผู้ที่เรียน หมายถึงผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 เฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาเดิมก่อนเขาเรียนหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จดังนี้

4.1.1 ไม่เคยเรียนหนังสือ

4.1.2 เรียนจบชั้น ป. 1 - 3

4.2 ผู้ที่ไม่เรียน หมายถึงผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาดังนี้

4.2.1 ไม่เคยเรียนหนังสือ

4.2.2 เรียนจบชั้น ป. 1 - 3

5. สถานภาพการเรียน หมายถึงผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

6. เพศ หมายถึงผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่เรียนสำเร็จหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

7. อายุ หมายถึงระดับอายุของผู้ใหญ่ทั้ง 2 ประเภท แบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ
 - 7.1 อายุ 15 - 25 ปี คือวัยรุ่น (สุภา มาลา กุด ณ อรุณา, 2519)
 - 7.2 อายุ 26 - 35 ปี คือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
 - 7.3 อายุ 35 - 45 ปี คือวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง
 - 7.4 อายุ 45 ปีขึ้นไป คือผู้ใหญ่วัยตอนปลาย และวัยชรา
8. สถานภาพสมรส หมายถึงสถานภาพทางการสมรสของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ
 - 8.1 ผู้ที่แต่งงานแล้ว คือผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ยังคงสภาพความเป็นสามี ภรรยา อยู่จนถึงวันที่ศึกษา
 - 8.2 ผู้ที่เป็นโสด คือผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ยังไม่ได้แต่งงานหรือไม่เคยแต่งงานมาก่อน ซึ่งยังคงสภาพความเป็นโสดจนถึงวันที่ศึกษา
9. อาชีพ หมายถึงงานด้านการเกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน และทำไร่) ของผู้ใหญ่ทั้ง 2 ประเภท ที่ยังคงประกอบการทำงานในอาชีพจนกระทั่งวันที่ศึกษา
10. พื้นฐานการศึกษา หมายถึงความรู้เดิมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใหญ่ทั้ง 2 ประเภท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้
 - 10.1 ไม่เคยเรียนหนังสือ
 - 10.2 เรียนจบชั้น ป. 1 - 3

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง "บทบาท"

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติต่อตนเอง ค่านมโนภาพ และความคาดหวังแห่งตนที่เกี่ยวกับบทบาททางด้านการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจและหน้าที่พลเมืองของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จึงจำเป็นต้องเข้าใจความหมายและความสำคัญของบทบาทเสียก่อน

✓ ความคิดเห็นเรื่องบทบาทนั้น นักการศึกษาและนักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทองคำ หงสพันธ์ (2512 : 7) ได้ให้ทัศนะว่า บทบาทหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำ จะเห็นได้ว่าทัศนะของทองคำ หงสพันธ์ เป็นความหมายของบทบาทในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่ของบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ส่วนทัศนะของ ดร.โสภณ ชูพิกุลชัย (2519 : 129) มีว่า ทุกตำแหน่งหรือทุกชั้น จะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนในตำแหน่งนั้นควรทำอะไร มีพฤติกรรมอะไรหรือบทบาทของตำแหน่งละคนที่อยู่ในตำแหน่ง ควรจะมีอะไรบ้างนั่นเอง บางทีอาจจะถูกครอบคลุมในแง่ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งทัศนะนี้เน้นความหมายของบทบาทในแง่ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อผู้ที่อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ และเน้นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ไปด้วย ซึ่งตรงกับทัศนะของ ดร.ภิญโญสาคร (2516 : 304) ซึ่งกล่าวว่า บทบาทหมายถึงความมุ่งหวัง (Expectation) ที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่ง ควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไรในบทบาทหน้าที่ควบคู่กับที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (Davis , 1971 : 3) นักสังคมวิทยาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งดำรงอยู่ ในการแสดงกิจกรรม

ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ตามทัศนะของเควิสสันแสดงว่า เน้นความหมายของบทบาทในแง่ตำแหน่งทั่ว ๆ ไป ของบุคคลซึ่งแสดงกิจกรรมเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น ตำแหน่งบุคคลในสมาชิกของครอบครัว โรงเรียน ย่อมจะต้องแสดงกิจกรรมสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่เสมอ สวนโรส (Rose , 1962 : 23) กล่าวว่า บทบาทมีความสัมพันธ์กับบทบาทอื่นในสภาพการณ์ต่าง ๆ บทบาทหนึ่งบทบาทใดไม่สามารถดำรงอยู่ได้ตามลำพัง แสดงว่าโรสมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทในลักษณะความสัมพันธ์ในระหว่างบทบาทต่อบทบาทของบุคคลในสังคม

จากทัศนะต่าง ๆ ของนักการศึกษาและนักสังคมวิทยา พอสรุปได้ว่า บทบาทแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่มุ่งหวัง

1. บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) คือการประพฤติปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ เช่นบทบาทของพ่อแม่จะต้องอบรมเลี้ยงดูลูก จัดการและส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้อย่างไร จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ เป็นต้น บทบาทที่เป็นจริงเป็นบทบาทที่บุคคลยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี และความเคยชินอาจเป็นทั้งบทบาทที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

2. บทบาทที่มุ่งหวัง (Expectant Role) คือบทบาทของบุคคลและสังคมทุกชั้นทุกตำแหน่งที่สังคมมุ่งหวังไว้ในระดับหนึ่ง เช่นคนในสังคมมุ่งหวังกับตำรวจว่าจะต้องให้ความปลอดภัยต่อประชาชนในทุก ๆ ด้านที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบต่อกฎหมาย

ในการศึกษาวิจัยทัศนคติต่อตนเองครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาทัศนคติต่อบทบาทของตนเองด้านกรเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง อันเป็นบทบาททางสังคมที่ปรากฏในชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยใช้เกณฑ์การวัดในภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ทั้งบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่มุ่งหวังตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ปัญหาเกี่ยวกับ "บทบาท"

บทบาทของบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกัน การแสดงออกตามบทบาททางสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคลอยู่มากเพราะการแสดงบทบาทของบุคคลมัก

จะนำเอาบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องกับควยเสมอ แมววมบทบาทที่บุคคลดำรงตำแหน่งอยู่นั้นได้กำหนดไว้ตามระเบียบและกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติพบว่าบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติได้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงบทบาทที่กำหนดไว้โดยระเบียบประเพณี และกฎหมายเสมอ คนสองคนปฏิบัติหน้าที่อย่างเดียวกัน คนหนึ่งอาจปฏิบัติควยวิธีที่นุ่มนวลเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน อีกคนหนึ่งจะใช้อารมณ์ยึดตัวเองเป็นใหญ่ ทั้งที่บทบาทกำหนดไว้เหมือนกัน แต่บุคลิกภาพหรืออุปนิสัยใจคอของผู้สวมบทบาทนั้น ทำให้บทบาทที่แสดงออกมาแตกต่างกันเป็นส่วนหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบทบาทขึ้น

ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทนั้น อุทัย หิรัญโต (2519 : 124 - 126) ได้กล่าวไว้ 3 ประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกิดจากผู้สวมบทบาท (Role Impairment) หมายถึง บทบาทกำหนดไว้อย่างดี แต่ผู้สวมบทบาทไม่ดี เช่น สมมุติว่าบุคคลส่วนใหญ่สามารถแสดงบทบาทอย่างหนึ่ง แต่มีอีกส่วนหนึ่งไม่สามารถตามบทบาทนั้นได้ โดยทฤษฎีแล้วถือว่าสามารถแก้ไขได้ โดยการให้การศึกษารวมถึงฝึกอบรมให้เข้าใจในบทบาทนั้น เพราะการสวมบทบาทมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมอาจทำให้เกิดปัญหาในสังคมได้

2. ปัญหาเกิดจากความสับสนของบทบาท (Role Confusion) เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทเกิดขึ้นได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากการเรียกร้องประชาธิปไตย โดยการนำของนิสิต นักศึกษาและนักเรียน นั้น เป็นเหตุให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา นำประชาธิปไตยมาใช้ในสถาบันการศึกษาจนเกินขอบเขต ทำให้ครูอาจารย์ซึ่งเคยแสดงบทบาทตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบประเพณีหรือวัฒนธรรม เกิดความสับสนไม่แน่ใจในบทบาทของตนว่าควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร ปัญหานี้จำเป็นจะต้องตกลงและทำความเข้าใจร่วมกัน จึงจะสามารถจะแก้ไขความสับสนในบทบาทได้

3. ปัญหาเกิดจากการละเมิดบท หรือบทวิปริต (Role Violation and other Role Anomalies) ปัญหาเกิดจากผู้ปฏิบัติไม่ดีประการหนึ่งและบทบาทที่

กำหนดไม้คือประการหนึ่ง ปัญหาเกิดขึ้นเพราะคนไม่ปฏิบัติตามบทบาทของตัวหรือแสดงบทบาทอันมิชอบ เช่น การก่ออาชญากรรม ทุจริต เล่นการพนัน ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาสภาพสังคมชนบทของประเทศไทย จะเห็นประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับกตกรแสดงบทบาททางสังคม ทั้งในด้าน การเกษตร อนามัย เศรษฐกิจและหน้าที่พลเมือง โดยเฉพาะปัญหาของบทบาทที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแล้ว ควรจะได้หาทางแก้ไขและปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น จะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายไ้รวดเร็วขึ้น

การศึกษาปัญหาของสังคมชนบท

ผลการสำรวจประชากรในปี พ.ศ. 2517 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2517 : 12) พบว่าประเทศไทยมีประชากร 41, 909, 364 คน อยู่ในชนบทประมาณร้อยละ 85 ซึ่งนับว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ปรากฏว่าการพัฒนาของประเทศประสบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมชนบทอย่างมากมาย

หน่วย ESCAP (อ้างอิงจาก คร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2519 : 4) ในองค์การ ESCAP ได้สรุปปัญหาของประเทศไทยที่กำลังพัฒนาไว้ 3 ประการคือ

1. ความยากจนของประชาชน
2. การว่างงาน
3. การเปลี่ยนแปลงสถาบันทางสังคมเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

จากปัญหาหลักในหลายประเทศ คร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2519 : 4) กล่าวว่า เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยด้วย คือ

1. ความยากจนของประชาชน ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า ขาดเงินทุนคนหนุ่มสาวอพยพเข้าเมือง
2. การว่างงาน การทำนาปีละครั้ง ทำให้มีเวลาว่าง เล่นการพนัน หรือเข้าเมืองเป็นชวง ๆ
3. ปัญหาโครงสร้างของสถาบัน การปกครองท้องถิ่น ยังไม่กระจายมาสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนไม่มีสิทธิ์มีเสียงในระบบการปกครอง และไม่ได้รับการช่วยเหลือ ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า

4. ปัญหาการศึกษา ไม่เอื้อต่อการผลิต ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า

5. ปัญหาระบบสังคม และวัฒนธรรมในชนบท เช่นทัศนคติคอทรีพัสสมบัติ

เป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่ม

จะเห็นได้ว่า คร. นวอ เศรษฐกิจ วิเคราะห์โรคนี้ เน้นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และได้เสนอทางแก้ไขดังนี้

1. ตั้งคนกลับสู่ชนบท
2. สร้างงานขึ้นในชนบท
3. ปรับระบบการปกครองให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
4. ปรับระบบการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

สร้างโครงแบบ (Model) ที่ประสานโครงสร้างภายในของสังคมชนบทเข้าด้วยกัน แก่ปัญหาระบบสังคม และวัฒนธรรมในชนบทที่เป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่ม แมคมิลแลน (Macmilland, อ้างอิงจากสวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์, 2519:1)

ได้สรุปปัญหาของชาวชนบทในประเทศไทยไว้ดังนี้

1. ผลผลิตทางเศรษฐกิจต่ำ
2. การศึกษาอยู่ในระดับต่ำ
3. เงินทุนและสินเชื่อไม่เพียงพอ
4. บริการของรัฐในชนบทไม่มีประสิทธิภาพ
5. มีจิตใจฝังอยู่กับชนบทนิยม
6. ชาวชนบทส่วนใหญ่มีเศรษฐกิจไม่ดีพอ
7. คินฟ้าอากาศรอน
8. ความสามารถในการบริหารเศรษฐกิจขนาดใหญ่และองค์การทางสังคม

มีจำกัด

ซึ่งพอสรุปได้ว่าปัญหาของชาวชนบทมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ
2. ปัญหาทางสังคม

1. ปัญหาทางเศรษฐกิจ

ในคานเศรษฐกิจนั้นมีผู้วิจารณ์ว่าคนไทยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการกสิกรรมแบบเดิมอยู่ ไม่มีการปรับปรุงวิธีการแต่อย่างใด การประกอบอาชีพหลักเกณฑ์ อาศัยธรรมชาติเป็นหลักยึดเหนี่ยว ทำให้ขาดความมั่นใจในการดำรงชีวิต นอกจากนั้น ทางคานพอกายังมีบทบาทสำคัญในสังคมชนบท ผู้ผลิตซึ่งเป็นชาวนา ต้องอาศัยพอกคานกลาง ในการขายผลผลิตของตน และพอกคานกลางยังมีบทบาทเป็นนายบงการ ให้กู้ยืมเงิน โดยมีวิธีหักหนี้ชำระเงินกู้จากผลผลิตของผู้และชาวชนบทยังไม่เข้าใจเรื่องการตลาด ไม่ทราบความเคลื่อนไหวของราคาสินค้า ขาดพลังในการต่อรอง รวมทั้งขาดแคลนเครดิตด้วย จากภาวะดังกล่าว ชาวชนบทจึงตกเป็นเบี้ยล่าง ภายใต้อิทธิพล พอกคานกลางอย่างถอนตัวไม่ขึ้น (สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ , 2519 : 3)

ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2508 : 141) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจ ในเขตอำเภอเขวาสินรินทร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าทางคานเศรษฐกิจประสบปัญหาทางคานการผลิต ดังนี้

1. การผลิตประสิทธิภาพต่ำ เนื่องจากขาดน้ำในการเกษตร และเลี้ยงสัตว์
2. การถือครองที่ดิน โดยเฉลี่ยแล้วครอบครัวละ 25 ไร่ การประกอบอาชีพทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายน้อย
3. ขาดความรู้ในการผลิตแผนใหม่ การทำน่ายังคงใช้วิธีเดิม ใช้เครื่องมือทางเกษตรกรรมงาย ๆ
4. มีโรคระบาดสัตว์และพืช ทำให้ราษฎรไม่กล้าเลี้ยง ผลผลิตจึงต่ำ
5. ขาดสถาบันที่ใหญ่ยืมเงินเพื่อการลงทุน โดยเสียดอกเบี้ยต่ำ แม้จะมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การดำเนินการก็ยังไม่ทั่วถึง ราษฎรยังคงกู้จากเอกชนในอัตราดอกเบี้ยสูง ชาวนาทกอยู่ในสภาพมีหนี้สินล้นพ้นตัว
6. แรงงานในครอบครัว มิได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบครัวหนึ่งมีคนทำงานในนาทั้งปี 3.73 คน จากคนในครอบครัวทั้งสิ้น 7.08 คน และมีหนึ่งการทำงานกันจริง ๆ เพียง 87 วัน ส่วนในภาคใต้มีคนทำงาน

เพียงร้อยละ 85 ของคนที่อยู่ในวัยทำงาน (กมล ชาญเลขา , 2508 : 14)

2. ปัญหาทางคานสัจจม

2.1 ปัญหาทางคานการศึกษา จากผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษาปี พ.ศ. 2512 พบว่าผู้ที่เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 ไปแล้ว มีความรู้ความสามารถในการทำเลข อ่านออกเขียนได้พอที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มีร้อยละ 67.00 และผู้ที่มีความรู้อย่างไม่ถึงขั้นที่จะยอมรับว่าทำเลขเป็น อ่านหนังสือออก และเขียนหนังสือได้มีถึงร้อยละ 33 (กรมสามัญศึกษา 2512 : 40)

นอกจากนั้นจากรายงานผู้ไม่รู้อ่านหนังสือในประเทศไทย ครั้งสุดท้ายปี พ.ศ. 2513 พบว่าจำนวนผู้ที่ไม่รู้อ่านหนังสือมีประมาณ 4,265,424 คน จากจำนวนประชากร 23,493,313 คน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้ว พบว่ามีผู้ไม่รู้อ่านหนังสือร้อยละ 18.2 (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ 2517 : 7)

2.2 ปัญหาทางคานอนามัย

ชาวชนบทส่วนใหญ่มีอนามัยต่ำ มีโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ มีสภาพแวดล้อมที่สุขลักษณะ ซึ่งสรุปได้จากผู้ที่ศึกษาได้ดังนี้

1. ชาวชนบทไม่นิยมใช้สวม , ยาสีฟัน และแปรงสีฟัน การคลอดบุตรมักทำกันเอง เช่นการสำรวจเบื้องต้น ของการพัฒนาชุมชน ที่อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อ พ.ศ. 2508 ปรากฏว่าประชาชน 95 % ไม่มีสวมใส่ 96 % ไม่เคยใช้แปรงสีฟันและยาสีฟัน 64 % ทำการคลอดบุตรเอง (สุวิทย์ ยิงวรพันธ์ , 2512 : 3)

2. ชาวชนบทไม่รู้จักคุณค่าของอาหาร และวิธีปรุงอาหาร วิธีประกอบอาหารที่ถูกหลักอนามัย และน้ำที่บริโภคก็ไม่ถูกสุขลักษณะ สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่าชาวชนบท ใช้น้ำจากคลอง บึง บ่อ ถึง 95 % และน้ำดื่มที่ยังไม่ได้ทำความสะอาด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2505 : 64)

3. ชาวชนบทส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักรักษาอนามัยของร่างกาย บานเรือนที่อยู่อาศัย เช่น ไม่คอยทำความสะอาดบริเวณบ้าน และสร้างคอกสัตว์ไว้ใต้ถุนบ้าน เป็นต้น (สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ 2519 : 6)

4. จำนวนสถานีอนามัย เจ้าหน้าที่อนามัยและแพทย์ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ บางท้องถิ่นอยู่ห่างไกลจากผู้ป่วย ได้รับการรักษาพยาบาลไม่ทันเวลาที่จากรายงานของวิพิกา ชาน (2506 : 6) สถิติในปี พ.ศ. 2506 ในจังหวัดอุบลราชธานี สถานีอนามัยชั้นหนึ่งแต่ละแห่งรับผิดชอบคนป่วยประมาณ 4 แสนคน สถานีอนามัยชั้นสองรับผิดชอบประมาณ 5 หมื่นคน และสำนักงานผดุงครรภ์ประมาณ 3 หมื่นคน ประชาชนต้องเดินทาง 5 กิโลเมตร กว่าจะถึงสำนักงานผดุงครรภ์

2.3 ปัญหาคานการปกครอง

มีผู้กล่าวว่า การตื่นตัวของประชาชนในชนบททางคานการ เมื่อมีการมีส่วนร่วมทางการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรยังมีน้อย ประเทศไทยบริหารงานเน้นหนักไปในทางการรวมอำนาจการบริหาร ซึ่งพบว่าปัญหาความด้าชาของการสั่งงาน ปัญหาการตัดสินใจ และปัญหาการประสานงาน ปัญหาเรื่องงบประมาณ ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และขาดการริเริ่มของตนเอง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ (ศรีพงศ์ สรวาสี, อ้างอิงจากสวัสดิ์, ทรัพย์สินจำนงค์ 2519 : 7)

จากปัญหาของสังคมในชนบทซึ่งมีอยู่เป็นอันมากนั้น กรมสามัญศึกษาได้นำการสำรวจสภาพต่าง ๆ ของชนบท เพื่อนำมาสร้างหลักสูตรการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ใหญ่เรียนได้เรียนรู้แนวทางการคิดแก้ไขปัญหาลองของเขาเอง ปัญหาที่รวบรวมได้มีมาก ซึ่งพอสรุปได้ 4 คานคือ ปัญหาคานอาชีพ (การเกษตร) อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินผลจากหลักสูตรการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในความคิดรวบยอดที่สำคัญ และเกี่ยวกับทัศนคติของตนเองโดยตรง การประเมินผลทัศนคติของตนเองที่เกี่ยวกับบทบาทครั้งนี้ ได้ใช้เกณฑ์การวัดมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ทฤษฎีเบื้องต้น ของมโนภาพแห่งตน

ความหมายของ "ตน" (Self)

เจอร์ซิล (Jersild, อ้างอิงจาก Hurlock, 1974 : 21) ได้ให้ความหมาย "ตน" ไว้ว่า "ตน" เป็นผลงานอันสุดท้ายของความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับตน

ว่า "ตน" เป็นอะไร และที่ผ่านมา "ตน" เป็นอย่างไร และ "ตน" จะทำอะไรต่อไป

โรเจอร์ (Rogers, อ้างอิงจาก, Lindzey & Hall, 1975:478) ได้ให้ความหมายของ "ตน" ไว้ว่าหมายถึงทัศนคติ และความรู้สึก เกี่ยวกับตนเองซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. "ตน" พัฒนามาจากการปะทะสังสรรค์ระหว่างอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นผลของการสังสรรค์กับผู้อื่น โดยมีการประเมินค่าตัวเองทุกครั้ง
2. "ตน" จะรับค่านิยมมาจากผู้อื่น ซึ่งอาจรับรู้อาณาการณที่บิดเบือนไปจากความจริง
3. "ตน" จะคืนรนต่อสู้ เพื่อให้เกิดความเขารองเขารอยใน "ตน" เช่นไม่ยอมรับค่านิยมใหม่ที่ขัดกับค่านิยมเดิม
4. อินทรีย์จะมีพฤติกรรมไปตาม "ตน" เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้

5. "ตน" อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยวุฒิภาวะ และการเรียนรู้ เจมส์ (James, อ้างอิงจาก Lindzey, 1974 : 21) ได้ให้ความหมายของ ตนไว้ว่า "ตน" เป็นแกนของกระบวนการพฤติกรรมของบุคคล "ตน" ของบุคคลเป็นผลรวมทั้งหมด ซึ่งเขาสามารถเรียกว่าเป็นของเขาเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2511, 135) ที่กล่าวว่าความรู้สึกและการรับรู้ "ตน" นั้นนักจิตวิทยาถือว่าเป็นแกนของพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาหรือเป็นแบบแผนในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในสังคม ที่เราเรียกว่าบุคลิกภาพของตน เพราะฉะนั้นการที่จะเข้าใจคน จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความรู้สึกและการรับรู้ "ตน" ของเขาคง

นิวคัมบ์ (Newcomb, อ้างอิงจากบิงอร์ เสตนนท์, 2512 : 2) กล่าวว่า "ตน" ของบุคคลรับรู้ (Perceive) ตัวของเขาเอง

สมชัย ชินะตระกูล (2517 : 8) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับ "ตน" ว่า "ตน" พัฒนาขึ้นมาจากการเรียนรู้ ซึ่งสะสมมาแต่กำเนิด การเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลได้ตอบสนองความต้องการของเขา เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพสมดุลย์ การที่บุคคลพยายามสนองความต้องการนี้เอง ทำให้เขาปะทะกับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและ

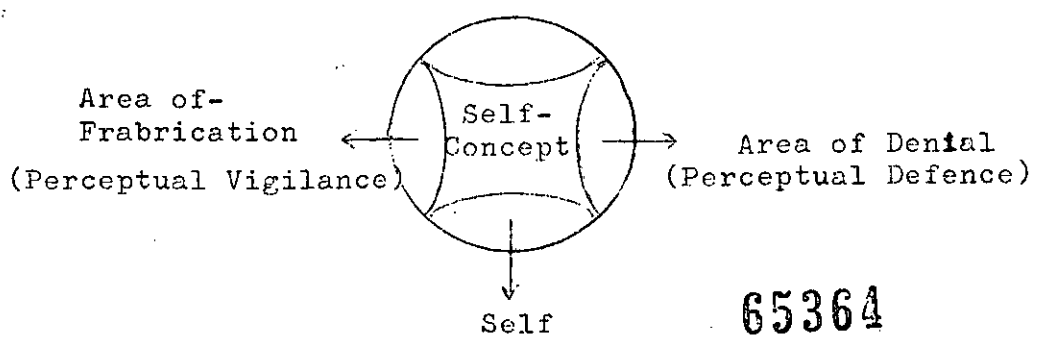
สังคม ตามวิธีการที่เขาคิดว่าเหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ

จากความคิดของนักจิตวิทยาตั้งกล่าว พอสรุปได้ว่า "คน" เกิดจากการพัฒนา
ทางการเจริญเติบโตของแต่ละบุคคล รวมทั้งพัฒนาการทางด้านสังคมของเขาด้วย เพื่อ
เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและทำให้ตนเองได้รับความพอใจที่จะปะทะสังสรรค์กับ
สิ่งแวดล้อมทั่วไป เมื่อบุคคลมีโอกาสปะทะสังสรรค์มากย่อมสามารถเก็บเอาสิ่งที่ตนได้
เรียนรู้และรับรู้สะสมไว้มาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบุคคลได้สะสมมาตั้งแต่ยังเป็นทารก
การเรียนรู้ที่สำคัญนั้น บุคคลมักจะนำเอา "คน" ไปประเมินเปรียบเทียบกับคนอื่นที่โคพบ
เห็น หรือโคปะทะสังสรรค์ซึ่งกันและกัน การที่บุคคลรู้จักเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นนี้เอง
จึงทำให้เกิดมโนภาพแห่งตน (Self - Concept) ขึ้น เช่นเด็กรู้ว่า "ฉันเรียนไม่เก่ง"
"ฉันเป็นคนอ้วน" "ฉันเป็นคนมีเหตุผล" เด็กกระทำโดยการประเมินเปรียบเทียบกับผู้
อื่น ดังนั้น "มโนภาพแห่งตน" จึงเป็นส่วนสำคัญเป็นคุณลักษณะประจำตัวโดยเฉพาะที่บุคคล
คิดว่าเป็นตัวของเขาเองตลอดเวลา และทุกสถานที่

ความหมายของ "มโนภาพแห่งตน"

พรหมทิพย์ เกษะนันท์ (2517 : 56) ได้กล่าวสรุปความหมาย มโนภาพ
แห่งตน (Self - concept) ว่าคือความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของตน
แต่เป็นส่วนสำคัญที่เป็นแกนแท้ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่ตนคิดว่า
เป็นตัวของเขาเองตลอดเวลา ทุกสถานที่ แต่ "มโนภาพแห่งตน" (Self - Concept)
ไม่ใช่ "คน" (Self) เพราะตนคือวิถีทางที่ตนเป็นตนของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับตนเองบางส่วน พร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัยใจคอ
ลงไปด้วย

แผนภูมิมโนภาพแห่งตน

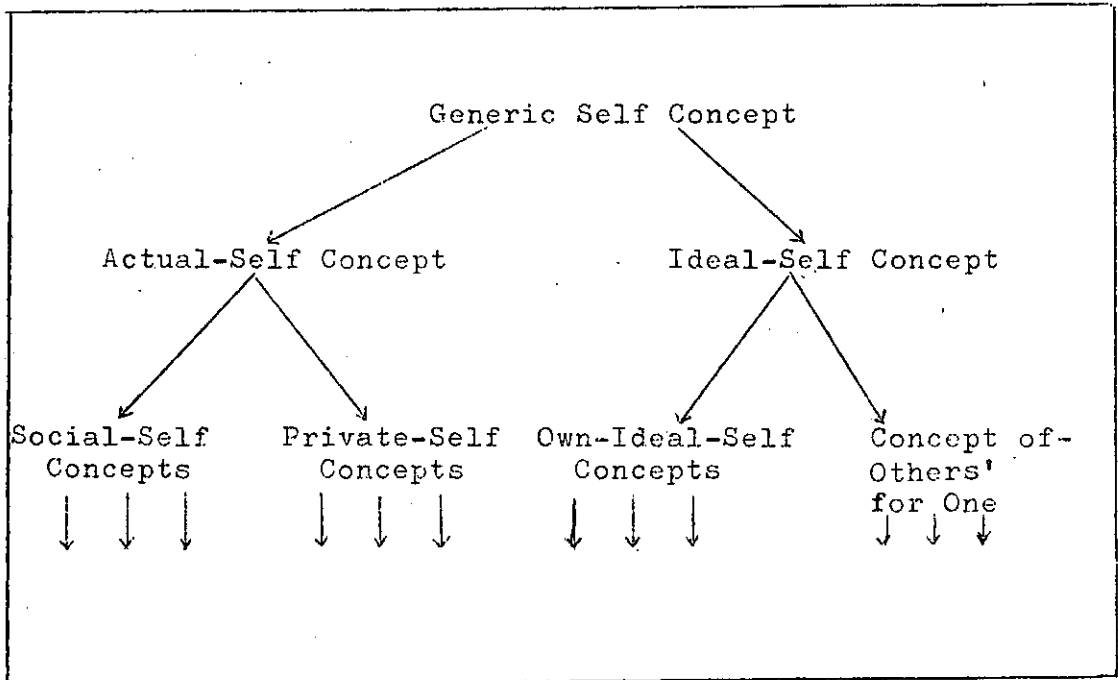
Self คือระบบทั้งหมดของ What the Person "is" ทั้งร่างกายพฤติกรรมตลอดจนจิตใจของเขา

Self Concept คือระบบโครงสร้าง Cognitive ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพของตนเอง จากประสบการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

Area of Frabrication คือส่วน Self Concept ซึ่งไม่มีอยู่ใน Self แต่มนุษย์สามารถ Percieved ได้เกินจากความเป็นจริง ทั้งทางที่เป็น Positive และ Negative

Area of Denial คือส่วนของ Self ที่ไม่มีอยู่ใน Self Concept เป็นส่วนที่มนุษย์ไม่ยอมรับความจริงที่เป็นตนหรืออันใดก็ตามที่จะทำให้มนุษย์มองเห็นตัวเอง คอยกว่าเป็นจริง หรือมองเห็นตนเองไปตรงกันข้ามกับความเป็นจริง Perceptual-Defence อาจเป็นส่วนดีหรือส่วนไม่ดีของมนุษย์ได้

ไวลี่ (Wylie , 1968 : 741) ได้แสดงโครงสร้างของมโนภาพแห่งตนไว้ดังนี้

ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. Actual-Self Concept คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ของตนเองว่าตนเป็นคนอย่างไร เช่น "ฉันเป็นคนมีเหตุผล" "ฉันเป็นคนดี" เป็นต้น หรือเรียกการรับรู้เกี่ยวกับตนชนิดนี้ว่า "ตนตามอัตภาพ" (Actual-Self) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1.1 Social-Self Concepts คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าคนอื่น ๆ ในสังคมรับรู้ว่าตนเป็นคนอย่างไร

1.2 Private-Self Concepts คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร

2. Ideal-Self Concepts คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับตนว่า อยากเป็นตามอุดมคติอย่างไร เช่น ฉันอยากเป็นคนสวยที่สุด ฉันปรารถนาจะมีความสุข เป็นต้น หรือเรียกการรับรู้ชนิดนี้ว่า "ตนตามปณิธาน" (Ideal Self) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1 Own-Ideal Self-Concepts คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนว่าตนอยากจะเป็นตามอุดมคติอย่างไร

2.2 Concept of Others' Ideal for One คือทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนว่า อุดมคติของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้นตั้งไว้สำหรับตนอย่างไร

เจอร์ซิล (Jersild , 1954 : 179) กล่าวว่ามโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้นปฏิรูปมาจากสิ่งซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ขั้นสูงวัยเป็นผู้ใหญ่ นับตั้งแต่พันธุกรรมจนกระทั่งกฎต่าง ๆ ของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ บุคคลซึ่งมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของเขา เช่น บิดา มารดา ของเขาผู้นั้น

กลานซ์ (Glanz , 1958 : 225) กล่าวว่ามโนภาพแห่งตนของบุคคลแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ความเขาพิจารณาตัวเขาเองอย่างไร
2. เขาคิดต่อการมองของผู้อื่นอย่างไร
3. ความเขามีปณิธานต่อตัวเขาเองต่อไปอย่างไร

สติกก์ และคัมบัส (Snygg and Combs อ้างอิงจาก Glanz , 1958:8) กล่าววามโนภาพแห่งตน คือองค์ประกอบที่สามารถควบคุม บุคลิกภาพ ซึ่งแต่ละบุคคลได้สร้าง และเรียนรู้เพื่อตัวของเขาเอง และนอกจากนั้น มโนภาพแห่งตนยังเป็นแม่ของบุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคล ซึ่งเราสามารถควบคุมโนภาพแห่งตนได้จาก "ตน" ซึ่งเป็นพื้นฐานให้เข้าใจ

บุคลิกภาพ

แฟรนค์เซน (Frandsen , 1961 : 472) มโนภาพแห่งตน คือผลรวมของ ความคิดและความรู้สึกของเขาวามีอะไร ความนึกคิดและความรู้สึกของเขาเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของ เขาที่มีอยู่

โรเจอร์ (Rogers , 1951 : 494) ได้กล่าวว่า การที่จะเข้าใจพฤติกรรม ของคนนั้นจะต้องศึกษาความคิดภายในของบุคคลให้มากที่สุด พฤติกรรมของคนเป็นผลจาก ความนึกคิดและทัศนคติต่อตนเอง

ลีทวิช จรานสันติกูล (2514 : 4) ได้กล่าวสรุปมโนภาพแห่งตนว่า หมายถึงความรู้สึกตอบสนองต่อตนเองด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมกับผลสัมฤทธิ์ (Academic Value) คือความรู้สึกต่อตนเองในด้านสติปัญญา นิสัยการเรียน แรงจูงใจ แรงกดดันทางบ้าน และการแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถในการเลือกอาชีพ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น และความสามารถในการคบเพื่อน
3. การปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือความรู้สึกต่อตนเองทางด้านความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข และความเครียด

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่ามโนภาพแห่งตนก็หมายถึง การพัฒนาการของการรับรู้ซึ่งถูกจัดให้มีระบบของ "ตน" ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มโนภาพแห่งตนนั้นเป็นแกนของบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นตัวของเขาตลอดเวลา และทุกสถานที่

การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง "มโนภาพแห่งตน"

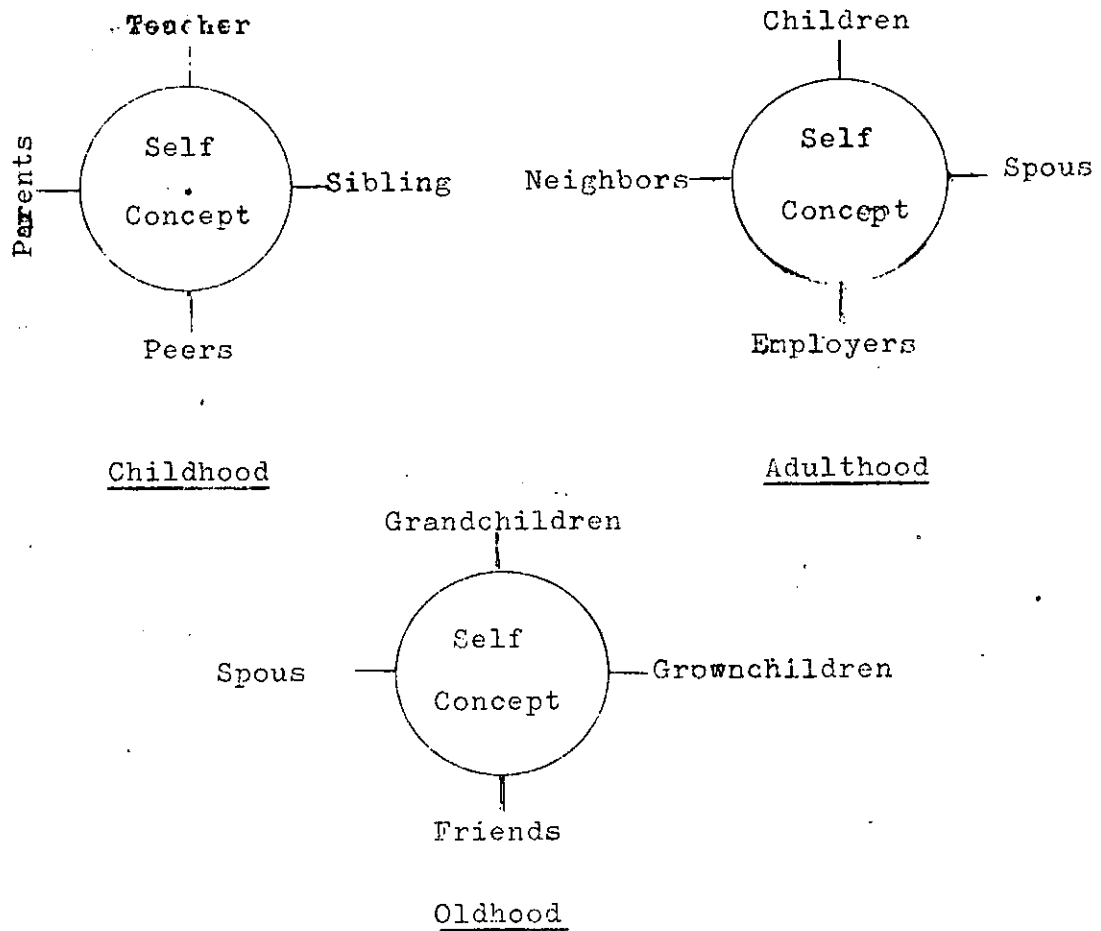
จากความหมายของมโนภาพแห่งตนตามทัศนะของนักจิตวิทยา จะเห็นได้ว่า มโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้นได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ทารก และค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่หากจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ไฉรววดเร็วจนเกินไป เพราะถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงง่ายก็ทำให้บุคลิกภาพไม่คงที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย

การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนนี้ คัมบ์และสไนก์ (Combs and Snygg, อ้างอิงจาก อ่ำไพ ศิริพิพัฒน์ 2515:94) การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน ควรจะมีความพอเพียงและคงที่ แต่อาจจะคงไม่แข็งกร้าวจนเกินไป มันสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่ใช่ขึ้น ๆ ลง ๆ

ออซูเบล (Ausubel, อ้างอิงจาก บังอร เสตนนท์, 2512 : 4) กล่าวว่าขั้นสำคัญที่สุดในการพัฒนามโนภาพแห่งตน เกิดขึ้นเมื่อเด็กได้เติบโตขึ้นจากวัยทารกสู่วัยเด็ก และแน่นอนที่สุด เมื่อเด็กอยู่ระหว่างวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ซิมมอนต์ (Symond, อ้างอิงจาก Cattle, 1950 : 603) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน ของเด็กหญิงและเด็กชาย จะเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและยังพบว่า ความสนใจและค่านิยมของวัยรุ่นชาย จะแตกต่างจากวัยรุ่นหญิงในระยะวัยรุ่นตอนต้น มากกว่าระยะวัยรุ่นตอนปลาย และระยะอื่นของชีวิต

พรรณทิพย์ เกกะนันท์ (2516 : 65) ได้กล่าววามโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้นพัฒนามาจากพันธกรรม และสิ่งแวดล้อมและเป็นขบวนการเรียนรู้ ถึงแม้พันธกรรมจะเป็นสิ่งตายตัวของมนุษย์แต่ละคนก็ตาม แต่สิ่งแวดล้อมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ ฉะนั้นมโนภาพแห่งตนของมนุษย์ จึงควรเปลี่ยนแปลงทั้งในทางดีขึ้นและคอยลงได้ และการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้น นักจิตวิทยาได้ทำรายงานยืนยันวามโนภาพแห่งตน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งที่มีเหตุการณ์สำคัญมาเกี่ยวข้องและไม่มีเหตุการณ์มาเกี่ยวข้อง

เฮิร์ลลอค (Hurlock , 1974: 126) ได้เขียนโครงสร้างขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตน ของบุคคลวัยต่าง ๆ ไว้ดังนี้

พอสรุปได้ว่าการพัฒนามโนภาพแห่งตนของบุคคลวัยต่าง ๆ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันเช่น ในวัยเด็ก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนของเด็กก็คือ พ่อ แม่ ครู พี่น้องและเพื่อน ในวัยผู้ใหญ่ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตน คือ เพื่อน คู่สมรส เพื่อนบ้าน และนายจ้าง และในวัยชรา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตน คือ เพื่อน คู่สมรส หลาน และเหลน

เป็นที่น่าสังเกตว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาโนภาพแห่งตนทุกวัย ทั้งนี้ เป็นเพราะบุคคลใดมีโอกาสปะทะสังสรรค์ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นเพื่อนบ้านมาก จึง ทำให้บุคคลเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาโนภาพแห่งตนจน ตลอดชีวิต และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กลุ่มสมรส เพราะมีโอกาสใกล้ชิด กันมาก ดังนั้นการถ่ายทอดทัศนคติหรือค่านิยมต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นได้ง่าย จึงมีความสำคัญต่อ การพัฒนาโนภาพแห่งตนของบุคคล

ในชีวิตของมนุษย์จะต้องปะทะสังสรรค์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมมากมาย การ ที่มนุษย์ใคร่รู้จักกับคนอื่นทำให้ตนรู้จักพิจารณาตนเอง ถ้าบุคคลใดพิจารณาตนเองไม่เป็นไป ตามความเป็นจริง โดยที่มองตนตามปติธาน (Ideal Self) มากเกินไปกว่าตัว จริงที่เขาเป็น (Actual Self) ทำให้เขาเกิดมโนภาพแห่งตนในทางลบ (Negative Self-Concept) แตขางที่มนุษย์ไม่ยอมรับตนเอง แม้เขาจะพิจารณา ตนตามความเป็นจริงก็ตาม เมื่อเขาไม่ยอมรับก็ทำให้เกิดความขัดแย้ง (Conflict) ขึ้น ถ้ายังตั้งตนตามปติธานไว้ห่างจากตนจริงเท่าไร ความขัดแย้งในใจก็จะเกิดมากขึ้น เท่านั้น ยิ่งทำให้เขากระวนกระวายใจมากขึ้น

* นักจิตวิทยาพบว่าคนที่มิมโนภาพแห่งตนดี มักจะมีโนภาพแห่งตนดีต่อผู้อื่นด้วย คนที่ยอมรับตนเอง ก็มักจะยอมรับผู้อื่นด้วย แตตรงกันข้ามคนที่มิมโนภาพแห่งตนไม่ดีต่อผู้อื่น มักจะมีโนภาพแห่งตนไม่ดีต่อตนเองด้วย

การที่คนเราจะทำอะไรสักอย่างให้ดี เขาจะต้องมีความเชื่อแต่เริ่มตนเสีย ก่อนว่าเขาสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี เช่นเดียวกับ การเรียนของเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ถ้าเขา มีมโนภาพแห่งตนดี ว่าเขาจะสามารถเรียนได้ดี เขาก็จะเรียนได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เชื่อว่าตน เองจะเรียนได้ดีตั้งแถตน ทั้งนี้มีไคหมายความว่าผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนสูงสามารถเรียน ได้ดีเสมอไป เพราะผู้เรียนบางคนมีมโนภาพแห่งตนสูง อาจจะเป็นเพราะเขาไม่ได้ มองเห็นภาพของตนเองตามที่ตนเป็น หรือตนตามอัทภาพ (Actual-Self) ก็ไค

งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีผู้วิจัยเรื่องมโนภาพแห่งตนสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้
จำรัส บุญญานันท์ (2515) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และ
ความต้องการสัมพันธ์พิเศษ ของเด็กที่ประพฤติกด้อยตามสังคม และซัดสังคม กลุ่มตัวอย่าง
ละ 105 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียน ที่ประพฤติกด้อยตามสังคมจะมีมโนภาพแห่งตนและ
ความต้องการผดสัมพันธ์สูง แต่มีความวิตกกังวลต่ำกว่านักเรียนที่ซัดสังคม แต่ไม่มีความ
แตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรดังกล่าว

สมชัย ทิณะตระกูล (2517) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน
ความเชื่อฝังใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูสวน-
กลาง จำนวน 280 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ป.กศ.ปีที่ 2 จำนวน 137 คน และชั้น
ป.กศ.สูง จำนวน 143 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความเชื่อแบบฝังใจสัมพันธ์กันใน
ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ยกเว้นนักศึกษา ป.กศ.สูงปีที่ 2) กับ ทัศนคติ
และสัมพันธ์ในทางบวกกับความแตกต่างระหว่างตน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์
กันในทางบวกกับทัศนคติ (ยกเว้นนักศึกษา ป.กศ.สูงปีที่ 2) กับทัศนคติ
(เฉพาะนักศึกษาชาย) นักศึกษาที่มีทัศนคติสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า
นักศึกษาที่ทัศนคติต่ำ

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2515) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล
ความเกรงใจและลักษณะความเป็นผู้นำ ของผู้นำและผู้ตามชั้น ม.ศ.3 จำนวน 188 คน
ผลการศึกษาพบว่าผู้นำทั้งหญิงและชาย มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ตามทั้งหญิงและชาย เพศ
ชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2514) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน
ความเข้าใจในการอ่านและลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชายหญิง ผลการวิจัยพบว่า
มโนภาพแห่งตน มีความสัมพันธ์กันในทางตรงข้ามกับความเป็นผู้นำ และความเข้าใจในการ
อ่าน และพบว่าเด็กชายและเด็กหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการ
วิจัย ของ สุริยงค์ อัยรักษ์ (2517) ที่พบว่า มโนภาพแห่งตนของเด็กไทยพุทธ กับเด็ก
ไทยมุสลิม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศแล้วปรากฏว่า เพศหญิงมีลักษณะดังกล่าวสูงกว่า

เพศชาย

เอกสารงานวิจัยข้างต้นพอสรุปได้ว่า มโนภาพแห่งตนของนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือผู้ที่มโนภาพแห่งตนสูง ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้ที่มโนภาพแห่งตนต่ำ มีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ผู้ที่มีความประพฤติกดอยตามสังคม อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีความประพฤติขัดแย้งกับสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มองโลกในแง่ดี จะมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายนั่นเอง

แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนระหว่างเพศแล้วสวนใหญ่พบว่านักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน ของผู้ใหญ่เพศชายและเพศหญิง ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศ ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตนสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ไว้มากมาย ดังนี้

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ มีผู้วิจัยสอดคล้องกัน ดังนี้ เช่น ในปี ค.ศ. 1970 เพอร์คีย์ (Purkey, 1970 : 15) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนในทางที่ดี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้ที่มโนภาพแห่งตนไม่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โรเบิร์ต (Robert, 1972 : 2682 -A) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเปลี่ยนแปลงของมโนภาพแห่งตนในกลุ่มผู้ใหญ่ที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School.) เครื่องมือที่ใช้คือ Tennessee Self Concept และ Iowa Test of Education Development ผลการศึกษาพบว่ามโนภาพแห่งตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับมโนภาพแห่งตน และต่อมาในปี 1975 เมเรديث (Meredith , 1975 : 5062-A)

ไคศึกษาเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาอาชีวศึกษา และนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนทางอาชีวศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือ Tennessee Self Scale ผลการศึกษาพบวามโนภาพแห่งตนของ นักศึกษาอาชีวศึกษา จูเนียร์ และนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนอาชีวศึกษา ระดับไฮโพธอร์ที่มีมโนภาพแห่งตนสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีการปรับตัวก็อิกควย

พอสรุปไคความโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกซึ่งหมายความว่า การที่คนเราจะทำอะไรให้ดีขึ้นจะต้องมีความเชื่อเป็นเบื้องต้นก่อนว่าจะสามารถทำได้เสียก่อน และจะต้องทำได้ก็อิกควย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในความสามารถและผลที่จะบังเกิดขึ้นนั่นเอง ถ้าคิดเช่นนั้นไคก็ยอมมีผลในทางบวกเสมอ

นอกจากนั้นไคผู้สนใจว่า มโนภาพแห่งตนของนักเรียนวามีความสัมพันธ์กับสถานที่ศึกษาเล่าเรียนหรือไมเช่นในปี 1972 คลิง Kling, 1972 : 3616-3617-A) ไคศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของสถานที่เรียนกับมโนภาพแห่งตน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 415 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเรียนเฉพาะในห้องเรียน อิกกลุ่มหนึ่งเรียนในที่ที่ไม่ใช่ห้องเรียน โดยใช้เครื่องมือ How I See Myself Scale ผลการศึกษาพบว่าเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มี ความแตกต่างในเรื่องมโนภาพแห่งตน และยังพบอิกว่า เด็กที่มีอายุมากจะมีมโนภาพแห่งตนดีกว่าเด็กอายุน้อย ซึ่งผลการศึกษาไคตรงกับมิลล์ (Mill , 1975 : 3388-A) ซึ่งไคเปรียบเทียบ มโนภาพแห่งตนและความสัมพันธ์ทางการเรียนของเด็กประถมศึกษาที่เรียนในห้องที่มีชั้นเรียน กับเด็กที่ไม่มีชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับมโนภาพแห่งตน มีความสัมพันธ์กันอย่งมีนัยสำคัญ ในผู้เรียนทั้งสองประเภท ซึ่งหมายความว่าสภาพของสถานที่เรียน ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมโนภาพแห่งตน ซึ่งผลการศึกษาของทั้งสองคนไค ทำให้ผู้วิจัยคิดวากการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งเป็นการศึกษาแบบที่มีชั้นเรียนไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสะดวกและเหมาะสมของการเรียนมากกว่า เพราะฉะนั้นมโนภาพแห่งตนของผู้ใหญ่ที่เรียนในโรงเรียน บ้านหรือวัด น่าจะไม่มี ความแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยไคไคนำเอาสถานที่เรียนมาเป็นตัวแปรอิสระ

ในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนั้น ยังมีผู้ศึกษามโนภาพแห่งตนกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ การปรับตัวและผู้ที่มื่อทธิพลในการสร้างมโนภาพแห่งตน

บอลด์ (Ball, 1963 : 1070 - A) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตนจากกลุ่มนักเรียนจำนวน 228 คน พบวามโนภาพแห่งตน ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ คือ เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน

ไดซัน (Dyson, อ้างอิงจากมิงอร์ สเตนนัท , 2512 : 30) พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาร่วมใหญ่รวมทั้งการศึกษาในประเทศไทยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่าง นักเรียน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตน แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้กระทำกับผู้ใหญ่ที่มีสภาพความเป็นอยู่ในชนบท ผู้วิจัยคิดว่ามโนภาพแห่งตนน่าจะมี ความสัมพันธ์กับเพศนั่นคือ เพศหญิงและเพศชายน่าจะมีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน ซึ่งจะ ได้กล่าวไว้ในเบื้องหลังสมมุติฐาน

ในคานมโนภาพแห่งตนกับการปรับตัวนั้นในปี 1972 โรเจอร์ (Roger, 1972 : 347 - 350) ได้ศึกษาผลของความล้มเหลวทางวิชาการ ที่มีต่อมโนภาพแห่งตน และการปรับตัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยใช้ Scale ตามวิธีการของ Bill, AIV ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มโนภาพแห่งตนสูง จะมีความรู้สึกตอบสนองต่อความล้มเหลวสูงกว่า กลุ่มที่มีการประมาณค่าแห่งตนต่ำ และ คานการปรับตัวพบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ล้มเหลวมาแล้ว จะปรับตัวได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่เคย ล้มเหลวมาเลย ซึ่งหมายความว่ามโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์ กับความรู้สึกกับนิคชอบ และการปรับตัว ในทางบวกนั่นเอง เช่นเดียวกับการทำงาน ผู้ที่เคยทำงานนิคพลาดมาแล้ว จะรู้สึกกับนิคชอบในงานสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยนิคพลาดมาเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมโนภาพแห่งตนของ แต่ละบุคคลด้วย

จูดิท (Judith , 1972 : 211 - 212) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความสำคัญของพ่อแม่และครู ในการสร้างมโนภาพแห่งตนทางวิชาการ ของนักเรียน เกรด 9 เกรด 11 และ เกรด 12 เครื่องมือที่ใช้คือ Achievement Self Scale ผลการศึกษาพบว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสร้างมโนภาพแห่งตนทางวิชาการของเด็ก และการที่ครูส่งเสริมให้นักเรียนคาดหวังในการเรียนตามศักยภาพของตนเองนั้นจะสามารถเพิ่มมโนภาพแห่งตนทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า การส่งเสริมให้เด็กยอมรับตนเอง ยอมรับผลตอบการเพิ่มมโนภาพแห่งตนทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นนั่นเอง

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยการที่ใหญ่ใหญ่แสดงมโนภาพแห่งตนตามบทบาทในบทบาทจริง และบทบาทของตนในอุดมคติ และความคาดหวังแห่งตน นำมาเปรียบเทียบระหว่างผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ผู้วิจัยมีความเชื่อเบื้องต้นว่า ถ้าผู้ใหญ่มีความเชื่อเบื้องต้นว่า ถ้าผู้ใหญ่ที่มีมโนภาพตอบบทบาทของตนดี ก็จะมีมโนภาพตอบบทบาทของผู้อื่นดีด้วย และในทางตรงกันข้าม ถ้ามีมโนภาพตอบบทบาทของตนไม่ดี ก็จะมีมโนภาพตอบบทบาทของบุคคลอื่นไม่ดีด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิจัยเปรียบเทียบระหว่างผู้ใหญ่ 2 กลุ่ม ว่ากลุ่มใดสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาความคาดหวังแห่งตน

ความคาดหวังแห่งตน (Self Expectation) เป็นองค์ประกอบทางบุคลิกภาพประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ "ตน" ในด้านทัศนคติ ค่านิยมที่เกี่ยวกับความมุ่งหวังในความสำเร็จที่ตนปรารถนา เช่นเดียวกับมโนภาพแห่งตน ก็เป็นองค์ประกอบภายในตน ในด้านความคิดเห็นตามที่เป็นและที่ตนอยากจะเป็น

บรูคโอเวอร์ และอีริคสัน (Brookover & Erickson , 1969 : 107 - 109) ได้ศึกษาค้นคว้าทางจิตวิทยา และด้านสังคมวิทยาให้เห็นตะเกียบกับความคาดหวังแห่งตนว่าเป็นองค์ประกอบ เดียวกันกับมโนภาพแห่งตน เขากล่าวว่าการศึกษามโนภาพแห่งตนทางด้านการเรียนของนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของบุคคลอื่น

เช่น พ่อแม่ ครู ซึ่งมีอิทธิพลทำให้นักศึกษามีความคาดหวังแห่งตน สูงหรือต่ำซึ่งก็เป็นเรื่อง
ของมโนภาพแห่งตนนั่นเอง นอกจากนั้นเฮิร์ลลอร์ด (Hurlock, 1974 : 272)
ได้กล่าวถึงระดับความมุ่งหวัง (Level of Aspiration) คือความคาดหวังเคลื่อน
ระหวาเป้าหมายที่เขาบรรลุถึงแล้ว กับเป้าหมายที่หวังจะบรรลุถึงซึ่งแตกต่างกับ คำว่า
ความมุ่งหวัง (Aspiration) ตรงที่ว่าความมุ่งหวังนั้นไม่ได้เชื่อว่าบุคคลนั้นไกลจะสัม-
ฤทธิ์ผลในจุดมุ่งหมายแล้วแค่นั้น มันเป็นเพียงสิ่งที่เขาหวังจะบรรลุถึงและสิ่งที่เขาตั้ง
จุดมุ่งหวังไว้เท่านั้น

เฮิร์ลลอร์ด ได้แบ่งชนิดของความมุ่งหวังออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ
พวกที่หนึ่ง คือความมุ่งหวังในทางบวก (Positive) กับทางลบ
(Negative)
พวกที่สอง คือความมุ่งหวังในทันทีทันใด (Immediate) กับไม่เป็นจริง
(Remote)
พวกที่สาม คือความมุ่งหวังที่เป็นจริง (Realistic) กับไม่เป็นจริง
(Unrealistic)

ความมุ่งหวังในทางบวกและทางลบนั้น เฮิร์ลลอร์ดกล่าวว่า ความมุ่งหวัง
ในทางบวกนั้นมุ่งไปทางที่สำเร็จในสิ่งปรารถนา ถ้าเป็นไปในทางบวกบุคคลจะพอใจ
คิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จ น่าจะปรับปรุงให้สถานการณ์ในปัจจุบันดีขึ้น แต่ถา
ความมุ่งหวัง เป็นไปในทางลบ เขาจะมุ่งรักษาสภาพปัจจุบันเท่านั้น เขามีความสุขอยู่ได้
ถาสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันไม่เลวไปกว่าที่เป็นอยู่

ประชาชนส่วนมากมีความมุ่งหวังในทางบวก เพราะทำใ้ตนเกิดความพอ
ใจกว่า และยังมีความรู้สึกว่าตัวเองสำคัญ อันเนื่องมาจากความสัมฤทธิ์ของเขา เพียง
แต่เมื่อบุคคล ๆ หนึ่งเคยประสบความสำเร็จล้มเหลว เขาก็พร้อมที่จะพึงพอใจกับความมุ่งหวัง
ในทางลบ

ความมุ่งหวังในทันทีทันใดนั้นส่วนใหญ่มาจากความประสงค์ของบุคคลในชั่วขณะ
จากความสำเร็จหลังจากล้มเหลวในอดีตอันไกลและมาจากความกดดันในสังคมที่มีต่อบุคคล
นั้น ในขณะที่เขากำลังสร้าง ความมุ่งหวัง ส่วนความมุ่งหวังที่ทางไกลนั้น ได้รับอิทธิพล

มาจากองค์ประกอบที่ไต่ถามแล้ว รวมทั้งความสนใจ ทศนคติ ความกดดันทางวัฒนธรรม ความสำเร็จ ความล้มเหลวในอดีตอีกด้วย ดังนั้นความมุ่งหวังที่ทางไกลนั้น จึงเป็น กระสวนของพฤติกรรมที่ซับซ้อนมาก ผิดกับความมุ่งหวังในทันทีทันใด ที่ได้รับอิทธิพลจาก สิ่งแวดล้อมอื่น ที่นอกเหนือที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ความมุ่งหวังที่เป็นความจริงนั้น บุคคลถูกพิจารณาในความหวังที่จะสัมฤทธิ์ ผลในจุดมุ่งหมายที่วางไว้สำหรับตนเอง แต่อย่างไรก็ตามความมุ่งหวังหลายอันที่เป็นความ มุ่งหวังที่ไม่เป็นจริง เพราะบุคคลขาดศักยภาพที่จะสัมฤทธิ์ในเป้าหมายแม้ว่าเขาจะพยายามสักเพียงใดก็ตาม เพราะความมุ่งหวังที่ไม่เป็นจริงนั้นเป็นดังนี้ ปริมาณของความ มุ่งหวังมากกว่าความสามารถที่เป็นจริง ในทางตรงข้ามความมุ่งหวังที่เป็นจริงนั้นขึ้นอยู่กับ การประเมินความสามารถของบุคคลด้วย

สาเหตุที่สำคัญของการเกิดความมุ่งหวังที่ไม่เป็นจริง ได้แก่ จินตนาการที่ ไม่สามารถควบคุมได้ สื่อสารมวลชน ความเชื่อที่ผิดกันมาเป็นประเพณี และการปลดปล่อย ละเลยอันเนื่องมาจากความไม่มีประสบการณ์

จะเห็นได้ว่าความมุ่งหวังหรือความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเอง ถ้าหากว่า เกิดเป็นจริงขึ้นก็จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ และมีการเคารพตนเอง ในทางตรง ข้ามความมุ่งหวังหรือความคาดหวังแห่งตนที่ไม่เป็นจริงจะนำไปสู่ความล้มเหลวซึ่งจะทำ ให้รู้สึกผิด ความละอาย ฯลฯ ซึ่งจะทำให้มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตนทั้งในทางลบและทาง บวก

คุห์เลน (Kuhlén, 1963 : 56 - 60) ไต่ถามถึงความสำคัญของ วัยในบุคคลไฉน ความมุ่งหวังหรือความคาดหวังของเด็ก ๆ และวัยรุ่นที่มีความจริงน้อยกว่า ผู้ใหญ่ มีหลักฐานปรากฏเล็กน้อยว่า ความต้องการ ความสัมฤทธิ์ผลนั้นจะลดลงเมื่อ บุคคลอายุไกลกลางคน แต่มีหลักฐานว่า บุคคลส่วนมากจะมีความมุ่งหวังเป็นจริงมากขึ้น ในขณะที่บุคคลมีอายุมากขึ้น และมีประสบการณ์มากขึ้น และมีบุคคลจำนวนมากเหมือนกัน ที่ลดเป้าหมายของเขาให้ต่ำลง เพื่อให้ความมุ่งหวังของเขาเป็นจริงมากขึ้น ขณะที่เขา มีอายุมากขึ้น และคิดว่าตัวเขาเองมีแต่ความล้มเหลว ซึ่งมีผลเสียต่อมโนภาพแห่งตนมาก

เกี่ยวกับเพศ เอมเปย์ (Empey ,อ้างอิงจาก Hurlock,1974:267) กล่าวว่าเพศชายจะรู้สึกมีความต้องการความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนงานสมัครเล่น และความก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าเพศหญิง เพศชายจึงมักจะมีแนวโน้มจะตั้งความมุ่งหวังอยู่บนความสามารถในสิ่งเหล่านี้ สำหรับเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะตั้งความมุ่งหวังในเรื่องความเป็นจริงในค่านิยมและการแต่งงานมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะเด็กหญิงจะมีความมุ่งหวังที่เป็นจริงในเรื่องอาชีพมากกว่าเด็กชายในระดับอายุเท่ากัน เพราะเขาหวังให้อาชีพของเขา เข้ากันดีกับแผนการแต่งงานในวัยผู้ใหญ่

ความคาดหวังแห่งตน และความมุ่งหวังที่นำมากล่าว เพื่อให้เข้าใจถึงความเกี่ยวพันของคำและความหมาย ซึ่งบางครั้งอาจจะยังสับสนกันอยู่ ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาต่างก็ให้ทัศนะและความหมายตามที่เข้าใจ แต่อย่างไรก็ตามที่กล่าวทั้งหมด เป็นเรื่องขององค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับโครงสร้างภายในทางจิตวิทยาโดยเฉพาะ แต่ความคาดหวังแห่งตนที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาครั้งนี้เป็นทัศนคติต่อตนเองในการคาดหวังในบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่มุ่งหวังของผู้ที่ร่างหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งหมายถึงบทบาทที่ชาวชนบท ฟังกระทำให้อุปถัมภ์ในค่านิยมที่เกี่ยวกับการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง

บทบาทที่เป็นจริงในชนบทมักจะเป็นการปฏิบัติอย่างผิด ๆ แต่ปฏิบัติจนเคยชินจนเขาคิดว่าเรื่องเหล่านี้ถูกต้องไปก็ได้ ในการวัดบทบาทที่เป็นจริง ผู้วิจัยได้เขียนแบบทดสอบใหม่มีความหมายในทางลบ

บทบาทที่มุ่งหวัง เป็นบทบาทที่กำหนดตามหลักสูตร ผู้วิจัยจะเขียนแบบทดสอบใหม่มีความหมายไปในทางบวก

งานวิจัยภายในประเทศ

คณะอาจารย์ในสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (อ้างอิงจากวัลลภ กันทรัพย์, 2513 : 13 - 14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของความสำเร็จระยะสั้นระยะยาวที่มีต่อระดับความมุ่งหวังและการทำงานของเด็ก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ของโรงเรียนบางกะปิ จังหวัดพระนคร จำนวน 79 คน ได้พบเกี่ยวกับระดับความมุ่งหวังคือ

1. เด็กที่เรียนดีกับเด็กที่เรียนอ่อน ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่าเด็กที่เรียนอ่อนจะตั้งไว้สูงกว่าเด็กที่เรียนดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไม่คุ้นกับงานชนิดนั้นมาก่อน แต่โดยทั่วไปแล้ว เด็กทั้งสองกลุ่มตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงกว่าครั้งก่อน

2. เด็กที่ได้รับค่าดีในระหว่างทำงาน จะตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงกว่าเด็กที่ได้รับค่าชมแต่ทั้งการดีและการชม ทำให้เด็กตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงต่างกัน สรุปได้ว่าระดับความมุ่งหวังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้ที่ประสบความสำเร็จตลอดมาจะตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่เขาเป็นอยู่แล้ว ส่วนผู้ที่พบกับความผิดหวังมาตลอด มีแนวโน้มที่จะตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ในลักษณะเพ้อฝันเกินความจริง ทั้งนี้เป็นผลมาจากความคับข้องใจ เกิดขึ้นจากความล้มเหลวในอดีต เช่นเดียวกับผู้ที่เรียนดี จะตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำกว่าผู้ที่เรียนอ่อน

งานวิจัยต่างประเทศ

ชิสแมน (Chisman, 1974 : 2460 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ การศึกษาและอาชีพความคาดหวัง และความมุ่งหวังของนักเรียนนิวกา ระดับมัธยม ที่เรียนในโครงการ การศึกษาเพื่อสำรวจอาชีพ กับเด็กที่ไม่อยู่ในโครงการสำรวจอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนิวกา เกรด 9 จำนวน 146 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในโครงการสำรวจอาชีพ มีความคาดหวังต่อความชำนาญในอาชีพมากกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างกลุ่มที่มุ่งหวังทางอาชีพ มุ่งหวังทางการศึกษา และความคาดหวังทางการศึกษา พบความแตกต่างในกลุ่มเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญในด้านความมุ่งหวังทางอาชีพ และความคาดหวังทางการศึกษา

โดเนลด์ (Donald , 1972 : 4279 - A) ได้ศึกษาความแตกต่างวัฒนธรรมทางสังคมระหว่างการตัดสินใจทางอาชีพและการศึกษา ในระดับความมุ่งหวังและความคาดหวังของเยาวชนในชนบทพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านความคาดหวังทางอาชีพ และการศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา

แมลคเบิร์น (Blackburn, 1975 : 4152 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ
 ตัวแปรที่เลือกแล้ว ตอระดับความมุ่งหวัง และความคาดหวังทางอาชีพ และการศึกษา
 ของเพศหญิงในโรงเรียนมัธยมระดับสูง ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วยนักเรียนหญิง
 จำนวน 428 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ Non - Vocational และ
 Vocational Comprehensive ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ระหว่างตัวแปร ความมุ่งหวังทางอาชีพ ความคาดหวังทางอาชีพ ความมุ่งหวังทาง
 การศึกษา และความคาดหวังทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชิสแมน
 (Chisman , 1974 , 2460 - A) ที่พบความแตกต่างมีนัยสำคัญในด้านความมุ่งหวัง
 ทางอาชีพ และความคาดหวังทางการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างประเภทเดียวกัน

พาร์ค (Park , 197 : 4305 - A) ได้ศึกษาความมุ่งหวังของนักศึกษา
 394 คน ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงและเพศชาย มีความมุ่งหวังแตกต่างกัน เช่น
 เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้มีเทศกมากกว่าเพศชาย แต่เพศชายมีแนวโน้มที่จะเป็น
 หัวหน้ามากกว่าเพศหญิง ซึ่งแสดงว่าความมุ่งหวังของเพศหญิงและเพศชายสอดคล้อง
 กับบทบาท และบุคลิกภาพ นั่นคือเพศหญิงมุ่งหวังในตำแหน่งเรียบ ๆ แต่เพศชายมุ่งหวัง
 ในตำแหน่งที่โลดโผน เช่นเป็นผู้นำ เป็นต้น

จากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อตนเองในด้านความมุ่งหวัง
 และความคาดหวังแห่งตน ซึ่งให้เห็นว่าองค์ประกอบทางบุคลิกภาพทั้งสองด้านนี้มีความ
 คล้ายคลึงกัน แต่ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ความมุ่งหวังเป็นทัศนคติต่อตนเองที่มีแนวโน้มที่จะ
 เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นอุดมคติ (Ideal) สูงกว่าความคาดหวังแห่งตน คือความคาด
 หวังแห่งตนเป็นทัศนคติต่อตนเองที่เป็นจริง (Realistic) และมีความใกล้เคียง
 กับพฤติกรรมจริงและบทบาทจริงของเขา ซึ่งในบางกรณีความมุ่งหวัง และความคาดหวัง
 ของบุคคลในเรื่องเดียวกันอาจแตกต่างกันหรือสัมพันธ์กันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าสถานการณ์
 อันเป็นสิ่งแวดล้อมนั้นตรงกับความต้องการหรือที่ตนปรารถนามากน้อยเพียงใด ความเข้มของ
 การตอบสนองก็เกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานการวิจัย

- ตอนที่ 1 การศึกษามโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรอิสระสถานภาพการเรียนเพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส
- 1.1 ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน
 - 1.2 ผู้ที่เรียนเพศชายมีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนเพศชาย
 - 1.3 ผู้เรียนเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนเพศหญิง
 - 1.4 ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1-3
 - 1.5 ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ
 - 1.6 ผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว มีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว
 - 1.7 ผู้ที่เรียนซึ่งมีสภาพสมรสเป็นโสด มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีสภาพสมรสเป็นโสด
 - 1.8 ผู้ที่เรียนเพศชายมีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง
 - 1.9 ผู้ที่ไม่เรียนเพศชาย มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง
 - 1.10 ผู้ที่เรียนเพศชายซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1-3 มีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิงมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3
 - 1.11 ผู้ที่เรียนเพศชาย ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว มีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

1.12 ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีมโนภาพ
 แห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ

1.13 ผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว มีมโนภาพแห่งตนและ
 ความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสเป็นโสด

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตน และความ
 คาดหวังแห่งตน ของผู้ที่เรียนและที่ไม่เรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ

2.1 ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสัมพันธ์กันใน
 ทางบวก

2.2 ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสัมพันธ์กัน
 ในทางบวก

ทฤษฎีและเหตุผลเบื้องหลังมโนภาพ

สมมติฐานข้อ 1.1 - 1.7

เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ มุ่งหมายให้ผู้เรียน
 รู้จักตนเอง รู้จักสังคม สิ่งแวดล้อม คิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยคำนึงถึงตนเองและ
 สิ่งแวดล้อมเขาประกอบกัน ซึ่งได้ใช้วิธีการเรียนรู้อินทรีย์ภาพของบุคคล เช่นนี้แล้ว
 ก็คาดว่าผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีทั้งตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน
 (ฉวี ศุภโรยธิน 2519 : 17)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ
 ในปี พ.ศ. 2514 (กรมสามัญศึกษา, 2518 : 53) โดยเปรียบเทียบระหว่างการทดสอบ
 ก่อนเข้าเรียน (pre-test) และการทดสอบหลังการเรียน (Post-test)
 จากผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาจะมีทัศนคติสูงมากในความคิดรวบยอด มีจำนวนถึง
 18 อย่าง ในจำนวน 22 อย่าง สำหรับข้อที่ไม่มีนัยสำคัญทางการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
 นี้ เป็นเพราะว่านักศึกษาได้มีทัศนคติที่ดีอยู่แล้ว ก่อนที่จะเข้าเรียนในโครงการนี้ และ
 นอกจากนั้นเกี่ยวกับทัศนคติของตนเอง ดร.พรพรณทิพย์ เกษะนันท์ (2516 : 65) กล่าวว่า

"แนวภาพโนภาพแห่งตนของมนุษย์นั้นพัฒนามาจากพันธุกรรม ซึ่งเป็นสิ่งตายตัว ในแต่ละบุคคล ก็ตามแต่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ ฉะนั้นโนภาพแห่งตนจึงควรที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งในทางค้ำขึ้นหรือค้ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีความมุ่งหมาย และวิธีการเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2518 : 5 - 6)

ก. ความมุ่งหมาย การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มีความมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ดังนี้

- ฝึกให้รู้จักใช้ความคิดหลาย ๆ วิธีการ
- ฝึกให้กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าอภิปราย และให้ขอคิดเห็น
- ฝึกให้รู้จักใช้สถิติปัญหาและใช้เหตุผลตัดสินพิจารณา แก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- เพื่อให้เปลี่ยนเจตคติ และค่านิยม ที่อาจเป็นผลไม่ดีต่อคุณภาพชีวิต
- ฝึกให้สามารถนำเอาความคิด ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

และปัญหาทางสังคม

- ฝึกให้สามารถอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็น

ข. วิธีการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีวิธีการดำเนินการดังนี้

- หลักสูตร การเรียน การสอน ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เรียนเฉพาะสิ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน
- ผู้สอนจะเป็นแต่เพียงผู้แนะนำ เป็นผู้ยอนปัญหา และเสนอข้อคิดให้ผู้เรียนเลือกเรียนในสิ่งที่เขาต้องการ
- ผู้สอนจะพูดน้อย แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นมากที่สุด
- การสอนใช้การอภิปรายเป็นหลักเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นมากที่สุด
- ผู้สอนจะไม่ตัดสินใจว่า อะไรดี อะไรไม่ดี ถูกหรือผิด ผู้ที่จะตัดสินใจคือผู้เรียนเอง
- ผู้เรียนส่วนมากมีประสบการณ์อยู่แล้ว จะได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

- ครูฝึกการสอนตามหลักจิตวิทยาของผู้ใหญ่
- การเรียนการสอนพยายามให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน
- แบบเรียน แบบฝึกหัด ผู้เรียนจะได้รับแจก
- ถ้าผู้เรียนมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตามเวลาที่กำหนดไว้และมีความรู้ความสามารถพอ ผู้เรียนจะได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็คเสร์จ
- การศึกษาแบบเบ็คเสร์จจะเรียนวันเว้นวัน เรียนอาทิตย์ละ 3 วัน

6 เคื่อนจบหลักสูตร

จากความมุ่งหมาย และวิธีการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ และประกอบกับเหตุผลอื่น ๆ ผู้วิจัยคาดว่าผู้เรียนที่สำเร็จหลักสูตรนี้ จะมีทัศนคติต่อตนเองในทางดี และสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่า มโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ทุกตัวแปรคงที่ที่นำมาศึกษา (คังเหตุผลในการตั้งสมมุติฐาน ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป)

สมมุติฐานขอ 1.8 - 1.11

เพศชายในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมในชนบท ตั้งแต่โบราณ โดยทั่วไป เพศชายจะได้รับการยกย่องเหนือกว่าเพศหญิง ทั้งในทางปฏิบัติและในทางกฎหมาย โดยเฉพาะหญิงที่มีสามีจะคองยกย่องให้สามีเหนือกว่าตน เสมือนคำพังเพยที่ว่า "ชายเป็นข้าง เทาหน้า หญิงเป็นข้าง เทาหลัง" (สุพัตรา สุภาพ , 2518 : 24) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันความแตกต่างด้านสิทธิ เสรีภาพ และด้านอื่น ๆ ทางกฎหมายจะไม่แตกต่างกัน ดังแต่ก่อนแล้วก็ตาม แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าสังคมในชนบทซึ่งส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาค่ำ เพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติและความเชื่อของสังคมหรือบุคคล เพศชายน่าจะยังคงได้รับการยกย่องเหนือกว่าเพศหญิงอยู่เหมือนเดิม เป็นผลให้เพศชายมีทัศนคติต่อตนเองในด้านต่าง ๆ สูงกว่าเพศหญิง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานให้เพศชายมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง

สมมุติฐานขอ 1.12

ผลการวิจัยของสมัชช ชินะระกุล (2517) ที่ให้เห็นวามโนภาพแห่งตน

มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือนักเรียนที่มีทัศนคติทางบวกสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่ำ และจากรายการวิจัยการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่มแบบเบ็คเสร์จระยะแรกของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา (2520 : 22) โดยประเมินการอ่าน การเขียน การคิดเลข และสภาพทั่ว ๆ ไป เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบ จำแนกตามพื้นฐานการศึกษา พบว่าในวิชาภาษาไทย เลขคณิต ผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่มแบบเบ็คเสร์จ ที่มีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อนเลย โค้ดคะแนนวิชาภาษาไทย และเลขคณิต ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาแตกต่างกัน และจากผลการวิจัยของสมชัย ชินะตระกูล ที่พบว่ามีทัศนคติทางบวกสูงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานใหญ่ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่มแบบเบ็คเสร์จ ที่มีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีมีทัศนคติทางบวกสูงและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ

สมมติฐานข้อ 1.13

เนื่องจากทางกฎหมายยอมรับว่า ผู้ที่จะบรรลุนิติภาวะนั้นมี 2 ลักษณะคือ บรรลุนิติภาวะเพราะมีอายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ และบรรลุนิติภาวะเนื่องจากการแต่งงาน โดยเพศชายมีอายุไม่ต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ และเพศหญิงมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ เพราะฉะนั้นผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการแต่งงานนั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ควรจะมีควมรับผิดชอบสูงและมีความเป็นผู้ใหญ่กว่าผู้ที่เป็นโสด และนอกจากนั้นในทางสังคมส่วนใหญ่ยอมรับและเชื่อถือผู้แต่งงานแล้วมากกว่าผู้ที่เป็นโสด ซึ่งเชื่อกันว่ายังไม่มีความรับผิดชอบ

จากผลการวิจัยของ คลิง (Kling , 1972 : 3616 - 3617 - A) เกี่ยวกับทัศนคติทางบวก พบว่าเด็กที่มีอายุมากจะมีทัศนคติทางบวกสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้เชื่อได้ว่าผู้แต่งงานแล้วส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่าผู้ที่เป็นโสด ดังนั้นทัศนคติของผู้แต่งงานแล้วน่าจะสูงกว่าผู้ที่เป็นโสดด้วย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานให้ผู้ที่ตั้งงาน
แล้วมีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่มี

สมมติฐานข้อ 2.1 - 2.2

บรูกโอเวอร์ และอีริคสัน (Brookover & Erickson, 1969, :
107 - 109) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน และความคาดหวัง
แห่งตนว่า ทัศนคติต่อตนเองทั้งสองประเภทนี้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกัน
โดยให้เหตุผลว่า เช่นนักเรียนจะมีความคาดหวังแห่งตนเกี่ยวกับการเรียนสูงหรือต่ำนั้น
จะต้องสัมพันธ์กับการรับรู้ของผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ ครู ฯลฯ ซึ่งหมายถึงการทำให้เด็ก
เกิดการประมาทตน หรือสร้างมโนภาพแห่งตนว่าตนมีความสามารถทางการเรียนสูง
หรือต่ำ เกิดขึ้นนั่นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนการศึกษาระดับ
ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งอยู่ในสภาพสังคมชนบทด้วยกัน ดังนั้นทัศนคติต่อบทบาทของตน
เอง ค่านิยม เกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ของผู้ใหญ่ทั้งสองกลุ่ม
ซึ่งใช้เกณฑ์การวัดมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ควรจะสัมพันธ์กันในทางบวก
เช่นเดียวกับทัศนคติต่อตนเอง ซึ่งใช้เกณฑ์การวัดทางจิตวิทยาโดยตรง

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตน
มีความสัมพันธ์ในทางบวก ทั้งผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนการศึกษาระดับใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบ
วัดทัศนคติต่อตนเองค่านิยมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน จำนวน 2 ชุด

ลำดับชั้นในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในความคิดรวบยอดทั้ง 73 ข้อ ของ
หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ เฉพาะที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อค่านิยม
เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง

2. นำเอาความคิดรวบยอดต่าง ๆ จากหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติมา
สร้างเป็นแบบทดสอบ วัดค่านิยมโนภาพแห่งตน และแบบทดสอบวัดความคาดหวังแห่งตน
ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แบบทดสอบวัดค่านิยมโนภาพแห่งตน

ผู้วิจัยใช้ Verbal Projective Technique
เป็นหลักในการสร้างข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1.1 สร้างสถานการณ์ให้ผู้ถูกทดสอบพิจารณา โดยพยายามให้
เนื้อหาของสถานการณ์ใกล้เคียงกับความคิดรวบยอดในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับทัศนคติและ
ประสบการณ์ของผู้ทดสอบ โดยพยายามเขียนให้รัดกุม ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย มี
เงื่อนไขชักนำให้เกณฑ์ในการตัดสินใจไปในทางเดียวกัน

2.1.2 ในแต่ละสถานการณ์ มีข้อคำถาม 2 ข้อ (ดูข้อ 2.1.3
ประกอบ) คือ ข้อแรก (ข้อ ก.) เกี่ยวข้องกับการสวมบทบาทของบุคคลที่ปรากฏใน
สถานการณ์ เป็นการวัดค่านิยมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ (Private Self Concept)
ส่วนข้อหลัง (ข้อ ข.) เกี่ยวข้องกับกรพิจารณาบทบาทตามมาตรฐานสังคม เป็นการ
วัดทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม (Social Norm) ข้อคำถามทั้ง 2 ข้อ มีของ

ให้เลือกตอบ 5 ของ สำหรับประมาณค่า(Rate) ตามลำดับความเข้มของทัศนคติต่อตนเอง ซึ่งมีคะแนนจาก 1-5

อนึ่งขอคำถามของแบบทดสอบ ประกอบด้วยคำถามที่แสดงความหมายไปในเชิงนิมิตและเชิงนิเสธ

2.1.3 การตอบแบบทดสอบ

ผู้วิจัยจะอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ จนเห็นว่าผู้ถูกทดสอบเข้าใจดีแล้ว ผู้วิจัยจึงอ่านแบบทดสอบทุกข้อและทุกฉบับ ให้ผู้ถูกทดสอบเลือกตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงที่สุด โดยให้ผู้ถูกทดสอบทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างหน้า

ตัวอย่าง

(0) คำภูมิใจในงานอาชีพของตน

ก. ถ้าท่านเป็นคำท่านจะภูมิใจเพียงใด

ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก

ข. คนอื่น ๆ ภูมิใจเหมือนคำเพียงใด

ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก

(00) สมบัติอยากภูมิใจในความสำเร็จทางอาชีพการงานของตน ใ้มาก

กว่าปัจจุบัน

ก. ถ้าท่านเป็นสมบัติท่านอยากจะภูมิใจเพียงใด

ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะภูมิใจเพียงใด

ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก

โดยที่...

ข้อหมายเลข 1 หมายถึง ภูมิใจน้อยที่สุดหรือไม่ภูมิใจเลย

ข้อหมายเลข 2 หมายถึง ภูมิใจน้อย

ข้อหมายเลข 3 หมายถึง ภูมิใจปานกลาง

ข้อหมายเลข 4 หมายถึง ภูมิใจมาก

ข้อหมายเลข 5 หมายถึง ภูมิใจมากที่สุด

2.1.4 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความในแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ มี 2

ลักษณะ คือ

1. ข้อความเชิงนิมิต (Positive Statement)

กำหนดคะแนนของแต่ละขงคั้งนี้ คือ มากที่สุด ได้ 5 คะแนน มาก ได้ 4 คะแนน ปานกลาง ได้ 3 คะแนน น้อย ได้ 2 คะแนน และน้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative Statement)

กำหนดคะแนนของแต่ละขงคั้งนี้คือ มากที่สุด ได้ 1 คะแนน มาก ได้ 2 คะแนน ปานกลาง ได้ 3 คะแนน น้อย ได้ 4 คะแนน และน้อยที่สุด ได้ 5 คะแนน

ข้อความในแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามปนิชาน เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิตทั้งสิ้น และเป็นข้อความที่เป็นความกิริวยบอดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ ดังนั้นการให้คะแนน จึงใช้วิธีเดียวกันกับข้อความเชิงนิมิตของแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ

2.2 แบบทดสอบวัดความคาดหวังแห่งตน

ผู้วิจัยใช้ Verbal Projective Technique เป็นหลักในการสร้างข้อคำถามวัดความคาดหวังแห่งตน ซึ่งข้อความแต่ละข้อมีลักษณะดังนี้

2.2.1 สร้างสถานการณ์ ให้ผู้ถูกทดสอบพิจารณา โดยพยายามให้เนื้อหาของสถานการณ์ ใกล้เคียงกับความกิริวยบอดในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และประสบการณ์ ของผู้ถูกทดสอบ พยายามเขียนให้รัดกุม ไขว่ทาง่าย มีเงื่อนไขชักนำให้ใช้เกณฑ์การตัดสินใจไปในทางเดียวกัน

2.2.2 ในแต่ละความกิริวยบอด จะสร้างสถานการณ์เป็น 2 ข้อ คือ ข้อแรก (ข้อ ก.) เป็นการสร้างสถานการณ์ตามบทบาทที่มุ่งหวังในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ข้อความมีความหมายเชิงนิมิตทั้งสิ้น ส่วนข้อหลัง (ข้อ ข.) เป็นการสร้างสถานการณ์ ให้ผู้ถูกทดสอบ เกิดความคาดหวังแห่งตน โดยให้ผู้ถูกทดสอบพิจารณา สถานการณ์ที่เป็นการแสดงบทบาทที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ขัดต่อหลักวิชาการ และขัดกับบทบาทที่มุ่งหวังในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ข้อความ

ในข้อ ข. ทุกข้อ จะมีความหมายในเชิงนิเสธทั้งสิ้น คำถามทั้ง 2 ข้อ มีช่องให้เลือกตอบ 5 ช่อง สำหรับประมาณค่า (Rate) ลงตามนี้ทีละคะแนน

2.2.3 การตอบแบบทดสอบ

การตอบแบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน ปฏิบัติเช่นเกี่ยวกับการตอบแบบทดสอบมโนภาพแห่งตนทุกประการ

ตัวอย่าง

(๐) ถ้าสัตว์เลี้ยงของท่านตายลงด้วยโรค ท่านจะยอมขาดทุน และอยากทำลายสัตว์มากน้อยเพียงใด น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก

(๐๐) เมื่อสัตว์เลี้ยงของท่านตายลงด้วยโรค ท่านกลัวขาดทุน ท่านจะนำสัตว์นั้นไปขายหรือกินเสียเองเพียงใด น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก

2.2.4 เกณฑ์ การให้คะแนน

ควยข้อคำถามของแบบทดสอบวัดความคาดหวังแห่งตน เป็นแบบทดสอบที่มีสเกล (Scale) และมีความหมายในเชิงนิมาน และเชิงนิเสธ เหมือนกับแบบทดสอบมโนภาพแห่งตน ดังนั้นเกณฑ์การตรวจให้คะแนน จึงถือปฏิบัติเช่นเดียวกับเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบมโนภาพแห่งตน ทุกประการ

2.3 การทดสอบและการปรับปรุงแบบทดสอบ

เมื่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ซึ่งเป็นประธานกรรมการ อาจารย์ที่เป็นกรรมการ และผู้วิจัยเอง ได้พิจารณาแล้วว่า ข้อคำถามทุกข้อ มุ่งวัดมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน อย่างแท้จริงแล้ว ผู้วิจัยก็นำแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนหลักสูตรการศึกษานุปริญญาแบบเบ็ดเสร็จ โรงเรียนบ้านเกาะหมี่ ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเรียนกำลังจะจบหลักสูตรการศึกษานุปริญญาแบบเบ็ดเสร็จ 2 ห้องเรียน จำนวน 30 คน และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษานุปริญญาแบบเบ็ดเสร็จ ที่มีพื้นฐานการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตหมู่บ้านเดียวกัน จำนวน 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแบบทดสอบทั้งหมด 50 คน แล้วผู้วิจัยก็นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกกลุ่มที่มีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน สูงและต่ำกลุ่มละ 25 % ของกลุ่มผู้ใหญ่

ที่ใช้ทดสอบทั้งหมด และใช้ t-test ($N < 30$) (ลวัน สายยศ, 2515:217)
ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยพิจารณาเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกที่ค่า t-test มีนัยสำคัญทางสถิติ ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (ไพบูลย์ อินทริวิชา, 2515:78) ตามจำนวนที่จะนำไปใช้ ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด สามารถเลือกข้อทดสอบที่นำไปใช้จริงได้ มีจำนวนดังนี้

1. แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม จำนวน 20 ข้อ

2. แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีข้อความตรงกับความคิดรวบยอดของชุดมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ

3. แบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน ซึ่งได้สร้างไว้เป็นชุด ก. (ความหมายเชิงนิมิต) และชุด ข. (ความหมายเชิงนิเสธ) จำนวน 80 ข้อ (ชุดละ 40 ข้อ) เมื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกแล้วพบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่าอำนาจจำแนกสูง แสดงให้เห็นว่าสามารถใช้แทนกันได้ ผู้วิจัยจึงเลือกมาเพียงความคิดรวบยอดละ 1 ข้อ เท่านั้น โดยเลือกชุดที่มีความหมายเชิงนิมิตไว้ จำนวน 14 ข้อ และชุดที่มีความหมายเชิงนิเสธไว้จำนวน 26 ข้อ

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยเครื่องมือของ Kuder-Richardson. ซึ่งพัฒนาโดย อีเบล (Ebel, 1969:529) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ปรากฏผลดังนี้

2.4.1 แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ มีค่าความเชื่อมั่น .6371

2.4.2 แบบทดสอบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม มีค่าความ

เชื่อมั่น .5256

2.4.3 แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน มีค่าความเชื่อมั่น .7834

2.4.4 แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม มีค่าความเชื่อมั่น

2.4.5 แบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน มีค่าความเชื่อมั่น .9413

2.5 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ คำนวณคณិតของตนเอง ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ขบวนการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากความคิดรวบยอดคณิตคณิต ที่มีอยู่ในหลักสูตรเป็นหลัก เพราะฉะนั้นจึงถือว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) อยู่แล้ว

วิธีรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง และชุมพร โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา จากโรงเรียนที่เปิดสอน และผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งยังไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดละ 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย และเพศหญิง กลุ่มละ 30 คน คือ ผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน (ดูตาราง 1 ประกอบ)

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน และผู้ไม่เรียนการศึกษานานาชาติ
แบบเบ็คเสร์จ ในเขตการศึกษา 3

จังหวัด	โรงเรียน	ผู้เรียน		ผู้ไม่เรียน		รวม
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
สงขลา	บ้านทวยโอน	5	3	5	3	16
	บ้านเกาะหมี่	3	4	3	4	14
นครศรีธรรมราช	บ้านไทรทอง	3	4	3	4	14
	บ้านปากน้ำ	4	4	4	4	16
พัทลุง	บ้านควนหมอกทอง	5	4	5	4	18
	วัดทานโพธิ์	3	3	3	3	12
ชุมพร	บ้านพละ	7	8	7	8	30
รวม	—	30	30	30	30	120

2. เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยตั้งใจจะนำกลุ่มผู้เรียนการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ ไปเปรียบเทียบกับผู้เรียนสำเร็จหลักสูตรประถมศึกษาคอนตัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ จะได้รับประกาศนียบัตรที่มีศักดิ์และสิทธิ์ เท่าเทียมกับ

ประกาศนียบัตรของนักเรียนหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นทุกประการ ผู้วิจัยคิดว่าถ้าเปรียบเทียบกันในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็สามารถทำได้ แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินทัศนคติต่อตนเองของผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 จึงไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับนักเรียนที่เรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2519 ได้ เพราะกลุ่มที่จะนำมาศึกษาเปรียบเทียบนั้นมีอายุและประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกันมาก

ควยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำเอากลุ่มผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 มาเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ใหญ่ ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยดำเนินการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ที่จะเกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

3. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน (Extraneous Variable Control)

วิธีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เพื่อให้ได้คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่ ทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันมากที่สุด จึงได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ควบคุมสภาพต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรคงที่ (Constant Variable) ของผู้ใหญ่ทั้งสองกลุ่ม ให้เหมือนกันโดยวิธีจับคู่ (Matching Group) โดยใช้กลุ่มผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในการจับคู่ (Matching) ดังนี้

3.1.1 เพศ แบ่งออกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ

15 - 25 ปี

26 - 35 ปี

36 - 45 ปี

45 ปีขึ้นไป

3.1.3 สถานภาพสมรส แบ่งเป็น กลุ่มที่แต่งงานแล้ว และเป็นโสด

3.1.4 พื้นฐานการศึกษา แบ่งออกเป็น

-ผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ

-ผู้เรียนจบชั้น ป. 1-3

3.2 ควบคุมการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ควบคุมการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ในคานต่าง ๆ ตามอัตราส่วนดังนี้

3.2.1 สุ่มสถานที่ที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษานิวแมนเบ็คเสร็จ จาก 4 จังหวัดในอัตราส่วน 1:5 ซึ่งจะได้อสถานที่ที่เปิดสอนทั้งหมดรวม 7 แห่ง

3.2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานิวแมนเบ็คเสร็จ ปีการศึกษา 2519 แบ่งเป็น เพศหญิง และเพศชาย จากข้อ 3.2.1 ในอัตราส่วน 1:3 ซึ่งจะได้อกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย และเพศหญิง มาศึกษากลุ่มละประมาณ 30 คน

อนึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมนเบ็คเสร็จ ผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนตามวิธีการในข้อ 3.1 (ซึ่งจะได้อกลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกัน) แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาจากเขตการศึกษาเดียวกันกับกลุ่ม ตัวอย่างผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษานิวแมนเบ็คเสร็จ ก็จะได้กลุ่มตัวอย่าง มาศึกษาทั้ง เพศชาย และเพศหญิงในจำนวนที่เท่ากัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยจะอธิบายวิธีที่ตอบแบบ ทดสอบ จนเห็นว่าผู้ถูกทดสอบเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยจึงอ่านแบบทดสอบให้ผู้ถูกทดสอบตอบลง ในกระดาษคำตอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทหาคาสถิติมูลฐาน

1.1 คาคะแนนเฉลี่ย ไขสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Edwards, 1968:80})$$

- เมื่อ \bar{X} แทนคะแนนเฉลี่ย
- $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ทดสอบความแตกต่าง ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

(N 30) ใช้ t-test ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{S_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}} \quad (\text{Edwards, 1968:104})$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

\bar{X}_1 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

\bar{X}_2 แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

$S_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$ แทน Standard Error of Difference Between

Two Means

$$S_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2} = \sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}$$

เมื่อ s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มค่า

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มสูง

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

3. หากเราอำนาจจำแนกรายขอ และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ($N < 30$) ใช้ t-test ซึ่งมีสูตรดังนี้

(ดูน - สายยศ, 2515:217)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \cdot \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

เมื่อ \bar{X}_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 1

\bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 2

n_1 แทน จำนวนคนกลุ่ม 1

n_2 แทน จำนวนคนกลุ่ม 2

N แทน แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร (Ebel, 1965:529)

$$r = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{n \sum Q^2 - \sum T^2}{n \sum X^2 - (\sum Y)^2} \right)$$

เมื่อ K แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

Q^2 แทน คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองมาบวกกัน

T^2 แทน ผลบวกของคะแนนแต่ละขอยกกำลังสอง

X^2 แทน ผลบวกของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

X แทน ผลบวกของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตาม มโนภาพแห่งตนและความ
 คาดหวังแห่งตน ใช้สูตร (Garrett, 1960:143)

$$r = \frac{N\Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	XY	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน 2 ชุด
	$\Sigma X, \Sigma Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละชุด
	$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละชุด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายที่จะกล่าวต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE _{meas}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t - distribution
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบมโนภาพตนเอง และความคาดหวังตนเอง ตามลำดับตัวแปรอิสระเหล่านี้คือ สถานภาพการเรียน เพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สำหรับระหว่างตัวแปรตามมโนภาพตนเอง และความคาดหวังตนเอง

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบมโนภาพตนเอง และความคาดหวังตนเอง ตามลำดับตัวแปรอิสระเหล่านี้ คือ สถานภาพการเรียน เพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส

1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน ระหว่างผู้เรียน และผู้ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ตามสมมติฐาน ข้อ 1.1 ทั่วว่า "ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน สูงกว่าผู้ไม่เรียน" นั้น จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยการใช้ $t = \text{test}$ ปรากฏผลในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียน และผู้ไม่เรียนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ประเภททัศนคติ	ประเภท กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1.มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ผู้เรียน	60	79.900	21.480	1.882	4.595*
	ผู้ไม่เรียน	60	69.250	10.134		
2.ทัศนคติขอบบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้เรียน	60	74.933	8.487	1.676	2.686**
	ผู้ไม่เรียน	60	70.433	9.819		
3.มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ผู้เรียน	60	84.600	11.483	2.321	3.468**
	ผู้ไม่เรียน	60	76.550	13.321		
4.มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ผู้เรียน	60	79.453	12.815	2.495	2.132*
	ผู้ไม่เรียน	60	74.167	14.452		
5. 5.ความคาดหวังแห่งตน	ผู้เรียน	60	155.967	21.720	3.976	4.397**
	ผู้ไม่เรียน	60	138.483	21.838		

* มนัยสำคัญที่ .05

** มนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า

1. มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.1

2. ทศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$

3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ $.01$ ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.1

4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.1

5. ความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่เรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.1

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมโนภาพแห่งตนประเภทต่าง ๆ และทศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมของผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ

เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างประเภททัศนคติในกลุ่มผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียน การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย $t - test$ ปรากฏผลในตาราง 3,4 ดังนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภททัศนคติของผู้เรียน
หลักสูตรการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ประเภททัศนคติ	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	60	79.900	10.480	1.740	2.853**
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	60	74.933	8.487		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	60	84.600	11.483	2.221	2.317*
4. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธานของสังคม	60	79.453	12.815		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากรายการ 3 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพและทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
2. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และมีโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภททัศนคติของผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวไฮแบบเบ็คเสร็จ

ประเภททัศนคติ	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ	60	69.250	10.134	1.822	-0.649
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	60	70.433	9.319		
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน	60	76.550	13.888	2.588	0.921
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม	60	74.167	14.452		

ผลจากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพและทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนระหว่างค่านามัย กับค่านการเกษตร และค่านามัยกับค่านเศรษฐกิจ ของผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานามัย แบบเบ็ดเสร็จ

เพื่อศึกษาว่าความคิรวบยอดแต่ละค่านที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษานามัย แบบเบ็ดเสร็จ ที่มีจำนวนแตกต่างกัน จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติตอตนเองแตกต่างกันหรือไม่ จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 5,6 ดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างค่านามัย กับค่านการเกษตร ของผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานามัย แบบเบ็ดเสร็จ

ประเภททัศนคติ	ค่าความ คิรวบยอด	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1.มโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ	อนามัย	60	20.916	3.232	0.644	5.949*
	การเกษตร	60	17.083	3.801		
2.ทัศนคติตอบทบาทที่เป็น มาตรฐานสังคม	อนามัย	60	19.733	2.803	0.585	5.844*
	การเกษตร	60	16.783	2.725		
3.มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน	อนามัย	60	20.916	3.434	0.617	1.045
	การเกษตร	60	21.183	3.327		
4.มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	อนามัย	60	19.617	3.561	0.642	0.622
	การเกษตร	60	20.017	3.476		
5.ความคาดหวังแห่งตน	อนามัย	60	4.030	0.862	0.155	2.400*
	การเกษตร	60	3.659	0.835		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

นอกจากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัถภาพ คำนอนามัยสูงกว่า
คานการ เกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม คำนอนามัย
สูงกว่าคานการ เกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน คำนอนามัย และคาน
การ เกษตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม คำนอนามัย
และคานการ เกษตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตน คำนอนามัยสูงกว่าคานการ เกษตร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างค่านอนามัย
กับค่านเศรษฐกิจ ของผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จ

ประเภททัศนคติ	ค่านความ กิศรวบยอค	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	อนามัย	60	20.917	3.232	0.684	2.195*
	เศรษฐกิจ	60	19.883	4.193		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	อนามัย	60	19.733	2.804	0.556	0.569
	เศรษฐกิจ	60	19.417	3.285		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	อนามัย	60	20.917	3.434	0.654	4.153
	เศรษฐกิจ	60	21.017	3.716		
4. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธานของสังคม	อนามัย	60	19.617	3.561	0.660	0.303
	เศรษฐกิจ	60	19.817	3.667		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	อนามัย	60	4.030	0.862	0.135	1.086
	เศรษฐกิจ	60	3.825	0.586		

* มีนัยสำคัญที่ .05

ผลจากรายการ 6 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพค่านอนามัยสูงกว่าค่านเศรษฐกิจ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมค่านอนามัยและ
ค่านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน คำนอนามัยและค่านเศรษฐกิจ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม อนามัยและค่านเศรษฐกิจ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนค่านอนามัยและค่านเศรษฐกิจ แตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 1.4 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่าง
ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย

จากการเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร็จ พบว่าผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกประเภท และเพื่อให้เห็นความแตกต่างชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้นำค่าแปรคงที่ (Constants) เพศมาศึกษาตามสมมุติฐานที่ 1.2 ทว่า "ผู้ที่เรียนเพศชายมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนเพศชาย" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร็จเพศชาย

ประเภททัศนคติ	ประเภท กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ผู้ที่เรียน	30	80.367	11.134	2.799	3.073**
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	71.767	10.536		
2. ทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้ที่เรียน	30	77.000	7.692	2.188	2.118*
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	72.367	9.189		
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน	ผู้ที่เรียน	30	88.500	10.102	3.253	3.822**
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	76.067	14.678		
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม	ผู้ที่เรียน	30	83.000	10.684	3.243	2.004*
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	76.800	14.194		
5. ความคาดหวังแห่งตน	ผู้ที่เรียน	30	158.267	22.249	5.698	3.317**
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	139.367	21.470		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานขอ 1.2
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติชอบบทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานขอ 1.2
4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานขอ 1.2
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานขอ 1.2

1.5 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศหญิง

ตามสมมุติฐานข้อ 1.3 ทว่า "ผู้ที่เรียนเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนเพศหญิง" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศหญิง

ประเภททัศนคติ	ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ	ผู้ที่เรียน	30	75.200	9.368	2.421	3.413**
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	69.933	9.391		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานของสังคม	ผู้ที่เรียน	30	73.100	8.770	2.275	2.247*
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	67.900	14.366		
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน	ผู้ที่เรียน	30	81.000	11.736	3.234	1.412
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	72.433	13.270		
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม	ผู้ที่เรียน	30	76.900	12.726	3.504	1.456
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	71.800	14.366		
5. ความคาดหวังแห่งตน	ผู้ที่เรียน	30	153.667	20.877	5.306	3.285**
	ผู้ที่ไม่เรียน	30	136.233	20.220		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอักษภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.3
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติตอบพาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.3
4. ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.3
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐาน

1.6 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่มีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบ ป. 1 - 3

นอกจากผลของความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียน ตามตัวแปรคงที่เพศแล้ว เพื่อให้เห็นความแตกต่างชัดเจนขึ้น จึงได้นำตัวแปรคงที่พื้นฐานการศึกษามาศึกษา ตามสมมุติฐานข้อ 1.4 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษา เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 " จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่าง
 ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาคู่ใหญ่แบบเบ็คเดร็จ
 ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3

ประเภททัศนคติ	ประเภท กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ผู้ที่เรียน	44	76.818	10.199	2.236	2.918**
	ผู้ที่ไม่เรียน	44	70.296	10.765		
2. ทัศนคติต่อบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้ที่เรียน	44	74.181	8.093	1.762	1.690*
	ผู้ที่ไม่เรียน	44	71.205	8.435		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ผู้ที่เรียน	44	83.750	11.926	2.804	2.164*
	ผู้ที่ไม่เรียน	44	77.601	14.269		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ผู้ที่เรียน	44	78.090	12.481	2.886	0.701
	ผู้ที่ไม่เรียน	44	76.068	14.500		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	ผู้ที่เรียน	44	163.364	50.739	8.306	3.009**
	ผู้ที่ไม่เรียน	44	138.364	21.482		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.4
2. ผู้ที่เรียน ทัศนคติต่อบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.4

4. ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.4

5. ผู้เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.4

1.7 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ)

ตามสมมติฐานข้อ 1.5 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน มีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ

ประเภททัศนคติ	ประเภท กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ผู้เรียน	16	78.313	11.336	3.508	3.314**
	ผู้ไม่เรียน	16	66.688	8.268		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้เรียน	16	77.500	9.150	3.894	2.279*
	ผู้ไม่เรียน	16	68.625	12.606		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ผู้เรียน	16	88.500	10.152	3.811	3.459**
	ผู้ไม่เรียน	16	75.313	11.376		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ผู้เรียน	16	83.938	13.498	4.650	3.037**
	ผู้ไม่เรียน	16	69.813	12.802		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	ผู้เรียน	16	153.313	26.585	8.226	2.043*
	ผู้ไม่เรียน	16	136.500	19.394		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้เรียน มีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าผู้ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.5
2. ผู้เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.5

3. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.5
4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.5
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.5

1.8 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

นอกจากตัวแปรคงที่ เพศ พื้นฐานการศึกษาที่นำมาศึกษาความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนในกลุ่มผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าควรจะศึกษาตัวแปรคงที่สถานภาพสมรสด้วยจึงได้ตั้งสมมุติฐานข้อ 1.6 ว่า "ผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย $t - test$ ปรากฏผลในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

ประเภททัศนคติ	ประเภทกลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ	ผู้เรียน	43	76.954	10.933	2.383	2.967**
	ผู้ไม่เรียน	43	69.000	11.168		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้เรียน	43	75.721	13.913	2.205	2.679**
	ผู้ไม่เรียน	43	69.395	11.138		
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน	ผู้เรียน	43	87.302	9.223	2.614	3.679**
	ผู้ไม่เรียน	43	77.093	14.064		
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม	ผู้เรียน	43	81.833	14.164	3.021	1.470
	ผู้ไม่เรียน	43	78.047	14.100		
5. ความคาดหวังแห่งตน	ผู้เรียน	43	157.256	24.164	5.529	3.810**
	ผู้ไม่เรียน	43	135.047	29.617		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.6
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.6

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐานขอ 1.6

5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตน สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมติฐานขอ 1.6

1.9 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จที่มีสถานภาพสมรสเป็นโสด

ตามสมมติฐานขอ 1.7 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสเป็นโสดมีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสเป็นโสด" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12

เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภที่ทัศนคติระหว่างผู้เรียน
และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบเเบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมี
สถานภาพสมรสเป็นโสด

ประเภที่ทัศนคติ	ประเภที่ กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	SE meas	t.
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัทภาพ	ผู้เรียน	17	78.236	9.169	2.812	3.662**
	ผู้ไม่เรียน	17	67.941	7.093		
2. ทัศนคติตอบหาที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ผู้เรียน	17	72.118	5.989	1.926	2.535**
	ผู้ไม่เรียน	17	67.236	5.215		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ผู้เรียน	17	77.882	12.771	4.528	0.559
	ผู้ไม่เรียน	17	75.353	13.621		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ผู้เรียน	17	72.824	10.916	4.129	1.197
	ผู้ไม่เรียน	17	67.882	13.062		
5. ความจากหวัง แห่งตน	ผู้เรียน	17	150.000	15.158	5.242	1.762*
	ผู้ไม่เรียน	17	140.765	15.411		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพสูงกว่าผู้ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
2. ผู้เรียนมีทัศนคติตอบหาที่เกินมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.7
4. ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.7
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.7

1.10 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง

ตามสมมุติฐานข้อ 1.8 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนเพศชายมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย $t - test$ ปรากฏผลในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเพศชายและเพศหญิง

ประเภททัศนคติ	เพศ	N	\bar{X}	S	SE _{Mean}	t
1. มโนภาพตนเองตามอัตภาพ	ชาย	30	80.367	11.134	2.657	1.945*
	หญิง	30	75.200	9.368		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	ชาย	30	77.000	7.962	2.127	1.017
	หญิง	30	73.100	8.770		
3. มโนภาพตนเองตามปณิธาน	ชาย	30	88.500	10.102	2.817	2.604**
	หญิง	30	81.000	11.734		
4. มโนภาพตนเองตามปณิธานของสังคม	ชาย	30	83.300	10.684	3.034	2.110*
	หญิง	30	76.900	12.726		
5. ความคาดหวังตนเอง	ชาย	30	158.267	22.649	5.624	0.818
	หญิง	30	153.667	20.878		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า

1. เพศชายมีมโนภาพตนเองตามอัตภาพสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.8
2. เพศชายมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.8

4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.8

5. เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.8

1.11 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง

ตามสมมุติฐานข้อ 1.9 ที่ว่า "ผู้ที่ไม่เรียนเพศชายมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิง" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t -test ปรากฏผลในตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่
ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จเพศชาย
และเพศหญิง

ประเภททัศนคติ	เพศ	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ชาย	30	71.767	10.536	2.580	1.876*
	หญิง	30	66.933	9.391		
2. ทัศนคติตอบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ชาย	30	72.367	9.190	2.336	2.041*
	หญิง	30	67.600	8.853		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ชาย	30	76.067	14.678	3.613	-0.102
	หญิง	30	76.433	12.278		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ชาย	30	76.800	14.194	3.678	1.369
	หญิง	30	71.800	14.366		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	ชาย	30	139.367	21.471	5.385	0.504
	หญิง	30	136.233	20.221		

* มีนัยสำคัญที่ .05

ผลจากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า

1. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.9
2. เพศชายมีทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามปรัชญาแตกต่างกันอย่างไร
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.9
4. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามปรัชญาของสังคมแตกต่างกัน
อย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.9
5. เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.9

1.12 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียน
เพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบ ป. 1 - 3

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน
ของผู้ที่เรียนเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีตัวแปรคงที่พื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3
เหมือนกัน ตามสมมุติฐานข้อ 1.10 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนเพศชายซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียน
จบชั้น ป. 1 - 3 มีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิงซึ่งมีพื้นฐาน
การศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3" จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t - test ปรากฏ
ผลในตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียน
หลักสูตรการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเพศชายและเพศหญิงซึ่ง
มีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3

ประเภททัศนคติ	เพศ	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ชาย	22	77.727	12.044	3.099	0.587
	หญิง	22	75.909	8.135		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ชาย	22	75.955	7.409	2.408	1.473
	หญิง	22	72.409	8.523		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ชาย	22	88.367	10.655	3.311	2.951**
	หญิง	22	78.864	11.837		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ชาย	22	82.182	10.861	3.594	2.277*
	หญิง	22	74.182	12.891		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	ชาย	22	158.682	21.775	5.935	0.720
	หญิง	22	154.400	17.344		

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า

1. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.10
2. เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน สูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.10
4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.10
- ค. เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.10

1.13 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนของผู้เรียนเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วเหมือนกัน ตามสมมุติฐานข้อ 1.11 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนเพศชายซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าเพศหญิงซึ่งมีสถานภาพแต่งงานแล้ว" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ปรากฏผลในตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียน
หลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง
ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

ประเภททัศนคติ	เพศ	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตน ตามอัตภาพ	ชาย	25	78.080	11.225	3.394	0.793
	หญิง	18	75.389	10.628		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่ เป็นมาตรฐานสังคม	ชาย	25	77.160	8.325	2.835	1.213
	หญิง	18	73.722	10.249		
3. มโนภาพแห่งตน ตามปณิธาน	ชาย	25	88.720	9.624	3.005	1.146
	หญิง	18	85.278	9.857		
4. มโนภาพแห่งตนตาม ปณิธานของสังคม	ชาย	25	84.760	10.513	3.807	1.834*
	หญิง	18	77.778	14.486		
5. ความคาดหวัง แห่งตน	ชาย	25	156.200	24.206	7.543	-0.342
	หญิง	18	158.778	24.676		

* มีนัยสำคัญที่ .05

ผลจากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า

1. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.11
2. เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.11

4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปนิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.11

5. เพศชายและเพศหญิง มีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.11

1.14 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 และไม่เคยเรียนหนังสือ

ตามสมมุติฐานข้อ 1.12 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่เรียนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ" จากการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t - test ดังปรากฏในตาราง 17 ดังนี้

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภที่ทัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1 - 3 และไม่เคยเรียนหนังสือ

ประเภททัศนคติ	พื้นฐานการศึกษา	N	\bar{X}	S	SE _{meas}	t
1. มโนภาพแห่งตนตามอศภาพ	จบชั้นป. 1-3	44	76.818	10.199	3.224	-0.463
	ไม่เคยเรียน	16	78.313	11.336		
2. ทัศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	จบชั้นป. 1-3	44	74.182	8.093	2.609	-1.271
	ไม่เคยเรียน	16	77.500	9.150		
3. มโนภาพแห่งตนตามปดิชาน	จบชั้นป. 1-3	44	83.750	11.926	3.110	-5.527
	ไม่เคยเรียน	16	88.500	10.152		
4. มโนภาพแห่งตนตามปดิชานของสังคม	จบชั้นป. 1-3	44	78.090	12.486	3.864	-1.513
	ไม่เคยเรียน	16	83.938	13.864		
5. ความคาดหวังแห่งตน	จบชั้นป. 1-3	44	163.364	50.739	10.133	0.992
	ไม่เคยเรียน	16	153.313	26.585		

ผลจากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ มีมโนภาพแห่งตนตามอศภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.12
2. ผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีทัศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีโนภาพแห่งตน ตามปนิธานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 1.12

4. ผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 ผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีโนภาพแห่งตน ตามปนิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับ สมมุติฐานข้อ 1.12

5. ผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีความคาดหวัง แห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.12

1.15 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนระหว่างผู้ที่เรียน ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว และเป็นโสด

ตามสมมุติฐานข้อ 1.13 ทว่าผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วมีโนภาพ แห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่เรียนซึ่งมีสถานภาพสมรสเป็นโสด จากการวิเคราะห์ ความแตกต่างด้วย $t - test$ ปรากฏผลในตาราง 18 ดังนี้

ตาราง 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วและเป็นโสด

ประเภททัศนคติ	สถานภาพสมรส	N	\bar{X}	S	SE meas	t
1. มโนภาพแห่งตนตามอักษภาพ	แต่งงานแล้ว	43	76.964	10.933	2.780	-0.461
	เป็นโสด	17	78.235	9.169		
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม	แต่งงานแล้ว	43	75.721	13.913	2.571	1.401
	เป็นโสด	17	72.118	5.989		
3. มโนภาพแห่งตนตามปติธาน	แต่งงานแล้ว	43	87.302	9.223	3.402	2.769**
	เป็นโสด	17	77.882	12.771		
4. มโนภาพแห่งตนตามปติธานของสังคม	แต่งงานแล้ว	43	81.833	14.164	3.417	2.637**
	เป็นโสด	17	72.824	10.916		
5. ความคาดหวังแห่งตน	แต่งงานแล้ว	43	157.256	22.649	5.044	1.438
	เป็นโสด	17	150.000	15.158		

** มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า

1. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสดมีมโนภาพแห่งตนตามอักษภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.13
2. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสด มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้ที่แต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ เป็นโสดอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.13
4. ผู้ที่แต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม สูงกว่าผู้ที่ เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.13
5. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสดมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.13

ตอนที่ 2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตน

2.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความ คาดหวังแห่งตน ในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมนเบ็คเสร็จ

ตามสมมุติฐานข้อ 2.1 ที่ว่า "ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวัง แห่งตนสัมพันธ์กันในทางบวก" จากการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏผล ในตาราง 19 ดังนี้

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและ
ความคาดหวังแห่งตนในกลุ่มผู้ที่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับ
แบบเบ็ดเสร็จ

สัมพันธ์ระหว่าง	N	r
1. มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.620 **
2. ทศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.511 **
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.410 **
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.233

** ค่า r มีนัยสำคัญที่ .01

ผลจากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า

1. มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ กับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.1
2. ทศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมกับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานกับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.1
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมกับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.1

2.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมกเบ็คเสรีจ

ตามสมมุติฐานข้อ 2.2 ทว่า "ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสัมพันธ์กันในทางบวก" จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏผลในตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ในกลุ่มผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมกเบ็คเสรีจ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง	N	r
1.มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.170
2.ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	0.178
3.มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.258
4.มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม กับ ความคาดหวังแห่งตน	60	.027

ผลจากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า

1.มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพกับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.2

2.ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม กับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน กับความคาดหวังแห่งตน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.2

4.มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม กับความคาดหวังแห่งตนสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2.2

สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา

เป้าหมายสำคัญก็คือ เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อตนเองของผู้ใหญ่ที่เรียน สำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ของผู้ใหญ่ที่เรียน และผู้ใหญ่ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน และความคาดหวัง แห่งตน โดยจำแนกตามเพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรสของผู้ใหญ่ที่เรียน และผู้ใหญ่ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรตาม มโนภาพแห่งตน และ ความคาดหวังแห่งตน ของผู้ใหญ่ที่เรียน และผู้ใหญ่ที่ไม่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

4. เพื่อสร้าง แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อตนเอง สำหรับใช้ประเมินผลทางค่าน ทัศนคติ ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษารั้งนี้ คือผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2519 และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง และชุมพร โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาศึกษาจากโรงเรียนที่เปิดสอน และผู้ใหญ่ที่อยู่ บริเวณใกล้เคียง ซึ่งไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดละ 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย และเพศหญิง กลุ่มละ 30 คน คือ ผู้ที่เรียนสำเร็จการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนการ ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย 30คน เพศหญิง 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 2 ชุด คือ

1. แบบทดสอบมโนภาพแห่งตน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 วัดมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ และวัดทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม
 - ตอนที่ 2 วัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม

2. แบบทดสอบวัดความคาดหวังแห่งตน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนในแบบทดสอบทุกฉบับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มต่างๆ
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มโดยใช้ t - test
4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ Product Moment Correlation

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนตามลำดับตัวแปรอิสระ ดังนี้

1. เปรียบเทียบสถานภาพการเรียน

1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนและ ผู้ที่ไม่เรียน หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $.01$ ($t = 4.595$)
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ $.01$ ($t = 2.686$)

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.468$)

4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.132$)

5. ผู้ที่เรียน มีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 4.397$)

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทของมโนภาพแห่งตน และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมของผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียน หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมี มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 2.853$)

2. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่ามโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.317$)

3. ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.649$)

4. ผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.921$)

1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างคานอนามัยกับคานการเกษตร ของผู้ที่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปรากฏว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพคานอนามัยสูงกว่าคานการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 5.949$)

2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม คานอนามัยสูงกว่าคานการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 5.844$)

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานคานอนามัย และคานการเกษตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.045$)

4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมคานอนามัย และคานการเกษตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.622$)

5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตน ค่านอนามัย สูงกว่าค่านการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ($t = 2.400$)

1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างค่านอนามัย กับค่านเศรษฐกิจ ของผู้ที่เรียนการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์แบบเบ็ดเสร็จ ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพค่านอนามัย สูงกว่า ค่านเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ($t = 2.195$)

2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม ค่านอนามัย และค่านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.569$)

3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน ค่านอนามัยและ ค่านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.153$)

4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม ค่านอนามัย และ ค่านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.303$)

5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนค่านอนามัย และ ค่านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.086$)-

1.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน และ ผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมี มโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพ สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.073$)

2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติ คอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.118$)

3. ผู้ที่เรียน มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($t = 3.822$)

4. ผู้ที่เรียน มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.004$)

5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.317$)

1.6 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศหญิงปรากฏว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ($t = 3.413$)
2. ผู้เรียนมีทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ ($t = 2.247$)
3. ผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิชน แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.412$)
4. ผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.456$)
5. ผู้เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ($t = 3.285$)

1.7 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ประถม 1-3 ปรากฏว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $.01$ ($t = 2.918$)
2. ผู้เรียนมีทัศนคติ ตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ ($t = 1.699$)
3. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ($t = 2.164$)
4. ผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียน มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.701$)
5. ผู้เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ ($t = 3.009$)

1.8 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน กับผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมกเบ็คเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาไม่เคยเรียนหนังสือ ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตรภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.314$)
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่า ผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.279$)
3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.459$)
4. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.037$)
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.043$)

1.9 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานิวแมกเบ็คเสร็จ ซึ่งมีสถานภาพสมรส แต่งงานแล้ว ปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตรภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 2.967$)
2. ผู้ที่เรียนมีทัศนคติตอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($t = 2.679$)
3. ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.679$)
4. ผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียน มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.470$)
5. ผู้ที่เรียนมีความคาดหวังแห่งตน สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.810$)

1.10 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียน ซึ่งมีสถานภาพสมรส เป็นโสดปรากฏว่า

1. ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 3.662$)
2. ผู้เรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 2.535$)
3. ผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.559$)
4. ผู้เรียน และผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.197$)
5. ผู้เรียนมีความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 1.762$)

2. เปรียบเทียบเพศ

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้เรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย และเพศหญิง ปรากฏว่า

1. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 1.945$)
2. เพศชายมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 1.917$)
3. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 2.601$)
4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.110$)
5. เพศชายและเพศหญิง มีความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.818$)

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่ไม่เรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย และเพศหญิง ปรากฏว่า

1. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 1.876$)
2. เพศชายมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.041$)
3. เพศชาย และเพศหญิง มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.102$)
4. เพศชาย และเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.369$)
5. เพศชาย และเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.504$)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง ที่มีพื้นฐานการศึกษา เรียบจบชั้น ป. 1-3

1. เพศชายและเพศหญิง มีมโนภาพแห่งตนตามอัทภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.587$)
2. เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.473$)
3. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน สูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 2.951$)
4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.277$)
5. เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.720$)

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย และ เพศหญิง ซึ่งมีสถานภาพสมรส

แต่งงานแล้ว ปรากฏว่า

1. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตามอัธภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.793$)
2. เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.213$)
3. เพศชายและเพศหญิงมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.416$)
4. เพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $.05$ ($t = 1.834$)
5. เพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.342$)

3. เปรียบเทียบพื้นฐานการศึกษา

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษามัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้นประถม 1-3 และไม่เคยเรียนหนังสือปรากฏว่า

1. ผู้ที่เรียนจบชั้นประถม 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีมโนภาพแห่งตนตามอัธภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.463$)
2. ผู้ที่เรียนจบชั้นประถม 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.271$)
3. ผู้ที่เรียนจบชั้นประถม 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.527$)
4. ผู้ที่เรียนจบชั้นประถม 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.513$)
5. ผู้ที่เรียนจบชั้นประถม 1-3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ มีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.992$)

4. เปรียบเทียบสถานภาพสมรรถ

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ซึ่งมีสถานภาพสมรรถ แต่งงานแล้วและเป็นโสด ปรากฏว่า

1. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสด มีมโนภาพแห่งตนตามอภิปภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.461$)
2. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสด มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.401$)
3. ผู้ที่แต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($t = 2.769$)
4. ผู้ที่แต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($t = 2.637$)
5. ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสด มีความคาดหวังแห่งตน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.438$)

ตอนที่ 2 การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน

2.1 แสดงความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนในกลุ่มผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ปรากฏว่า

1. มโนภาพแห่งตนตามอภิปภาพกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($r = .620$)
2. ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม กับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($r = .511$)
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน กับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ($r = .410$)
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .233$)

2.2 แสดงความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตน ในกลุ่มผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

1. มโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .170$)
2. ทักษะที่คอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .178$)
3. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .258$)
4. มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมกับความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .027$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามตัวแปรอิสระที่นำศึกษาดังนี้

1. เปรียบเทียบสถานภาพการ เรียน

1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (ตาราง 2)

ผลการวิจัยปรากฏผลที่น่าสนใจยิ่งคือ ผู้ที่เรียนมีทัศนคติทั้ง 5 ประเภท (มโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพที่ทัศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน มโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม และความคาดหวังแห่งตน) สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนหนึ่งสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.595, 2.686, 3.469, 2.132, 4.397$ ตามลำดับ) ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้และสนับสนุนผลการวิจัยของกองการศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา (2518: 53) ที่ได้เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปี พ.ศ. 2514 โดยเปรียบเทียบระหว่างผลการสอบก่อนเข้าเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เรียน มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปจากก่อนเข้าเรียน พบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปรากฏผลสนับสนุนกับผลการวิจัยของ สมบัติ บุตรคำ (2520) ซึ่งได้ศึกษา

เปรียบเทียบทัศนคติค่านามัย และการวางแผนครอบครัวระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียน
หลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ พบว่าทัศนคติของผูเรียนดีกว่าผูที่ไม่เรียนอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเป้าหมายสำคัญก็คือ เพื่อประเมินประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลของหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็คเสร็จที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตน
เองของผู้ที่เรียน จากผลการวิจัยพบว่าผูที่เรียนมีทัศนคติทั้ง 5 ประเภท สูงกว่าผูที่ไม่เรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็คเสร็จทำให้เกิดการเปลี่ยน
แปลงทัศนคติคอบทบาทของตนเองและคอบทบาทของผูอื่นไปในทางที่ดี คาดว่าทัศนคติของ
บุคคลเปลี่ยนแปลงไป ก็หมายความว่าบุคคลก็จะมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปคอบ
เมื่อมีความพร้อมแล้วก็น่าจะเปลี่ยนพฤติกรรมใคจริงและยังจะเปลี่ยนใคงายขึ้นในเรื่อ
พฤติกรรมที่ใควัดทัศนคติคอบทบาทของตนคานคาง ๆ คือ คานการ เกษตร อนามัย
เศรษฐกิจ และหน้าทีพลเมือง เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวของกับชีวิตประจำวันอยู่แล้ว

1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทของมโนภาพแห่งคน
และทัศนคติคอบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมของผูที่เรียนและผูที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานู๋
ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ปรากฏผลที่น่าสนใจคือ (ตาราง 3,4)

1.2.1 ผูที่เรียนมีมโนภาพแห่งคนตามอัถภาพสูงกว่าทัศนคติคอบทบาท
ที่เป็นมาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติ (.01) แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติในผูที่ไม่เรียน ซึ่งหมายความว่าผูที่เรียนมองบทบาทของตนเองสูงกว่า
บทบาทของผูอื่นในสังคมและผูที่ไม่เรียนมองบทบาทของตนกับบทบาทของผูอื่น (ที่เป็นมาตร
ฐานสังคม) ไม่แตกต่างกัน

ผลที่ปรากฏนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ
ทำให้ผูเรียนมีความภูมิใจในบทบาทที่เกี่ยวของกับชีวิตประจำวันจึงทำให้มองบทบาทของ
ตนเองสูงกว่าบทบาทของผูอื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม)ซึ่งตรงกันข้ามกับผูที่ไม่ได้เรียน
หลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็คเสร็จที่ไม่ได้เรียนรู้อะไรจะนำปรับปรุงบทบาทในชีวิตประจำ
วันของตนจึงทำให้มองบทบาทของตนเองไม่แตกต่างจากบทบาทของผูอื่น (ที่เป็นมาตรฐาน
สังคม) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผูที่เรียนนอกจากจะมองบทบาทของตนเองสูงแล้วยังมอง

บทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่เรียน ภูมิใจในบทบาทของตนมากจึงทำให้มองบทบาทของตนสูงมาก ในเมื่อมองบทบาทของตนสูงแล้ว ถ้าจะมองบทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) ต่ำกว่าตนมากก็จะรู้สึกกระดากใจหรือไม่สบายใจ จึงทำให้มองบทบาทของผู้อื่นสูงตามไปเลย หรืออีกนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ นอกจากจะทำให้ผู้เรียนมองบทบาทของตนสูงขึ้นแล้วยังทำให้ผู้เรียนมองบทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) สูงขึ้นอีกด้วย

1.2.2 ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน สูงกว่ามโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในผู้ที่ไม่เรียน ซึ่งหมายความว่าผู้ที่เรียนมองบทบาทของตนตามปณิธานสูงกว่าการมองบทบาทของตนตามปณิธานของผู้อื่น แต่ผู้ที่ไม่เรียนมองบทบาทของตนตามปณิธานกับมองบทบาทของตนตามปณิธานของผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

อนึ่งคงได้กล่าวมาแล้วในการนิยามศัพท์เฉพาะว่า โดยเฉพาะการวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม เป็นการวัดที่มีปัญหาบุคลิกภาพ เข้ามามีเกี่ยวข้องด้วย เพราะในขณะที่ผู้วิจัยกำลังทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนั้น เมื่อถึงตอนที่วัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม ซึ่งขอคำถามของแบบทดสอบต้องการวัดว่า "ปณิธานของผู้อื่นในสังคม ตั้งไว้สำหรับบทบาทของตนอย่างไร" มีผู้ทดสอบบางคนพูดออกมาว่า "คนอื่นเขาอิฉันเรา เขาไม่อยากจะให้เราได้คือ เขาจึงไม่อยากจะในสิ่งที่เราอยากได้" จากการสังเกตการลงคะแนน (Rate) ของผู้ที่พูดเช่นนี้จะลงคะแนนใหม่ในภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมต่ำกว่ามโนภาพแห่งตนตามปณิธาน จึงทำให้ผู้วิจัยคิดว่ามีปัญหาค่านบุคลิกภาพ ค่านอิฉันริษยา มาเกี่ยวข้องกับการประเมินระดับความต้องการหรือปณิธานที่ถูกทดสอบมองเห็นว่า บุคคลอื่นตั้งไว้ในค่านอาชีพหรือกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกทดสอบอย่างไร แต่สำหรับทัศนคติตอบบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมนั้นมิได้มีปัญหาทางค่านบุคลิกภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง หากจะมีบ้างก็เกี่ยวกับความวิตกกังวล ซึ่งมีผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพเกี่ยวกับความวิตกกังวลสูง มีแนวโน้มจะมองบทบาทหรือการปฏิบัติของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) ต่ำกว่าตนเอง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2518)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป อาจกล่าวได้ว่าระดับความวิตกกังวลของกลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะไม่เปลี่ยนแปลงทั้งในทางสูงหรือลดอีกแล้ว คือผู้ที่มีระดับความวิตกกังวลสูงหรือต่ำก็จะมีลักษณะคงที่ตลอดไป ดังนั้นถ้าได้ศึกษาความวิตกกังวลควบคู่ไปด้วย จะทำให้ยืนยันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในที่นี้ จึงไม่อาจสรุปได้แน่นอนว่า ทักษะที่ตอบสนองที่เป็นมาตรฐานสังคมของผู้ใหญ่ที่เรียนและไม่เรียนหลักสูตรศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีปัญหาคุณภาพมาเกี่ยวข้องหรือไม่ แต่สำหรับมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมนั้นผู้วิจัยมีความมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องแน่นอน เพราะจะเห็นได้จาก การเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมระหว่างผู้ที่เรียนและไม่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (ข้อ 1.1) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นความแตกต่างกันต่ำกว่าความแตกต่างของประเภททัศนคติด้านอื่น ๆ (ทั้ง 4 ประเภท) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ .01. (Highly Significant)

ถึงแม้จะมีปัญหาทางค่านิยมบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องกับการวัดครั้งนี้ก็ตาม ก็ยังพบว่า ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่ามโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่ไม่เรียน ที่พบวามโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมไม่แตกต่างกัน จึงกล่าวได้ว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จนอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อในสิ่งที่เรียนสูงจึงตั้งปณิธานไวสูงแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนมองเห็นว่าคนอื่นก็ตั้งปณิธานให้ตนสูงด้วย และขอถึงข้อสงสัยไว้เกี่ยวกับความต้องการความเสมอภาคทางการศึกษาของมนุษย์ควรที่จะใกล้เคียงกัน แต่สำหรับผู้ที่มาเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จน่าจะมีการปรารถนาที่จะศึกษาหาความรู้ เพื่อปรับปรุงชีวิตสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนนอาก่อนแล้วประการหนึ่งด้วย จึงเป็นผลให้ ผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างค่านิยมกับค่านการเกษตร และระหว่างค่านิยมกับถ่านเศรษฐกิจ ของผู้ใหญ่ที่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (ตาราง 5,6)

ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะทดสอบว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จ ซึ่งโคแมงเนื้อหาการสอนออกเป็น 4 คาน คือคานการเกษตร อนามัย เศรษฐกิจ และ หน้าที่พลเมือง ในแต่ละคานมีจำนวนความคิดรวบยอด (Concepts) ที่จะสอนแตกต่างกัน จากการศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาแล้วพบว่า เนื้อหาคานอนามัยมีจำนวนความคิดรวบยอดสูงสุด จึงต้องการทดสอบว่าคานที่มีเนื้อหาและความคิดรวบยอดมาก ซึ่งเป็นคานที่จำเป็นของสอนมากนั้น ผลการสอนจะสามารถทำให้ประเภทของทัศนคติทั้ง 5 ประเภทแตกต่างกันหรือไม่ ผลการศึกษาเปรียบเทียบไม่สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรที่มีความคิดรวบยอดมาก ซึ่งจะต้องสอนมากนั้น ทำให้ทัศนคติของตนเองของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นกว่าคานที่สอนน้อย ซึ่งหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองสูงหรือต่ำไม่เกี่ยวข้องอยู่กับจำนวนมากน้อยของความคิดรวบยอดที่นำมาสอน แต่ทั้งนี้ไม่ควรจะมีจำนวนแตกต่างกันมากเพราะอาจจะทำให้ขาดเนื้อหาที่ผู้เรียนควรจะทราบไป

1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียน และผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จ ซึ่งมีตัวแปรคงที่ เพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรสเหมือนกัน ปรากฏผลที่เป็นแบบแผน (Pattern) เกี่ยวกับระหว่างประเภทของทัศนคติและตัวแปรคงที่ที่นำมาศึกษาคั้งนี้ (ตาราง 7-12)

ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จ ซึ่ง เป็นเพศชาย, เพศหญิง, ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบชั้น ป.1-3), ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ), ผู้ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว), และผู้ที่มีสถานภาพสมรส (ยังไม่เป็นโสด) เหมือนกันมีมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ $.01$ ($t = 3.073, 3.413, 2.918, 3.314, 2.967, 3.662$ ตามลำดับ)

มีทัศนคติตอบบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.118, 2.247, 1.690, 2.279, 2.535$, ตามลำดับ) และมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นความแตกต่างที่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน"

จากผลความแตกต่างที่ปรากฏข้างต้นนี้เป็นการสนับสนุนผลวิเคราะห์ ข้อมูลตนเอง (ข้อ 1.1) ที่พบว่าผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ, ทัศนคติบทบาท

ที่เป็นมาตรฐานสังคมและความคาดหวังแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ $.01$ ($t = 4.595, 2.686, 4.397$ ตามลำดับ) เป็นที่น่าสังเกตว่าความแตกต่างในประเภทโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพ และความคาดหวังแห่งตนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อตนเองทั้ง 2 ประเภทนี้ในผู้เรียนได้อย่างสูงยิ่ง เพราะมีความแตกต่างกันในทุกตัวแปรครั้งที่นำมาศึกษาครั้งนี้

สำหรับความแตกต่างในประเภททัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมนั้นแม้จะพบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ ก็ตามแต่ผลการวิจัยนี้สามารถยืนยันได้ว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จนอกจากจะทำให้ผู้ที่เรียนมองบทบาทของตน (มโนภาพแห่งตนตามอรรถภาพ) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติแล้วยังสามารถทำให้ผู้เรียนมองบทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) สูงขึ้นอีกด้วยซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ฉวี คุกรโยธิน (2519 : 17) ที่ว่า "หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จมุ่งที่จะให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อม คิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยคำนึงถึงตนเองและสิ่งแวดล้อมเขาประกอบกัน ซึ่งได้ใช้วิธีการเรียนรูจนได้คุณภาพเช่นนั้นแล้ว ก็คาดว่าผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีทั้งตนเองและผู้อื่น "

1.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ซึ่งมีตัวแปรครั้งที่ เพศ พื้นฐานการศึกษา และสถานภาพสมรส เหมือนกันปรากฏผลที่ไม่เป็นแบบแผน (Pattern) เคียวกันระหว่างประเภททัศนคติและตัวแปรครั้งที่นำศึกษาค้างนี้ (ตาราง 7-12)

1.5.1 ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ซึ่งเป็นเพศชาย ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบชั้น ป.1-3) ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) และผู้ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) เหมือนกันมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.822, 2.164, 3.459, 3.679$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องความสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า " ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน " แต่ในผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนที่เป็นเพศหญิงและผู้ที่มีสถานภาพสมรส (เป็นโสด) ซึ่งพบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.412, 0.559$ ตามลำดับ) ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ .01 (ข้อ 1.1) นั้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรคงที่ต่าง ๆ แล้วพบว่า ตัวแปรคงที่ที่เกี่ยวกับความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนตามปณิธานนั้น คือ เพศชาย ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบชั้น ป. 1-3) ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) และผู้ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) เหมือนกันซึ่งหมายความว่า การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนตามปณิธานระหว่างผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนนั้นถ้าวิเคราะห์ในกลุ่มใหญ่ก็จะมี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์ระหว่างตัวคงที่ดังกล่าวแล้ว ก็จะมี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน ยกเว้นตัวคงที่ เพศหญิง และผู้ที่เป็นโสด ซึ่งไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

ประการแรก เพศหญิงในชนบทได้รับการอบรมเลี้ยงมาในรูปแบบที่ให้อยู่กับแม่อยู่คนเดียวในครอบครัวจนโตจนเรียน จึงกลายเป็นบุคลิกภาพประจำบทบาทด้านอารมณ์ และแรงจูงใจ เพศหญิงมีลักษณะคงที่กว่าเพศชาย ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหญิงในชนบทและสังคมเมือง ในด้านทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นอุดมคติของตน โดยจัดกลุ่มให้มีคุณลักษณะเหมือนกัน (Matching Group) และในขณะเดียวกันด้วย เพื่อยืนยันว่าผลการวิจัยนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นจริงเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะสามารถทราบได้ว่าตัวแปรคงที่เพศหญิง มีอิทธิพลในเรื่องทัศนคติต่อตนเองเพียงใด

ประการที่สอง เพศหญิงในสังคมชนบทมีแนวโน้มที่จะมองโลกตามความเป็นจริงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือหญิงเป็นผู้ที่รองรับภาระงานในบ้าน ซึ่งเป็นเรื่องของการปฏิบัติจริง มากกว่าการวางแผนเพื่อที่จะสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งควรจะเป็นหน้าที่ของเพศชายมากกว่า ดังนั้นจึงทำให้ความปรารถนาและความต้องการต่าง ๆ ของเพศหญิงที่เรียนและไม่เรียนซึ่งอยู่ในสภาพสังคมที่คล้ายคลึงกันมีทัศนคติต่อตนเองไม่แตกต่างกัน

ส่วนค่าตัวแปรคงที่สถานภาพสมรส (เป็นโสด) เหมือนกันที่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มผู้เรียนและผู้ที่ไม่เรียนนั้นอาจเป็นเพราะว่าผู้ที่เป็นโสดยังไม่มีภาระหน้าที่มาก เช่น ผู้ที่แต่งงานแล้ว ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จก็ทำให้รู้สึกว่ามีประโยชน์และอยากที่จะประพฤติปฏิบัติมากขึ้นแตกต่างจากผู้แต่งงานแล้วซึ่งไม่ได้เรียนหลักสูตร

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จอย่างมีนัยสำคัญ แต่สำหรับผู้ที่ เป็นโสด เข้าเรียนหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จมักจะมีจุดหมายเพื่อการอ่านออกเขียนได้มากกว่า ความ ต้องการที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการ วัดความแตกต่างระหว่างทัศนคติตอบพาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนและผู้ ไม่เรียน (มิใช่วัดความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) จึงทำให้ปรากฏผลไม่ แตกต่างกัน

1.5.2 ผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ซึ่ง เป็นเพศชาย และผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) เหมือนกัน มีมโนภาพ- แห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.004, 3.037$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน" แต่ในตัวอย่างที่ เพศหญิง, ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบชั้น ป.1 - 3) ผู้ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) และผู้ที่มีสถานภาพสมรส (เป็นโสด) เหมือนกัน ซึ่งพบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.456, 0.701, 1.4701, 1.197$ ตามลำดับ)

ผลการวิจัยที่พบว่ามโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมของผู้ที่เรียนและ ผู้ที่ไม่เรียน ตามตัวแปรคงที่เพศชายและผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) เหมือนกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผลการวิจัยนี้สนับสนุนผลการวิจัย ในข้อ 1.1 ที่พบว่าผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (เป็นค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำสุดในบรรดา ทัศนคติ 5 ประเภท) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นความแตกต่างที่เกิดจากอิทธิพลของตัวแปร คงที่ เพศชาย และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการวิจัยมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมครั้งนี้ มีปัญหาบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องด้วย จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าผู้ที่เรียนซึ่งเป็นเพศชายและ ผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมองบทบาทของตนเองตามปณิธานของผู้อื่น สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่เรียน (ซึ่งเป็นเพศชาย และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือ) มีปัญหาบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องของน้อยกว่าผู้ที่ไม่เรียน (ซึ่งเป็นเพศชายและผู้ที่ไม่เคย

เรียนหนังสือด้วยกัน) จึงทำให้มองบทบาทของตนเองตามปณิธานของผู้ที่สูงกว่าผู้ที่ไม่เรียน

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าผู้ที่เรียนชั้นตัวแปรคงที่เพศหญิงพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบ ป.1 - 3) ผู้ที่มีลักษณะภาพสมรส(แต่งงานแล้ว) และสถานภาพสมรส (เป็นโสด) เหมือนกันมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเป็นเพราะว่าผลการเปรียบเทียบในข้อ 1.1 ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นความแตกต่างที่ต่ำกว่าประเภททัศนคติอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อแยกวิเคราะห์ความตัวแปรคงที่ เพศหญิง ผู้ที่เรียนจบชั้น ป.1 - 3 ผู้ที่แต่งงานแล้วและผู้ที่ยังเป็นโสด จึงพบว่าผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าการมองบทบาทของตนตามปณิธานของผู้ที่นั้นไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรคงที่ 4 ประเภท ยกเว้นตัวแปรคงที่เพศชาย และผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) ซึ่งพบว่าเป็นตัวแปรคงที่ ที่ทำให้ผู้เรียนและผู้ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองจากการมองบทบาทของตนตามปณิธานของผู้ที่นั้นกระทำไ้คงภายในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย เพราะมีปัญหาบุคลิกภาพมาเกี่ยวข้องกับน้อย และโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานการศึกษาคำ (ไม่เคยเรียนหนังสือ) เพราะว่าจะอาจจะมีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงสูงหรืออาจจะมีความรู้สึกเจ็บตัวสูง น่าจะได้ศึกษามุมบุคลิกภาพโดยเฉพาะ โดยนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ

2. เปรียบเทียบเพศ

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษาคู่ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เพศชาย และเพศหญิง ปรากฏผลที่น่าสนใจ คือ (ตาราง 13)

เพศชายมีทัศนคติทั้ง 4 ประเภท (มโนภาพแห่งตนตามอภิปภาพทัศนคติขอบบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม) สูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.945, 1.917, 2.604, 2.110$ ตามลำดับ) ปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความคาดหวังแห่งตน

พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.818$) ปรากฏผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เรียนเพศชาย มองบทบาทของตน และมองบทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) มองบทบาทของตนตามปณิธาน มองบทบาทของตนตามปณิธานของผู้อื่นสูงกว่าเพศหญิงหรือเพศชายมีทัศนคติต่อบทบาทของตนเองและบทบาทของผู้อื่น (ที่เป็นมาตรฐานสังคม) ก็กว่าเพศหญิง แต่มองบทบาทที่เป็นความคาดหวังของตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความแตกต่างในทัศนคติทั้ง 4 ประเภทของผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบัติ บุตรคำ (2520) ซึ่งพบว่าทัศนคติค่านิยมและการวางแผนครอบครัว ของผู้ใหญ่ที่เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน และยังขัดแย้งกับผลการวิจัยคานมโนภาพแห่งคนที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิทยาโดยตรงที่กระทำในประเทศและต่างประเทศ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน เช่น สมชัย ชินะตระกูล (2517) สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2514) จุมพล พูลภัทรชีวิน (2515) ไคซัน (Dyson อ้างอิงจาก บังอร เสตนนท์, 2512 : 30) และบอลล์ (Ball, 1963 : 1070 -A) ซึ่งพบว่ามโนภาพแห่งตนของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

แม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะขัดแย้งกับผลการวิจัยอื่น ๆ ก็ตาม แต่ผู้วิจัยคิดว่าเพศเป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยเฉพาะกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาที่เป็นชาวชนบท ซึ่งยังมีพื้นฐานการศึกษาต่ำอยู่ สภาพสังคม วัฒนธรรมและความเชื่อ ยังมีแนวโน้มนิยมของเพศชายให้เป็นผู้นำเหนือกว่าเพศหญิงอยู่ ตรงกับทัศนะของ สุพัทธา สุภาพ (2518 : 24) ที่ว่า "ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง" การยกย่องในลักษณะดังกล่าวตั้งแต่โบราณมา น่าจะยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของเพศชายและเพศหญิง ในสังคมชนบทอยู่เป็นอันมาก ประกอบกับเพศหญิงในชนบทมักจะมองสิ่งต่าง ๆ ไกลเคียงกับความเป็นจริงมากกว่าเพศชาย จึงทำให้ผล การวิจัยนี้พบว่า เพศชายมองบทบาทของตนสูงกว่าเพศหญิง แต่เพื่อหาข้อยุติในเรื่องนี้ ควรจะได้ออกทำการวิจัยซ้ำอีก.

ส่วนความคาดหวังแห่งตนที่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในเพศชายและเพศหญิงนั้น เพราะว่าทั้ง เพศชายและ เพศหญิงต่างก็มองบทบาทตาม

ความคาดหวังของตบสูงเหมือนกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างจึงพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อตนเองค่านนี้ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติ ระหว่างผู้ที่ไม่เรียนการศึกษานิติแบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง ปรากฏผลดังนี้ (ตาราง 14).

เพศชายมีมีโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ และทัศนคติตอบหาทที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.876, 2.041$ ตามลำดับ) ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องการสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีมีโนภาพแห่งตนตามปณิธาน มีโนภาพแห่งตนตามปณิธานสังคม และความหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.102, 1.369, 1.504$ ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เพศชายมองบทบาทของตนและมองบทบาทของผู้อื่นที่เป็นมาตรฐานสังคมสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งทำให้ยืนยันผลข้อ 2.1 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนประเภททัศนคติที่พบว่าเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกันนั้น แสดงว่าความแตกต่างตามผลวิจัยข้อ 1.1 นั้น เพศไม่มีอิทธิพลทำให้แตกต่างกัน โดยเฉพาะในด้านการมองบทบาทของตนตามปณิธานสังคม (ในข้อ 1.1) พบว่าผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ซึ่งต่ำกว่าความแตกต่างในประเภททัศนคติอื่น ๆ) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศภายในกลุ่มผู้เรียน (ข้อ 2.1) พบว่าเพศชายมองบทบาทของตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มผู้ที่ไม่เรียน ดังนั้นความแตกต่างในผลวิจัยข้อ 1.1 จึงกล่าวได้ว่าเกิดจากตัวแปรในอิสระเพศ (ในกลุ่มผู้ที่เรียน) หรืออาจกล่าวได้ว่าเพศชาย มีทัศนคติตอบหาทของตนตามปณิธานของสังคมเปลี่ยนแปลงไปสูงมาก

ส่วนความคาดหวังแห่งตน ที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่ไม่เรียนนั้น เป็นเพราะว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีคะแนนเฉลี่ยในทัศนคติประเภทนี้ค่าใกล้เคียงกัน ดังนั้นเมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มจึงพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างด้านความคาดหวังแห่งตน

เช่นเดียวกับผลวิจัยข้อ 2.2 นั้นเอง

2.3. เปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จ เพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีตัวแปรคงที่เป็นผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1-3 และผู้ที่มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว ปรากฏผลที่เป็นแบบแผนเดียวกันระหว่างประเภททัศนคติ และตัวแปรคงที่ที่นำมาศึกษาคั้งนี้

2.3.1 เพศชายและเพศหญิงซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1-3 และมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.277, 1.834$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ที่พบว่าเพศชายมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าเพศหญิงนั้น แสดงว่าเพศชายมีปัญหาบุคลิกภาพมาเกี่ยวของน้อยกว่าเพศหญิง

2.3.2 เพศหญิงและเพศชายซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป. 1-3 และมีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมและความคาดหวังแห่งตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.587, 0.793$ ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะความแตกต่างตามผลวิจัยที่ปรากฏในข้อ 2.1 ที่พบว่ามโนภาพแห่งตนตามอัตภาพและทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 (ซึ่งเป็นค่านัยสำคัญที่ต่ำอยู่แล้ว) และนอกจากนั้นยังพบว่าความแตกต่างในค่านความคาดหวังแห่งตนก็ไม่มีนัยสำคัญ เนื่องจากความแตกต่างของกลุ่มใหญ่ (ข้อ 2.1) มีน้อยนี้เอง จึงทำให้การแยกศึกษาตามตัวแปรคงที่ที่มีกลุ่มตัวอย่างน้อยลงไปอีก ผลจึงปรากฏออกมาไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับมโนภาพแห่งตนตามปณิธานพบว่าเพศชาย (ซึ่งพื้นฐานการศึกษาเรียนจบ ป. 1-3) มีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.277$) ผลการวิจัยนี้แสดงว่าสนับสนุนความแตกต่างข้อ 1.1 ที่พบว่าผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่เรียน ในตัวแปรคงที่สถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว

แสดงว่าตัวแปรคงที่พื้นฐานการศึกษาเรียนจบชั้น ป.1 - 3 มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในตัวแปรอิสระเพศมากกว่าตัวแปรคงที่สถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่แต่งงานแล้วทั้ง เพศชายและเพศหญิงต่างก็มองบทบาทของตนตามปณิธานสูงเหมือนกัน (เพราะจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของมโนภาพแห่งตนตามปณิธานระหว่างผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนซึ่งแต่งงานแล้วเหมือนกัน พบว่าผู้ที่เรียนมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ .01) จึงทำให้เพศหญิงและเพศชายที่แต่งงานแล้วเหมือนกันมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบพื้นฐานการศึกษา

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของประเภททัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีพื้นฐานการศึกษา (เรียนจบ ป.1-3) และมีพื้นฐานการศึกษา (ไม่เคยเรียนหนังสือ) ปรากฏผลดังนี้ (ตาราง 17)

ผู้ที่เรียนจบชั้น ป.1 - 3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีทัศนคติทั้ง 5 ประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.0463, -1.271, -1.527, -1.513, 0.992$ ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้ที่เรียนจบชั้น ป.1 - 3 และผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือต่างก็ได้เรียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเหมือนกัน ซึ่งใครวมกิจกรรมเท่าเทียมกัน จึงทำให้มีทัศนคติทั้ง 5 ประเภท ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมีแนวโน้มที่มีทัศนคติตอบหาทาง ๆ สูงกว่าผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 เกือบทุกประเภท ยกเว้นความคาดหวังแห่งตนซึ่งพบว่าผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือเล็กน้อย แสดงว่าผู้ที่เรียนจบชั้น ป. 1 - 3 มีทัศนคติตอบหาที่เป็นความมุ่งหวังของหลักสูตรสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนหนังสือนั่นเอง

4. เปรียบเทียบสถานภาพสมรส

จากการเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างผู้ที่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) และมีสถานภาพสมรส (เป็นโสด) ปรากฏผลดังนี้ (ตาราง 18)

ผู้ที่แต่งงานแล้วมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่เป็นโสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.769, 2.637$ ตามลำดับ) ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้ที่แต่งงานแล้วอาจมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวสูงกว่าผู้ที่เป็นโสด ดังนั้นความอยากมี อยากร่ำรวย ความบอบช้ำทาง ๆ ของตนตามปณิธานจึงสูงกว่าผู้ที่เป็นโสด ซึ่งยังมีความรับผิดชอบต่อนอกจากนั้นผู้ที่แต่งงานแล้วก็คิดว่าตนเองจะต้องมีความรับผิดชอบมากและจะต้องเกี่ยวข้องกับสังคมอีกควย จึงทำให้ความรู้สึกเกี่ยวกับบทบาทของตนตามปณิธานของสังคมสูงกว่าผู้ที่เป็นโสดควย นั่นคือผู้ที่แต่งงานแล้วจะมีความรู้สึกกลัวความคลลอื่น ๆ ย่อมจะตั้งปณิธานแก่ตนสูงหรือมองตนเองแค่นั้นเอง เพราะบทบาททาง ๆ นั้นเกี่ยวข้องกับภาระงานที่นำมาปรับปรุงชีวิตโดยตรง

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้วผู้วิจัยเชื่อว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างน่าจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติอีกควย เช่นจากผลการวิจัยของคลิง (Kling, 1972:3616 - 3617) ที่พบว่าเด็กที่มีอายุมากจะมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อย ดังนั้นผู้ที่แต่งงานแล้วซึ่งโดยเฉลี่ยจะมีอายุมากกว่าผู้ที่เป็นโสด จึงควรจะมีมโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมของผู้ที่แต่งงานแล้วสูงกว่าผู้ที่เป็นโสดควย

ส่วนมโนภาพแห่งตามอัถภาพ ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม และความคาดหวังแห่งตนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เรียนที่มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้วและผู้ที่เป็นโสด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ทำให้ผู้เรียนที่แต่งงานแล้วและเป็นโสดมีความภูมิใจสูงพอ ๆ กัน จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนั้นยังสนับสนุนความแตกต่างในข้อ 1.1 อีกควย ซึ่งพบวามโนภาพแห่งตนตามอัถภาพ ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมและความคาดหวังแห่งตน ของผู้ที่เรียนและผู้ที่ไม่เรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสูงยิ่งทางสถิติที่ .01 นั้นแสดงว่าเกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระสถานภาพสมรสประการหนึ่งควย

การหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตนกับความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสร็จ พบว่า (ตาราง 19)

มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ มโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .620, .511, .410$ ตามลำดับ) ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมและความคาดหวังแห่งตน ($r = .233$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคมครั้งนี้มีปัญหาบุคลิกภาพเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นคะแนนระหว่างตัวแปรตามทั้งสองประเภทนี้มีความแปรปรวนมากจึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนตัวแปรตามที่พบความสัมพันธ์กันนั้นผู้วิจัยคิดว่าอาจจะสนับสนุนทัศนะของ บรุกโอเวอร์ และ อีริกสัน (Brookover & Erickson, 1969 : 107-109) ที่ว่ามโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนเป็นองค์ประกอบเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนจากแบบเรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสร็จ จึงอาจจะทำให้ผู้ที่เรียนหลักสูตรนี้มีทัศนคติต่อบทบาทต่าง ๆ ไปในทางเดียวกัน ทำให้พบว่าตัวแปรตามมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนมีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรง (Leniar) ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามมโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่ไม่เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสร็จพบว่า (ตาราง 20)

มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ ทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม มโนภาพแห่งตนตามปณิธานและมโนภาพแห่งตนตามปณิธานสังคมมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังแห่งตนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .170, .178, .258, .027$ ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้ที่ไม่เรียนหลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็คเสร็จได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากสังคมอาจจะถูกตองหรือไม่ถูกตองก็ได้จึงทำให้การ

แสดงบทบาทสัมพันธ์กัน ในกรณีนี้ในทางทฤษฎีเรื่องบทบาทถือว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยวิธีให้การเรียนรู้และการฝึกอบรมให้บุคคลเข้าใจในบทบาทที่ถูกต้องว่าเป็นอย่างไร แต่เนื่องจากผู้ใหญ่กลุ่มนี้ยังไม่มีใครเรียนรู้อย่างถูกต้อง จึงทำให้ทัศนคติต่อบทบาทต่าง ๆ แตกต่างกันไป เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม จึงพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่าความโนภาพแห่งตนกับความคาดหวังแห่งตนของผู้ที่ไม่เรียนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

จากผลการวิจัยปรากฏว่าความโนภาพแห่งตนและความคาดหวังแห่งตนของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จสูงกว่าผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จทางมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จซึ่งดำเนินการโดยกองการศึกษายุใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการนั้น นอกจากจะช่วยจำนวนประชาชนที่ไม่รู้หนังสือลงแล้ว การศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จยังสามารถทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติของตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและสูงขึ้นอีกด้วย เชื่อกันว่าถ้าหากทัศนคติของคนเปลี่ยนไป พฤติกรรมและการแสดงบทบาทจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายรวดเร็วยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยคิดว่าผู้บริหารควรจะได้ให้การสนับสนุนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จอันเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงทั้งด้านงบประมาณการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ที่จำเป็นทั้งในและนอกประเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนในโครงการการศึกษายุใหญ่แบบเบ็คเสิร์จ

2.1 การเรียนการสอนควรจะได้เน้นถึงบทบาทต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถกระทำโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง แล้วครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุป โดยครูจะต้องจัดขั้นตอนในการอภิปรายด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น

1. อภิปรายโดยใช้ขบวนการของการใช้พลวัตรกลุ่ม (Group - Dynamic) คือจัดกลุ่มอภิปรายโดยมีประธานกลุ่ม มีเลขานุการกลุ่มจะได้ควบคุมการอภิปรายให้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย

2. อภิปรายโดยใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน (Inquiry - Method) คือให้มีการควบคุมขั้นตอนของการอภิปรายให้เป็นลำดับขั้น คือเริ่มจากขั้นศึกษาข้อมูล (สังเกต) ขั้นอธิบาย ขั้นทำนาย (การคาดหมายผลที่จะได้) และขั้นควบคุมสร้างสรรค์ ถ้าครูสามารถฝึกให้ผู้เรียนรู้จักอภิปรายอย่างมีขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยก็คิดว่าการศึกษาผู้ใหญ่จะบรรลุจุดมุ่งหมายสำคัญคือ " การสอนให้คนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น " ได้อย่างแน่นอน

2.2 การเรียนการสอนทุกครั้ง ควรตั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมใหม่ ๆ กับการเรียนรู้วิชาการตามหลักสูตรควบคู่กันไปเสมอ และเมื่อสอนจบลงในแต่ละครั้งควรจะได้ประเมินการสอนว่าได้ดำเนินตามจุดมุ่งหมายเพียงใด ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง รวมทั้งนำเอาข้อบกพร่องมาปรับปรุงให้การเรียนการสอนครั้งต่อไปบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากขึ้น

2.3 ในระหว่างผู้เรียนเพศชายกับเพศหญิง ผู้สอนควรจะให้ความสนใจผู้เรียนเพศหญิงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ยากกว่าเพศชาย

2.4 พื้นฐานการศึกษาของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ดังนั้นครูผู้สอนควรจะได้จัดสภาพการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ นั่นคือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็น ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลและควรให้ผู้เรียนคิดเสนอโครงการเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วย อาจจะเป็นโครงการระยะยาวหรือระยะสั้นก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินผลด้านทัศนคติ

เนื่องจากการเรียนการสอนกับการประเมินผล มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม การประเมินผลด้านทัศนคติของผู้เรียนก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ผู้วิจัยศึกษาการประเมินผลด้านทัศนคติของผู้เรียนนั้นควรมีความสัมพันธ์กับการสอน คือ ผู้สอนควรจะได้ประเมินผลเป็นระยะ ๆ หรือประเมินเป็นบทเรียน โดยทางฝ่ายที่รับผิดชอบสร้างแบบการประเมินให้แก่ครู เพื่อประเมินด้านทัศนคติของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การประเมินของครู สามารถนำมาพิจารณาควบคู่กับการประเมินของเจ้าหน้าที่ที่มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลังเรียน (Post-test) ผู้วิจัยคาดว่าครูใหญ่สอนมีส่วนร่วมในการประเมิน เป็นการให้ครูได้เตือนตนเองไม่ให้สอนหนักไปแต่ด้านทฤษฎีการเขียนด้วย

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

4.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นครั้งแรก ดังนั้นผลการวิจัยยังไม่สมบูรณ์ จึงควรจะได้วิจัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

4.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแบ่งผลสัมฤทธิ์เป็น 3 ระดับ สูง, กลาง, ต่ำ เพื่อจะได้จำแนกกลุ่มได้ชัดเจนยิ่ง

4.3 การวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน ความคาดหวังแห่งตน และความเชื่อแบบฝังใจในกลุ่มตัวอย่างที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

4.4 ควรจะวิจัยเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน และความคาดหวังแห่งตนของผู้ใหญ่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยแยกตามตัวแปรอิสระ อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

4.5 ควรวิจัยองค์ประกอบของทัศนคติของผู้ใหญ่ที่เรียนหลักสูตรการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยดำเนินการจัดเป็นขั้นตอน
ดังนี้

1. วัดความรู้
2. วัดความเชื่อ
3. วัดความชอบหรือไม่ชอบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ชายุเสชา รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะทางสังคม และเศรษฐกิจของ
ประชาชนในเขตพัฒนา อำเภอกาฬโกสินทร์ โรงพิมพ์สวนทองถิ่น 2508, หน้า 14
กองแผนงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถิติการศึกษาฉบับย่อปีการศึกษา
2517 หน้า 12
- โกวิท วรพิพัฒน์ "ความต้องการพื้นฐานของการเรียน" คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ 2519, 112 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการวิจัยการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จ โรงพิมพ์และท่าปากเจริญผล 2520, 74 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานผู้ไม่รู้อะไรหนังสือในประเทศไทย
กรุงเทพฯ 2517, 51 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานสภาการศึกษาการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จ 2518, 27 หน้า (อัดสำเนา)
- จุมพล พูลภัทรชีวลี มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะ
ความเป็นผู้นำของผู้ตามชั้น ม.ศ. 3 ปีการศึกษา 2514 ปรินิพนธ์
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2515, 112 หน้า
- จำรัส บุญญานันต์ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์-
ผลของเด็กที่ประพฤติกด้อยตามสังคม และที่ขัดกับสังคม ปรินิพนธ์
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2515, 119 หน้า
- ฉวี ศุภโรยอิน "ข้าราชการกองการศึกษาผู้ใหญ่ไปปฏิบัติงานสหรัฐอเมริกา" วารสาร
การศึกษาผู้ใหญ่ 76 : 27 พฤษภาคม - มิถุนายน 2519
- ทองคุณ หงส์พันธ์ บทบาทของหัวหน้าฝ่ายปกครองและสวัสดิการของสถานฝึกหัดครู
วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512,
218 หน้า

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ "รู้จักคิด" ศูนย์ศึกษา (1) 2 : 59 - 75 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2513

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ จิตวิทยากับการพัฒนาสังคมไทย ภาควิชาการศึกษานักใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 13 หน้า (อัครสำเนา)

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ เอกสารหลักสูตรการศึกษาตลอดชีพ ภาควิชาการศึกษานักใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, (อัครสำเนา)

บังอร เสตนนท์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็นของนักเรียนวัยรุ่น อายุ 13 - 16 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระโขนง จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2512, ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2512, 99 หน้า

พรเทพพิทย์ เกษะนันท์ "อัครโนภาพ" ประมวลบทความทางจิตวิทยาการศึกษา หน่วยงานนิเทศก กรมการฝึกหัดครู 2517, 140 หน้า

ไพบูลย์ อินทรวินา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดทัศนคติ 2515, 111 หน้า

ภิญโญ สาธร หลักบริหารการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 659 หน้า

วิพิกา ชาน รายงานเรื่องสภาพด้านอนามัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2516, หน้า 6 (อัครสำเนา)

ล้วน สายยศ สถิติทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2515, 276 หน้า

วัลลภ กัณฑ์พิชัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเรียน ระดับความปรารถนาในการสอบ และความวิตกกังวลในการเรียน กับความสำเร็จในการเรียน ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา 3513, 155 หน้า

ประชุม วิไลโรจน์ เอกสารหลักสูตรการศึกษาลดศรัณพ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519.
(อัครสำเนา)

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน การสำรวจรายจ่ายของครอบครัว ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปี พ.ศ. 2505 กรมการสนเทศ 2507, หน้า 64

สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ "โครงการพัฒนาชนบทโดยวิธีการฝึกหัดครูชนบท เอกสารการ
ประชุม ปฏิบัติการภาคสนาม ฉบับที่ 3 วิทยาลัยครูอุดรธานี 2519,
(อัครสำเนา)

สามัญศึกษา, กรม "การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ" เอกสารอบรมครูโรงเรียนผู้ใหญ่
สายสามัญ 2519, 3 หน้า (อัครสำเนา)

สามัญศึกษา, กรม รายงานการวิจัยสภาพการรู้หนังสือของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 225 หน้า

สามัญศึกษา, กรม หลักสูตรการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ โรงพิมพ์กรมศาสนา
2518, 112 หน้า

สามัญศึกษา, กรม "หลักสูตร แบบเรียน คู่มือครูการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ"
คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ 2519, 113 หน้า

สิทธิโชค วรานุสันติกุล การศึกษามโนภาพแห่งตน ความแตกต่างระหว่างตน และ
ความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปริญญาโท กศ.ม.,
วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2514, ๔6 หน้า

ลีปนันท เกตุทัต "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัจจุบัน" วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (7) 4 : 60 - 63 พฤศจิกายน 2515

สุพิศรา สุภาพ สังคม วัฒนธรรมไทย คานิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี
ไทยวัฒนาพานิช 2518, 182 หน้า

- สุภา มาดากุล ๓ อยุรยา, แพทย์หญิง "สุขภาพจิตของบุคคลวัยต่าง ๆ" คำบรรยาย
วิชาสุขภาพจิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มิถุนายน 2519.
- สุริยงค์ อัยรักษ์ ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพแห่งตน ความเกรงใจ ของเด็ก
ไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดภาคใต้ ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2517, 99 หน้า
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนิต-โสรจ์จะ กับความสันโดษ
เพื่อเป็นแนวทางคนหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 68 หน้า
- สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์ การพัฒนาชนบทในประเทศไทย โรงพิมพ์อักษรสาส์น 2512,
710 หน้า
- โสภา ชูพิกุลชัย จิตวิทยาสังคม โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 236 หน้า
- สมชัย ชินะตระกูล ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน ความเชื่อแบบฝังใจ
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
2517, 77 หน้า
- สมบัติ บุตรคำ การศึกษาความรู้ และทัศนคติค่านิยม และกรวางแผนครอบครัว
ของผู้เรียนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เขตการศึกษา 8 ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 128 หน้า
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ "การวิจัยประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ" คู่มือ
อบรมผู้สอนการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ 2519, 112 หน้า
- อุทัย หิรัญโต สังคมวิทยาประยุกต์ โอเคียนสโตร์ 2519, 350 หน้า
- อุทิศ นาคสวัสดิ์ รายงานวิจัยเรื่อง สภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจ ของประชาชน
ในเขตพัฒนาอำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงพิมพ์สวนทองถิ่น 2508,
หน้า 141

อำไพ ศิริพิพัฒน์ "ความนึกคิดเกี่ยวกับตน" วารสารครุศาสตร์ 5-6 : 99-101
สิงหาคม - ตุลาคม 2515.

Ball, Robert Louise, "The Testing of Selected Hypothesis Concerning the Self Concept as Its Relates to The Academic Achievement and Sex of High School Senior", Dissertation Abstracts, 24(3) : 1070 - A, 1963.

Blackburn, Sarah Pualine Sturdivant, "Relationship of Selected Variables to Occupational Aspirations and Expectation of Female High School Senior" Dissertation Abstracts, 35 : 4515 - A, 1975.

Brookover, Wilber B., and Erickson, Edsel L., Society School and Learning, Allyn & Bacon, Inc. Boston, 1969, 149 pp.

Cattel, Remond B., Personality McGraw - Hill Book Company, Inc., 1950, 861 pp.

Chisman, Arlington W., "A Comparative of The Educational and Occupational Aspiration and Expectation of Black Secondary School Students in Career Education Programs with Black Secondary School Students not in Career Educational Programs" Dissertation Abstracts, 35 : 2460 - A, 1974.

Davis Keith, Human Relation at Work, McGraw - Hill Book Co., Inc., New York, 1962, 642 pp.

Donald, Wayne, "Sociocultural Differences among Three Areas in Kentucky as Determinants of Educational and Occupational Aspiration and Expectation of Rural Youth" Dissertation Abstracts, 31 : 4279 - A, 1972.

- Ebel, Robert L., Measurement Educational Achievement, Prentice-Hall, Inc., New Jersey, 1965, 480 pp.
- Ferguson, George A., A Statistic Analysis in Psychological Research, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1968, 455 pp.
- Frandsen N., Educational Psychology, McGraw-Hill Book Company, New York, 1961, 610 pp.
- Glanz, Edward C., and Walston, Ernest B., Personality Adjustment, Allyn Bacon, Inc., Boston, 1958.
- Garrett, Henry E., Statistic in Psychology and Education, Longman Green & Co., New York, 1960 478 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Personality Development, McGraw-Hill Book Company, 1974, 503 pp.
- Judith, Kleinfield, "The Relative Importance of Teacher and Parent in the Formation of Negro and White Students' Academic Self - Concept" The Journal of Educational Research. 65 January, 211-212, 1972.
- Jursild, A. T., The Psychology of Adolescence, New York, Macmillan, 1963, 476 pp.
- Kuhlen, R.G., "Needs, Perceived Need Satisfaction, Opportunities, and Satisfaction with Occupation" Journal Applied Psychology, 47 : 56-67, 1963.
- Kling, George Wesley, "The Relation between Classroom Space and Self - Concept of Learners" Dissertation Abstracts, 32 : 3616-3617-A, 1972.

- Meredith, Larry Franklin, "A comparison of Vocational and Non-Vocational Students" Dissertation Abstracts, 36 : 5032 - A, 1975.
- Mill, Peggy Shappard Boyd, "A Comparative Study of the Self - Concept and Academic Achievement of Eight-Year-Old in Open and Traditional Classroom" Dissertation Abstracts, 36 - 3388-A, 1975.
- Park, Dorothy Sue, "The Relationship between Self - Concept and Management Aspiration in Female Prospective Teacher" Dissertation Abstracts, 35 : 4305-A, 1975.
- Purkey, William N., Self Concept and School Achievement, Prentice-Hall Inc., New York, 1970, 86 pp.
- Robert, Winburn Long, RS., "A study of the Relationship between Academic Achievement and in Self - Concept in the Population of Adult High School Students" Dissertation Abstracts, 33 : 2682-A, 1972.
- Roger, Carl R., Client - Centered, Boston, Houghton, 1951, 560 pp.
- Rog'r, Shier, "The Effect of Academic Failure on Self - Concept and Maladjustment Indices" The Journal of Educational Research, 65 : 347-350, 1972.
- Rose, Arnold, Renets C.D., Human Behavior and Social Process, Houghton Milflin Company, Inc., Boston, 1962, 680 pp.
- Wylie, Ruth C., Handbook of Personality Theory and Research, Rank McNally & Company, Chicago, 1968, 1232 pp.

ภาคผนวก ก.

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของ

- แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนความอัศจรรย์
- แบบทดสอบทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม
- แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน
- แบบทดสอบมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายขอของแบบทดสอบโมโนภาพแห้งคนตามอัตรภาพ

คานการ เกษตร		คานอนามัย		คานเศรษฐกิจ		คานหน้าพลเมือง	
ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	1.7591*	6	2.2222*	11	2.3412*	16	3.3796**
2	1.8607*	7	3.2932**	12	4.2499**	17	5.3750**
3	1.8342*	8	2.7715*	13	2.0578*	18	3.0056*
4	3.3202**	9	2.4722*	14	2.0963*	19	1.9807*
5	2.2076*	10	2.4827*	15	2.9607*	20	3.5086**

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายขอของแบบทดสอบทัศนคติตอบบทบาทที่เป็น
มาตรฐานสังคม

คานการ เกษตร		คานอนามัย		คานเศรษฐกิจ		คานหน้าพลเมือง	
ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.0698*	6	2.9070**	11	2.0702*	16	2.2180*
2	3.7907**	7	2.2690*	12	2.0344*	17	3.3714**
3	0.7642	8	2.5426**	13	1.7753*	18	3.2229**
4	2.3554*	9	1.7826*	14	2.2180*	19	2.0215*
5	1.3245	10	1.8930*	15	2.6687**	20	1.4687

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายขอของแบบทดสอบโมโนภาพแห่งคนตามปฐิธาน

คานการ เกษตร		คานอนามัย		คานเศรษฐกิจ		คานหน้าที่พลเมือง	
ขอที่	t	ขอที่	t	ขอที่	t	ขอที่	t
1	1.9607*	6	1.9338*	11	2.7284**	16	3.7134**
2	2.8131**	7	3.1704**	12	1.9771*	17	4.0832**
3	3.5082**	8	3.6715**	13	3.6765**	18	2.3800*
4	2.5219*	9	6.0030**	14	2.8192**	19	3.2077**
5	2.7369**	10	4.0592**	15	2.7824**	20	3.0425**

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายขอของแบบทดสอบโมโนภาพแห่งคนตามปฐิธาน
ของสังคม

คานการ เกษตร		คานอนามัย		คานเศรษฐกิจ		คานหน้าที่พลเมือง	
ขอที่	t	ขอที่	t	ขอที่	t	ขอที่	t
1	3.2786**	6	4.4385**	11	5.0912**	16	1.8159*
2	2.9725**	7	3.4734**	12	2.7892**	17	1.9154*
3	3.0322**	8	2.7784**	13	1.7525*	18	2.8561**
4	2.6174**	9	2.9767**	14	5.8822**	19	2.7700**
5	2.5833**	10	2.0436*	15	2.6944**	20	3.7676**

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายขอของแบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน

คานการเกษตร		คานอนามัย		คานเศรษฐกิจ		คานหน้าที่พลเมือง	
ขอท	t	ขอท	t	ขอท	t	ขอท	t
1	4.5475*	8	5.7272**	21	4.3636**	29	6.1742**
2	5.1975**	9	4.3745**	22	5.1749**	30	4.5388**
3	2.7609**	10	3.3420**	23	2.1199*	31	4.7608**
4	3.3519**	11	6.7900**	24	2.9438**	32	3.8061**
5	4.1020**	12	4.1735**	25	8.5210**	33	3.0496**
6	1.8685*	13	2.9231**	26	3.5842**	34	2.5833*
7	2.8973**	14	4.4504**	27	3.7363**	35	6.4440**
		15	7.7955**	28	4.2015**	36	4.5876**
		16	8.4532**			37	6.6844**
		17	2.7315**			38	6.0265**
		18	3.0152**			39	4.1032**
		19	4.1453**			40	3.2439**
		20	2.2018*				

* มีนัยสำคัญที่ .05

** มีนัยสำคัญที่ .01

ภาคผนวก ข.

แบบทดสอบชุดที่ 1

- ตอนที่ 1 แบบทดสอบโมโนภาพแห่งตนความอัศจรรย์ และ
แบบทดสอบทัศนคติขอบบาทที่เป็นมาตรฐานสังคม
(ข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ คือ ข้อ 3,
4, 5, 19)
- ตอนที่ 2 แบบทดสอบโมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน และ
แบบทดสอบโมโนภาพแห่งตนตามปณิธานของสังคม
(ทุกข้อคำถามมีความหมายในทางบวก)

แบบทดสอบชุดที่ ๑

ตอนที่ ๑

ท่านคงเคยพิจารณาความรู้สึกของท่านเองมาบ้างแล้ว ว่าท่านมีอารมณ์เชื่อความรู้สึก หรือความคิดว่าท่านเป็นอย่างไร ท่านพอใจ หรือไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของท่านเพียงใด สำหรับข้อความที่จะอ่านจากแบบทดสอบให้ท่านฟังต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้สมมุติชื่อบุคคลขึ้นทั้ง เพศชาย และเพศหญิง พร้อมกับได้แสดงความรู้สึกของเขาออกมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน แล้วให้ท่านพิจารณาเป็น ๒ ตอน คือ

ข้อ ก. ให้พิจารณาว่า " ถ้าท่านเป็นบุคคลนั้น ท่านจะมีความรู้สึกต่อข้อความ หรือต่อเรื่องนั้น ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด "

ข้อ ข. ให้ท่านพิจารณาว่า " คนอื่น ๆ นอกจากตัวท่าน จะมีความรู้สึกต่อข้อความ หรือต่อเรื่องนั้น ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด "

เมื่อท่านฟังข้อความและพิจารณาว่า " ความรู้สึกของท่าน " และ " ความรู้สึกของคนอื่น ๆ ในสังคมตามความคิดเห็นของท่าน " อยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใดแล้ว ให้ท่านแยกตอบทีละข้อ โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้อยที่สุด (หมายเลข ๑), น้อย (หมายเลข ๒), ปานกลาง (หมายเลข ๓), มาก (หมายเลข ๔), และ มากที่สุด (หมายเลข ๕) อย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียวนั้น โปรดฟังและพิจารณาท้ายข้อต่อไปนี้

(๐) คำเป็นสมาชิกซึ่งเข้ามาอยู่ใหม่ในหมู่บ้านหนึ่ง คำรู้สึกว่าคุณมีความสามารถที่จะทำให้เพื่อนบ้านรักและนับถือคนได้

ก. ถ้าท่านเป็นคำ ท่านจะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถเช่นนั้นเพียงใด
รู้สึกเช่นนั้นน้อย / ๑ / ๒ / ๓ / ๔ / ๕ / รู้สึกเช่นนั้นมาก

ข. คนอื่น ๆ ซึ่งเข้ามาอยู่ใหม่จะมีความรู้สึกเช่นเดียวกับคำเพียงใด
รู้สึกเช่นนั้นน้อย / ๑ / ๒ / ๓ / ๔ / ๕ / รู้สึกเช่นนั้นมาก

หมายเลข ๑ หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

หมายเลข ๒ หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถน้อย

หมายเลข ๓ หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถปานกลาง

หมายเลข ๔ หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมาก

หมายเลข ๕ หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากที่สุด

ต่อไปนี้ท่านจะได้ลงมือตอบแบบทดสอบกันจริงๆ ถ้าท่านฟังไม่ชัด หรือไม่เข้าใจกรุณาถาม

ทันที ขอขอบพระคุณ

แบบทดสอบชุดที่ 1

ตอนที่ 1

1. วิชาที่รู้สึกพอใจที่เห็นว่าการปลูกพืชสลับ หลังการเก็บเกี่ยวพืชผลแล้ว ให้ประโยชน์ต่อครอบครัว และทำให้ที่ดินสำหรับเพาะปลูกดีขึ้น
 - ก. ถ้าท่านเป็นวิชาท่านจะพอใจเช่นนั้นเพียงใด ?
พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
 - ข. คนอื่นจะพอใจเช่นเดียวกับวิชาเพียงใด ?
พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
2. แดงเป็นขานา เขาภูมิใจที่อาชีพของตนหารายได้ให้แก่ประเทศ
 - ก. ถ้าท่านเป็นแดงท่านจะภูมิใจในอาชีพเพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
 - ข. คนอื่นที่เป็นขานาภูมิใจเหมือนแดงเพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
3. โชคดีที่ควาการเผาตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวทุกครั้ง ทำให้ดินสุกและปลูกข้าวได้ผลดี
 - ก. ถ้าท่านเป็นโชติท่านจะคิดว่าควาการเผาตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวทุกครั้ง ทำให้ดินสุก และปลูกข้าวได้ดีเพียงใด ?
น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
 - ข. คนอื่น ๆ จะคิดเช่นเดียวกับโชติเพียงใด ?
น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
4. นิพนธ์พอใจวิธีการทำงานที่ถือปฏิบัติมาแต่บรรพบุรุษ
 - ก. ถ้าท่านเป็นนิพนธ์ ท่านจะพอใจวิธีการทำงานที่ถือปฏิบัติมาแต่บรรพบุรุษเพียงใด ?
พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
 - ข. คนอื่น ๆ จะพอใจเช่นเดียวกับนิพนธ์เพียงใด ?
พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
5. สมบูรณ์คิดว่าเครื่องจักรหรือเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ไม่จำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพของตน

- ก. ถ้าท่านเป็นสมมุติ ท่านคิดว่าเครื่องทุ่นแรง ไม่จำเป็น สำหรับความก้าวหน้า
ในอาชีพ เพียงใด ?
น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
- ข. คนอื่น ๆ จะคิดว่าเครื่องทุ่นแรง ไม่จำเป็น สำหรับความก้าวหน้าในอาชีพเพียงใด ?
น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
6. สมศักดิ์เชื่อว่าการกินอาหารที่ปรุงสุกดีแล้ว ทำให้ร่างกายแข็งแรงและป้องกันโรคได้.
- ก. ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ท่านจะเห็นด้วยเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นด้วยกับสมศักดิ์เพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
7. นิยมเห็นว่าการสร้างส้วมให้เป็นที่เว้นแหว่งนั้น มีความสำคัญมาก
- ก. ถ้าท่านเป็นนิมท่านจะเห็นด้วยเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะเห็นด้วยกับนิมเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
8. เล็กคิดว่า การทำนึ่งถึงปัญหาต่าง ๆ กอนการแต่งงาน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก
- ก. ถ้าท่านเป็นเล็กท่านจะเห็นด้วยกับความคิดนั้นเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะเห็นด้วยกับความคิดนั้นเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
9. ไก่ในบ้านของสมานตายสงโดยไม่ได้ทราบสาเหตุมาก่อน สมานคิดว่าควรจะเก็บไว้กิน
ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งควรนำไปขายในราคาถูก
- ก. ถ้าท่านเป็นสมาน ท่านจะเห็นด้วยในความคิดที่จะเก็บสัตว์ ตายไว้กิน และ
แบ่งขายด้วยเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นด้วยกับวิธีการปฏิบัติของสมานเพียงใด ?
เห็นด้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นด้วยมาก

10. ชีตคามุขใจที่ตนเองไครักษาความสะอาดในทีสาธารณะ เช่นไมทิ้งขยะมูลฝอยลง
ในแม่น้ำลำคลอง
- ก. ถาทานเป็นชิตาทานจะมุขใจที่ตนเองไครักษาความสะอาดในทีสาธารณะเพียงไค ?
มุขใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มุขใจมาก
- ข. คนอื่น ๆ มีคามมุขใจที่ไครักษาความสะอาดในทีสาธารณะเพียงไค ?
มุขใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มุขใจมาก
11. ครรชิตคิตวากการลงทุนกับการติตตามผล เป็นสิ่งคู้กัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขาดทุน และ
ปรับปรุงให้คู้ขึ้น
- ก. ถาทานเป็นครรชิต ทานจะเห็นค้วยเช่นนันเพียงไค ?
เห็นค้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นค้วยมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะเห็นค้วยกับครรชิตเพียงไค ?
เห็นค้วยน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นค้วยมาก
12. สุธรรมคิตวาก การชักชวนให้คนในครอมครัวชวยกันทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยั้ง
- ก. ถาทานเป็นสุธรรม ทานจะเห็นว่าการชักชวนให้ชวยกันทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญ
เพียงไค ?
เห็นว่าสำคัญน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นว่าสำคัญมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะเห็นว่าการชักชวนให้ชวยกันทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญเพียงไค ?
เห็นว่าสำคัญน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เห็นว่าสำคัญมาก
13. สมนึกคิตวาก แมการกูเงินจากธนาคารมาลงทุนจะยุงยากกวากการกูเงินจากเพื่อนมาน
ก็ตาม แต่เขาก็ยินคู้ที่จะกูจากธนาคารมากกว่า
- ก. ถาทานเป็นสมนึก ทานยินคู้จะกูเงินจากธนาคารมาลงทุนเพียงไค ?
ยินคู้น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ยินคู้มาก
- ข. คนอื่น ๆ ยินคู้จะกูเงินจากธนาคารมาลงทุนเพียงไค ?
ยินคู้น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ยินคู้มาก
14. วิเชยรรูสึกมุขใจที่คิตวาทนเอง เข้าใจถึงประโยชน์ของการรวมทุนกันอย่าง
มีระเบียบแบบแผน เพื่อประโยชน์รวมกันในการประกอบอาชีพ

- ก. ถ้าท่านเป็นวิเชียร ท่านจะภูมิใจที่เห็นประโยชน์ ของการรวมทุนเพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะภูมิใจที่เห็นประโยชน์ของการรวมทุนเพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
15. พี่ระภูมิใจที่คิดว่าตนเอง เป็นคนหันต่อเหตุการณ์ เช่นรู้ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ
สินค้า หรือสิ่งอื่น ๆ
- ก. ถ้าท่านเป็นพี่ระ ท่านคิดว่าท่านเป็นคนหันต่อเหตุการณ์เพียงใด ?
เป็นคนหันต่อเหตุการณ์น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เป็นคนหันต่อเหตุการณ์มาก
- ข. คนอื่น ๆ คิดว่าตนเองเป็นคนหันต่อเหตุการณ์เช่นเดียวกับพี่ระเพียงใด ?
เป็นคนหันต่อเหตุการณ์น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เป็นคนหันต่อเหตุการณ์มาก
16. สักคี่ภูมิใจ ที่ได้ทำลายสัตว์เลี้ยงที่ตายลงด้วยโรคเป็นบ้านแรก โดยการเผาหรือฝัง
เสียอย่างมีชีวิต.
- ก. ถ้าท่านเป็นสักคี่ ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นเพียงใด ?
ปฏิบัติน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ปฏิบัติมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะปฏิบัติเช่นเดียวกับสักคี่เพียงใด ?
ปฏิบัติน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ปฏิบัติมาก
17. สมบัติภูมิใจที่ตนเองไม่ยอมทำลายป่าไม้ แมว่าจะมีโอกาสสักตาม!
- ก. ถ้าท่านเป็นสมบัติ ท่านจะภูมิใจที่ไม่ยอมทำลายป่าไม้เพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะภูมิใจที่ตนเองไม่ยอมทำลายป่าไม้เพียงใด ?
ภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ภูมิใจมาก
18. สมจิตคิดว่าตนเองยินดีที่จะช่วยกันสร้างและรักษาสาธารณสมบัติ
- ก. ถ้าท่านเป็นสมจิตยินดีที่จะปฏิบัติเช่นนั้นเพียงใด ?
ยินดีน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ยินดีมาก
- ข. คนอื่น ๆ ยินดีที่ปฏิบัติเช่นสมจิตเพียงใด ?
ยินดีน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ยินดีมาก

19. ชมคิดว่ คนที่สมัครเข้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร แม้จะไม่ค่อยมีความสามารถนัก แต่ถ้ามี่เงินมาแจกจ่ายหรือให้ของบ้าง เข้ก็จะเลือกผู้นั้นด้วยควมเต็มใจ.
- ก. ถ้ท่านเป็นชม ท่านพอใจที่จะเลือกผู้สมัครนั้นเพียงใด ?
 พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
- ข. คนอื่น ๆ พอใจที่จะเลือกผู้สมัครที่ปฏิบัติเช่นนั้นเพียงใด ?
 พอใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / พอใจมาก
20. วิชยคิดว่า ระหว่างความสุขส่วนตัว กับควมลำบากเพื่อปกป้อง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เขาจะเลือกเอาควมลำบาก
- ก. ถ้ท่านเป็นวิชย ท่านจะเลือกเอาควมลำบากเพียงใด ?
 เลือกน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เลือกมาก
- ข. คนอื่น ๆ จะเลือกปฏิบัติควมลำบากเช่นเดียวกับวิชยเพียงใด ?
 เลือกน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / เลือกมาก

แบบทดสอบชุดที่ ๑

ตอนที่ ๒

ท่านคงเคยปรารถนาจะได้สิ่งต่าง ๆ มากมายแล้ว ซึ่งในบางครั้งท่านก็มักจะสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา และในขณะที่เดียวกันก็อาจจะผิดหวังไม่สมปรารถนา สลับกันไปเช่นนี้เสมอ สำหรับข้อความที่จะอ่านให้ท่านฟังต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้สมมุติชื่อบุคคลขึ้นทั้งเพศชาย และเพศหญิง พร้อมกับได้แสดงความปรารถนา ของเขาออกมาในรูปต่าง ๆ กัน แล้วให้ท่านพิจารณาเป็น ๒ ตอนคือ

ข้อ ก. ให้พิจารณาว่า "ถ้าท่านเป็นบุคคลนั้น ท่านจะปรารถนาต่อเรื่องดังกล่าวนี้ ในระดับมาก หรือน้อยเพียงใด "

ข้อ ข. ให้พิจารณาว่า "คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะได้รับในสิ่งที่ท่านปรารถนา ในข้อ ก. นั้น ในระดับมาก หรือน้อยเพียงใด "

เมื่อท่านฟังข้อความ และพิจารณาว่า "ความปรารถนาของท่าน และ ความปรารถนาของผู้อื่นที่มีต่อท่าน (ซึ่งวัดจากความรู้สึกของท่านเอง)" อยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใดแล้ว ให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบ ของ น้อยที่สุด (หมายเลข ๑), น้อย (หมายเลข ๒), ปานกลาง (หมายเลข ๓), มาก (หมายเลข ๔) และมากที่สุด (หมายเลข ๕) อย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โปรดฟังและพิจารณาจากตัวอย่างต่อไปนี้

(๐) ชาวอียิปต์จะมีความสามารถ ทำใ้ผู้อื่นยอมรับนับถือตนเองมากกว่าที่เป็นอยู่

ก. ถ้าท่านเป็นชาว อียิปต์จะมีความสามารถทำใ้ผู้อื่นยอมรับนับถือเพียงใด

อยากจะมีน้อย / ๑ / ๒ / ๓ / ๔ / ๕ / อยากจะมีมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะมีความสามารถ เช่นนั้นเพียงใด

ควรจะมีน้อย / ๑ / ๒ / ๓ / ๔ / ๕ / ควรจะมีมาก

หมายเลข ๑ หมายความว่า ท่านอยากจะมีความสามารถ เช่นนั้นน้อยที่สุด หรือไม่อยากเลย

หมายเลข ๒ หมายความว่า ท่านอยากจะมีความสามารถ เช่นนั้นน้อย

หมายเลข ๓ หมายความว่า ท่านอยากจะมีความสามารถ เช่นนั้นปานกลาง

หมายเลข ๔ หมายความว่า ท่านอยากจะมีความสามารถ เช่นนั้นมาก

หมายเลข ๕ หมายความว่า ท่านอยากจะมีความสามารถ เช่นนั้นมากที่สุด

ต่อไปนี้ท่านจะได้ลงมือตอบแบบทดสอบกันจริง ๆ ถ้าท่านฟังไม่ชัด หรือไม่เข้าใจ

แบบทดสอบชุดที่ 1

ตอนที่ 2

1. วิเชียร เป็นชานา เขาอยากจะปลูกพืชหมุนเวียนหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้วทุกครั้ง
 - ก. ถ้าท่านเป็นวิเชียร ท่านอยากจะปลูกพืชหมุนเวียนหลังจากเกี่ยวข้าวแล้วเพียงใด ?
อยากจะปลูกน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะปลูกมาก
 - ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะปลูกพืชหมุนเวียนหลังจากเกี่ยวข้าวแล้วเพียงใด ?
ควรจะปลูกน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะปลูกมาก
2. ถ้าอยากจะภูมิใจในความสำเร็จทางอาชีพชานาของตน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่
 - ก. ถ้าท่านเป็นคำ ท่านอยากจะภูมิใจในความสำเร็จทางอาชีพให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
อยากจะภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะภูมิใจมาก
 - ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะภูมิใจในความสำเร็จทางอาชีพ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
ควรจะภูมิใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะภูมิใจมาก
3. ชมอยากจะมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจในการทำงานมากกว่าที่เป็นอยู่
 - ก. ถ้าท่านเป็นชมท่านอยากจะมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจในการทำงานให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
อยากให้มากกว่าที่เป็นอยู่น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากให้มากกว่าที่เป็นน้อยมาก
 - ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
ควรจะให้มากกว่าที่เป็นอยู่น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะให้มากกว่าที่เป็นน้อยมาก
4. พอยากจะรู้วิธีปรับปรุงอาชีพตนให้ดีขึ้น
 - ก. ถ้าท่านเป็นพ ท่านอยากจะรู้วิธีปรับปรุงอาชีพให้ดีขึ้นเพียงใด ?
อยากจะรู้น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะรู้มาก
 - ข. คนอื่นเห็นว่าคุณควรจะรู้วิธีปรับปรุงอาชีพให้ดีขึ้นเพียงใด ?
ควรจะรู้น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะรู้มาก
5. บุญนำอยากจะให้ผลผลิตทางการเกษตรของตนมีปริมาณมากขึ้นกว่าปัจจุบัน
 - ก. ถ้าท่านเป็นบุญนำ ท่านอยากจะให้ผลผลิตทางการเกษตรให้มากขึ้นกว่าปัจจุบันเพียงใด ?
น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก

- ข. คนอื่นเห็นว่า ท่านควรจะได้ผลดีทางการเกษตรมากขึ้นกว่าปัจจุบันเพียงใด ?
 น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
6. สมพงษ์ปรารถนาให้ตนเองเข้าใจวิธีการปรุงอาหารให้มีคุณภาพสูงขึ้น
- ก. ถ้าท่านเป็นสมพงษ์ ท่านจะปรารถนาเช่นนั้นเพียงใด ?
 ปรารถนาน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ปรารถนามาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะปรารถนาเช่นนั้นเพียงใด ?
 ปรารถนาน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ปรารถนามาก
7. น้อยอยากจะรักษาอนามัยในการขับถ่ายใหญ่ถูกต้อง โดยทำส่วนใหญ่อุสุขลักษณะ
- ก. ถ้าท่านเป็นน้อยท่านอยากจะรักษาอนามัยโดยวิธีนั้นเพียงใด ?
 อยากรักษาน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากรักษามาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะรักษาอนามัยในการขับถ่าย โดยทำส่วนใหญ่อุสุขลักษณะเพียงใด ?
 ควรจะรักษาน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะรักษามาก
8. นวลอยากจะทำเตรียมตัวคานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครอบครัวให้พร้อมก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงาน
- ก. ถ้าท่านเป็นนวล ท่านอยากจะทำเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงานเพียงใด ?
 อยากจะทำเตรียมตัวน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะทำเตรียมตัวมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะทำเตรียมตัวก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงานเพียงใด ?
 ควรจะทำเตรียมตัวน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะทำเตรียมตัวมาก
9. นิมิตรไม่อยากจะนำสัตว์ที่ตายด้วยโรคมารกินเป็นอาหาร
- ก. ถ้าท่านเป็นนิมิตร ท่านไม่อยากจะนำสัตว์ที่ตายด้วยโรคมารกินเป็นอาหารเพียงใด ?
 น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านไม่ควรจะนำสัตว์ที่ตายด้วยโรคมารกินเป็นอาหารเพียงใด ?
 น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / มาก
10. นำชัยอยากจะเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
- ก. ถ้าท่านเป็นนำชัย ท่านอยากจะเอาใจใส่เรื่องความสะอาดให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
 อยากเอาใจใส่น้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากเอาใจใส่มาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะได้ใส่ใจในเรื่องความสะอาดให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพียงใด ?
ควรจะได้ใส่ใจใสน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะได้ใส่ใจใสมาก

11. สุมิตรอยากจะเป็นผู้ที่รู้จักเอาใจใส่ต่องานที่ลงทุนและผลที่ได้รับทุก ๆ ครั้ง

ก. ถ้าท่านเป็นสุมิตรท่านอยากจะเป็นผู้ที่รู้จักเอาใจใส่ต่องานที่ลงทุนและผลที่ได้รับเพียงใด ?
อยากเอาใจใสน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากเอาใจใสมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะเป็นผู้ที่รู้จักเอาใจใส่ต่องานที่ลงทุนเพียงใด ?

ควรจะได้ใส่ใจใสน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะได้ใส่ใจใสมาก

12. จันทรอยากจะทำให้ครอบครัวมีรายได้ เพิ่มขึ้น โดยวิธีชักชวนให้คนในบ้านช่วยกันทำงาน

ก. ถ้าท่านเป็นจันทร ท่านอยากจะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยวิธีนั้นเพียงใด ?

อยากจะทำเช่นนั้นน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะทำเช่นนั้นมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยวิธีนั้นเพียงใด ?

ควรจะทำเช่นนั้นน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะทำเช่นนั้นมาก

13. วิจิตร อยากจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องการกู้เงินมาลงทุน จากแหล่งเงินทุนที่

สนับสนุนการเกษตรกรรม

ก. ถ้าท่านเป็นวิจิตรท่านอยากจะได้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพียงใด ?

อยากเข้าใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากเข้าใจมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนั้นเพียงใด ?

ควรจะได้เข้าใจน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะได้เข้าใจมาก

14. บุญชู อยากจะรวมทุนกับเพื่อนบ้าน จัดตั้งเป็นสหกรณ์ที่สามารถดำเนินงานในอาชีพที่
ใหม่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ก. ถ้าท่านเป็นบุญชู ท่านอยากจะรวมทุนกับเพื่อนบ้านจัดตั้งเป็นสหกรณ์เพียงใด ?

อยากจะรวมน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะรวมมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะรวมทุนกับเพื่อนบ้านเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์เพียงใด ?

ควรจะรวมทุนน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะรวมทุนมาก

15. วีรศักดิ์ อยากจะเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ เช่นรอบรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคา

สินค้าและราคาลดผลผลิตทางการเกษตร

ก. ถ้าท่านเป็นวีรศักดิ์ ท่านอยากจะเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ในเรื่องนั้นเพียงใด ?

อยากน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากมาก

- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะเป็นผู้ติดต่อเหตุการณ์เพียงใด ?
 ควรจะเป็นเช่นนั้นน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะเป็นเช่นนั้นมาก
16. คำเนิน อยากจะนำสัตว์ที่ตายด้วยโรคไปทำลายเสียโดยทันที ก่อนที่โรคจะแพร่หลาย
 ไปสู่ผู้อื่น
- ก. ถ้าท่านคำเนินท่านอยากจะทำลายสัตว์ ที่ตายด้วยโรคโดยทันทีเพียงใด ?
 อยากทำลายน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากทำลายมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะทำลายสัตว์ ที่ตายด้วยโรคโดยทันทีเพียงใด ?
 ควรทำลายน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรทำลายมาก
17. สมปอง อยากจะให้ป่าไม้อันเป็นทรัพยากรของชาติ ได้รับการคุ้มครอง และป้องกันการ
 ทำลายให้รัดกุมยิ่งขึ้น.
- ก. ถ้าท่านเป็นสมปอง ท่านอยากให้ป่าไม้ได้รับการคุ้มครองเพียงใด ?
 อยากให้คุ้มครองน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากให้คุ้มครองมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะเห็นด้วยกับสมปองเพียงใด ?
 ควรจะเห็นด้วยน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะเห็นด้วยมาก
18. นิรุศ์ อยากจะเห็นว่า การบำรุงและรักษาสัตว์ที่เป็นสาธารณะเป็นหน้าที่ของตนเอง
 และทุกคนที่ไซ้ประโยชน์ร่วมกัน
- ก. ถ้าท่านเป็นนิรุศ์ ท่านอยากให้เห็นเป็นเช่นนั้นเพียงใด ?
 อยากจะเห็นเช่นนั้นน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะเห็นเช่นนั้นมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะเห็นด้วยกับนิรุศ์เพียงใด ?
 ควรจะเห็นด้วยน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะเห็นด้วยมาก
19. ทวี อยากจะสนใจและให้ความสำคัญในการเลือกผู้แทนราษฎรให้มากขึ้น.
- ก. ถ้าท่านเป็นทวี ท่านอยากจะสนใจและให้ความสำคัญในการเลือกผู้แทนราษฎรเพียงใด ?
 อยากสนใจและให้ความสำคัญน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากสนใจและ
 ให้ความสำคัญมาก
- ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะให้ความสนใจและความสำคัญเพียงใด ?
 ควรสนใจและให้ความสำคัญน้อย 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรสนใจและให้
 ให้ความสำคัญมาก

20. อนงค์ อยากจะถือว่าการรักษาความปลอดภัยและ ความมั่นคงของชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ เป็นหน้าที่ของตนโดยตรง.

ก. ถ้าท่านเป็นอนงค์ ท่านอยากจะทำความปลอดภัยของสถาบันต่าง ๆ นั้นเป็น หน้าที่ของท่านโดยตรงเพียงใด ?

อยากจะทำเช่นนั้นน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / อยากจะทำเช่นนั้นมาก

ข. คนอื่น ๆ เห็นว่าท่านควรจะทำถือว่าเป็นหน้าที่ของท่านโดยตรงเพียงใด ?

ควรจะเป็นเช่นนั้นน้อย / 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / ควรจะเป็นเช่นนั้นมาก

ภาคผนวก ก.

แบบทดสอบชุดที่ 2

แบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน

(ข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ คือ ข้อ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 20, 22, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 38,)

แบบทดสอบชุดที่ ๒

ความคาดหวังแห่งตน

แบบทดสอบที่จะอ่านให้ท่านฟัง แล้วให้ท่านพิจารณาเลือกตอบต่อไปนี้ เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังของท่าน ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ค่าน้ำอาชีพ อนามัย เศรษฐกิจ และหน้าที่พลเมือง ซึ่งท่านอาจจะตั้งความมุ่งหวังในสิ่งเหล่านี้ในระดับมากหรือน้อยเพียงใดก็ได้

เมื่อท่านฟังข้อความและพิจารณาคำรู้สึกของท่านแล้วว่าท่านมีความมุ่งหวังต่อข้อความนี้ในระดับใดแล้ว ขอให้ท่านแยกตอบทีละข้อ โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบ ของน้อยที่สุด (หมายเลข ๑), น้อย (หมายเลข ๒), ปานกลาง (หมายเลข ๓), มาก (หมายเลข ๔) และ มากที่สุด (หมายเลข ๕) อย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียวนั้น โปรดฟังและพิจารณาจากตัวอย่างต่อไปนี้

(๑). ถ้าท่านเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ท่านอยากจะทำให้ทุกคนรักและเข้าใจท่าน มากน้อยเพียงใด

น้อย / ๑ / ๒ / ๓ / ๔ / ๕ / มาก

หมายเลข ๑	หมายความว่า	ท่านอยากให้ทุกคนรักและเข้าใจท่านน้อยที่สุด
หมายเลข ๒	หมายความว่า	ท่านอยากให้ทุกคนรักและเข้าใจท่านน้อย
หมายเลข ๓	หมายความว่า	ท่านอยากให้ทุกคนรักและเข้าใจท่านปานกลาง
หมายเลข ๔	หมายความว่า	ท่านอยากให้ทุกคนรักและเข้าใจท่านมาก
หมายเลข ๕	หมายความว่า	ท่านอยากให้ทุกคนรักและเข้าใจท่านมากที่สุด

ต่อไปนี้ท่านจะได้ลงมือทำแบบทดสอบกันจริง ๆ ถ้าท่านฟังไม่ชัดหรือไม่เข้าใจ กรุณา

แบบทดสอบความคาดหวังแห่งตน

๑. หลังจากท่านเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ถ้าจะปลูกพืชอย่างอื่นลงไป ท่านกลัวว่าพืชเหล่านั้นจะแย่งอาหารในดินเสียหมด ท่านจึงอยากปล่อยให้ที่ดินว่างไว้เฉย ๆ มากน้อยเพียงใด
๒. เมื่อมีผู้มาอบรมทางด้านการเกษตรในเขตหมู่บ้านท่าน ท่านกลัวเสียเวลา ท่านจึงทำงานหรือทำธุระอื่นเสียมากน้อยเพียงใด
๓. ถ้าท่านเป็นชาวนาทำรายได้ให้แก่ประเทศ ท่านยอมทำงานหนัก และอยากได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปมากน้อยเพียงใด
๔. เครื่องทุนแรงหรือเครื่องจักรต่าง ๆ มีราคาแพง แต่ช่วยให้การทำเกษตรได้ผลดีขึ้น ถ้าเช่นนั้นท่านอยากจะรวมทุนกับเพื่อนบ้านซื้อเครื่องทุนแรงมาใช้มากน้อยเพียงใด
๕. มีผู้เชื่อกันว่าการคัดเลือกพันธุ์ข้าวดี ๆ มาปลูก มักไม่ค่อยได้ผลและไม่ค่อยแข็งแรงเท่าที่ควร ถ้าเช่นนั้นท่านจึงอยากใช้พันธุ์ข้าวที่เคยปลูกมาแต่เดิมมากน้อยเพียงใด
๖. เมื่อท่านเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้วเหลือแต่ตอซังข้าว ท่านอยากจะเผาตอซังข้าวให้ที่นาโล่งเตียนมากน้อยเพียงใด
๗. เมื่อที่ดินของท่านปลูกพืชไม่ค่อยได้ผล ท่านไม่มั่นใจในคุณภาพของปุ๋ย หรือกลัวเสียเงิน ท่านจึงปลูกพืชในที่ดินนั้นอย่างเดิมโดยไม่ต้องใส่ปุ๋ย มากน้อยเพียงใด
๘. ท่านเห็นว่าเพื่อนบ้านของท่าน ทั้งชายะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง รู้สึกว่าสะทกสะบายดี ท่านจะปฏิบัติเช่นนั้นด้วยมากน้อยเพียงใด
๙. ถ้าไม่เลี้ยงสัตว์ไว้ที่ถุณบ้าน ท่านกลัวจะต้องลำบากในการทำที่ไว้ให้สัตว์ ท่านจึงอยากนำสัตว์มาเลี้ยงไว้ที่ถุณบ้านมากน้อยเพียงใด
๑๐. ถ้าท่านทราบว่าอาหารที่จะรับประทานนั้นไม่สะอาด อาจจะไม่ปลอดภัย ท่านจึงอยากรับประทานอาหารนั้นมากน้อยเพียงใด

๑๑. เมื่อท่านเจ็บป่วยลง ท่านกลัวว่าการไปหาหมอจะทำให้เสียเงินมาก และท่านจะยอมรอกำไรโรคหายเองมากน้อยเพียงใด

๑๒. กลางก้นว่าถ้าให้หญิงมีครรภ์กินอาหารจำพวก เนื้อ ไข่ มาก ๆ จะทำให้คลอดยาก ถ้าเช่นนั้นท่านจะให้หญิงมีครรภ์ หลีกเลี่ยงจากอาหารประเภทนี้มากน้อยเพียงใด

๑๓. ถ้าอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย สามารถต้านทานโรคร้ายไข้เจ็บได้ แต่รสไม่อร่อย ท่านอยากจะมีประทานอาหารนั้นมากน้อยเพียงใด

๑๔. ถ้าอาหารที่ปรุงสุกดีแล้ว มีรสไม่ค่อยอร่อย ท่านกลัวจะกินไม่คุ้มท้อง และเพื่อความพอใจ ท่านจึงอยากกินอาหารที่ปรุงไม่คอยสุก แต่มีรสอร่อยมากน้อยเพียงใด

๑๕. การปรุงอาหารให้สุก หรือระมัดระวังในเรื่องความสะอาด คิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ท่านจึงอยากทำตามความสะดวกสบายเช่นที่เคยปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

๑๖. ถ้าที่อยู่อาศัยของท่านขาดการรักษาความสะอาด อาจจะไม่ปลอดภัยจากเชื้อโรค แต่ท่านเห็นว่าไม่สำคัญ และจะปล่อยไว้เช่นนั้นมากน้อยเพียงใด

๑๗. ถ้าท่านจะแต่งงานท่านอยากจะมีใจ และมีการเตรียมตัวเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวมากน้อยเพียงใด

๑๘. เมื่อทางราชการประกาศให้ทราบว่าจะเกิดโรคระบาดขึ้น ท่านจะยอมสละเวลาเพื่อไปฉีดยาหรือปลูกฝีป้องกันเสียก่อนมากน้อยเพียงใด

๑๙. ถ้าสัตว์เลี้ยงของท่านตายลงด้วยโรค ท่านจะยอมขาดทุน โดยอยากนำสัตว์ที่ตายนั้นไปทำลายเสียมากน้อยเพียงใด

๒๐. การสร้างส้วมที่ถูกต้องหลักอนามัย ท่านคิดว่าจะต้องลงทุนสูง และเป็นเรื่องยุ่งยาก ท่านจึงอยากปฏิบัติตามความสะดวกมากน้อยเพียงใด

๒๑. ถ้าจำเป็นต้องกู้เงินไปใช้ลงทุน ท่านจะยอมเสียเวลาในการติดต่อกู้จากธนาคาร และอยากใช้วิธีการนี้เพียงใด

๒๒. เมื่อมีผู้มาแนะนำให้รวมกัน เช่น กลุ่มสหกรณ์ ท่านคิดว่าจะได้ประโยชน์ ท่านจึงอยากหลีกเลี่ยงเสียเล็กน้อยเพียงใด

๒๓. เมื่อที่นาของท่านปลูกข้าวไม่ได้ผล ท่านจะยอมลงทุนซื้อปุ๋ย และจะคำนึงถึงต้นทุน และผลผลิตที่จะได้มากน้อยเพียงใด

๒๔. เมื่อครอบครัวของท่านมีสมาชิกเพิ่มขึ้น ท่านจะชักชวนให้ช่วยกันทำงาน เพื่อรายได้ของครอบครัวมากน้อยเพียงใด

๒๕. เมื่อท่านหยุดพักจากการเก็บเกี่ยวในแต่ละช่วงแล้ว ท่านอยากพักผ่อนจริงๆ โดยอยู่บ้านเฉย ๆ มากน้อยเพียงใด

๒๖. ถ้าท่านมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายในครอบครัว ท่านไม่อยากจะเก็บไว้เฉย ๆ ท่านจะนำเงินไปซื้อเครื่องประดับสำหรับตัวท่านเองหรือผู้อื่นมากน้อยเพียงใด

๒๗. ถ้าท่านต้องการผลิตสินค้าไปขาย ท่านจะติดตามข่าวคราวเกี่ยวกับความต้องการของตลาด และอยากได้รับทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวมากน้อยเพียงใด

๒๘. เมื่อท่านจะขายข้าว หรือผลิตผลทางการเกษตร ท่านไม่อยากจะบอกการติดต่อขายด้วยตนเอง ท่านจึงขายให้กับพ่อค้ารายย่อย หรือนายหน้าที่มาติดต่อกันเพียงใด

๒๙. เชื่อกันว่าเด็กจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับตัวเด็กเองมากกว่าการอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ ถ้าเช่นนั้นท่านจะปล่อยให้เด็กทำอะไรได้ตามความพอใจมากน้อยเพียงใด

๓๐. เมื่อสัตว์ของท่านตายลงด้วยโรคระบาดเป็นบ้านแรก โดยที่เพื่อนบ้านยังไม่ทราบ ท่านกลัวขาดทุน ท่านจะนำสัตว์นั้นไปขาย หรือกินเสียเองมากน้อยเพียงใด

๓๑. ถ้าเพื่อนหรือญาติของท่านทำลาายป่าไม้ ท่านจะยอมให้เพื่อนหรือญาติโกรธท่าน โดยการชักชวน หรือแจ้งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบมากน้อยเพียงใด

๓๒. เมื่อสะพาน ถนน หรือโรงเรียนในเขตหมู่บ้านท่านชำรุดลง ท่านกลัวเสียเวลา
ถ้าจะช่วยกันซ่อมแซม ท่านจึงอยากแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง จ้างคนมาซ่อมแซมมากขึ้นเพียงใด

๓๓. การรักษาความสะอาดบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ นั้น ท่านคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก
ลำบาก ท่านจึงอยากให้ผู้อื่นในครอบครัวทำเสียมากขึ้นเพียงใด

๓๔. ถ้าคนในหมู่บ้านหรือลูกหลานท่านไม่ได้เข้าโรงเรียน ท่านอยากส่งเสริมให้
คนเหล่านั้นมีโอกาสเรียนหนังสือมากขึ้นเพียงใด

๓๕. การที่จะให้เด็กมีความขยันหมั่นเพียร เช่น ผู้ใหญ่ที่คั้น ท่านคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก
ลำบาก ท่านจึงอยากหลีกเลี่ยงความลำบากและความยุ่งยากเสียมากขึ้นเพียงใด

๓๖. ถ้าท่านมีสิทธิ์เลือกตั้งผู้แทนราษฎร เมื่อถึงวันเลือกตั้งท่านไม่ยอมเสียเวลาทำ
งาน ท่านจึงอยู่บ้านเพื่อทำงานหรือทำธุระอื่นเสียมากขึ้นเพียงใด

๓๗. ถ้ามีผู้รุกรานประเทศ ท่านคิดว่าท่านอาจจะได้รับอันตราย ท่านจึงอยาก
หลีกเลี่ยงเสีย โดยปล่อยให้เป็นที่ของทหารหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในการปกป้องประเทศ
มากขึ้นเพียงใด

๓๘. เมื่อข้าราชการเข้ามาขอความร่วมมือ ในการปรับปรุงท้องถิ่น ท่านไม่ยอมเสีย
เวลา จึงปล่อยให้เป็นที่ของเพื่อนบ้านในการปรับปรุงท้องถิ่นมากขึ้นเพียงใด

๓๙. ถ้าญาติหรือเพื่อนบ้านของท่าน สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน
แล้วมาขอร้องให้ท่านช่วย ท่านจะยอมตัดสินใจ เลือกผู้ใดก็ได้ตามความพอใจของท่านเองมากขึ้น
เพียงใด

๔๐. ถ้ามีสุนัขที่สงสัยว่าเป็นบ้ามากัดท่าน ท่านจะยอมเสียเวลา และอยากไปฉีดยา
ที่สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลมากขึ้นเพียงใด